

Національний університет «Острозька академія»
Економічний факультет
Кафедра фінансів, обліку і аудиту

Кваліфікаційна робота

на здобуття освітнього ступеня магістра

на тему: **«ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА»**

Виконала: студентка 2 курсу, групи ЗМФК-61
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та
страхування»
освітньо-професійної програми
«ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА
СТРАХУВАННЯ»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
Сегень Анна Тарасівна

Керівник – кандидат економічних наук, доцент
кафедри фінансів, обліку і аудиту
Харчук Юлія Юріївна
Рецензент – доктор економічних наук, доцент
Антонюк Олена Ростиславівна

"РОБОТА ДОПУЩЕНА ДО ЗАХИСТУ"

Завідувач кафедри фінансів,
обліку і аудиту

_____ (проф., д.е.н. Мамонтова Н.А.)
(підпис)

Протокол № _____ від « ____ » _____ 2021 р.

Острог - 2021

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Острозька академія»

Факультет економічний

кафедра фінансів, обліку і аудиту

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів, обліку і аудиту

проф., д.е.н. Мамонтова Н.А.

“.....”

2021 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу студента

Сегень Анни Тарасівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: *«Забезпечення рентабельності діяльності підприємства».*

Керівник роботи: *к.е.н., доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту Харчук Юлія Юріївна*
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджено наказом по Академії від “.....”.....2021 р. №.....

2. Термін здачі студентом закінченої роботи:.....

3. Вихідні дані до роботи: баланс та звіт про фінансові результати об'єктів дослідження.

4. Перелік завдань, які належить виконати: *розкрити сутність та види рентабельності підприємства; охарактеризувати показники рентабельності та методика їх визначення; описати фактори, що впливають на величину прибутку і рівень рентабельності підприємства; дослідити динаміку формування фінансових результатів підприємств; оцінити показники рентабельності діяльності підприємств гірничодобувної промисловості; здійснити факторний аналіз рентабельності діяльності підприємств; визначити резерви щодо забезпечення підвищення рентабельності підприємства; запропонувати напрями удосконалення маркетингової політики підприємств як засіб підвищення його рентабельності; представити спосіб впровадження фінансового планування для підвищення прибутковості підприємства.*

5. Перелік статистичного, графічного матеріалу: графік беззбиткового стану підприємства, розрахункові таблиці динаміки балансу, фінансових результатів підприємств, табличне виведення даних SWOT – матриці та SPACE-аналізу об'єктів дослідження.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	<i>Харчук Ю.Ю, доцент кафедри фінансів, обліку та аудиту</i>	02.03.2021	02.03.2021
Розділ 2	<i>Харчук Ю.Ю, доцент кафедри фінансів, обліку та аудиту</i>	04.05.2021	04.05.2021
Розділ 3	<i>Харчук Ю.Ю, доцент кафедри фінансів, обліку та аудиту</i>	29.05.2021	29.05.2021

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вивчення літератури	до 03.02.2021	
2.	Розробка змісту (плану)	до 02.03.2021	
3.	Ознайомлення керівника із текстом кваліфікаційної роботи (чорновий варіант):		
3.1	Розділ 1	до 04.05.2021	
3.2	Розділ 2	до 29.05.2021	
3.3	Розділ 3	до 30.09.2021	
4.	Ознайомлення керівника із текстом кваліфікаційної роботи із врахуванням зауважень	до 16.11.2021	
5.	Попередній захист кваліфікаційної роботи	до 23.11.2021	
6.	Рецензування кваліфікаційної роботи	до 07.12.2021	
7.	Здача кваліфікаційної роботи на кафедрі Реєстрація на Moodle	до 07.12.2021	

Студент _____ Сегень А.Т.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ Харчук Ю.Ю.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра

Тема: *Забезпечення рентабельності діяльності підприємства*

Автор: *Сегень Анна Тарасівна*

Науковий керівник: *к.е.н., доц., Харчук Ю. Ю.*

Захищена ".....".....2021 року.

Короткий зміст праці:

У кваліфікаційній роботі досліджено основні підходи до трактування сутності рентабельності підприємства. Розкрито дослідження науковців схожої тематики, а також описано основні види рентабельності підприємства. Визначено важливість розрахунку показників рентабельності. Відображено показники рентабельності та формули за якими вони визначаються. Розглянуто фактори, що впливають на величину прибутку і рівень рентабельності підприємства. Описано процес безбитковості та його важливість для діяльності підприємства. Представлено значення факторного аналізу та етапи його проведення на підприємстві.

Проведено комплексну оцінку динаміки формування фінансових результатів ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр», ТОВ «ВП Богуславський гранітний кар'єр» та ТОВ «Омелянівський кар'єр». Також було розраховано показники фінансової стійкості та рентабельності об'єктів дослідження. Здійснено факторний аналіз та описано вплив окремих показників на діяльність підприємств.

Визначено резерви щодо забезпечення покращення показників рентабельності досліджуваних підприємств. На основі вище проведених аналізів проведено прогноз по отриманню прибутку через декілька років. Також запропоновано напрями удосконалення маркетингової політики підприємств як засіб підвищення їхньої рентабельності. Представлено способи змін у фінансовому плануванні підприємств для підвищення їхньої рентабельності в наступних періодах.

Отже, під час дослідження були визначені напрями забезпечення належного рівня рентабельності діяльності підприємств на основі вивчення теоретичних і оцінки практичних аспектів досліджуваної проблематики.

(підпис автора)

ANNOTATION
of qualification work
for obtaining a master's degree

Topic: *Ensuring the Profitability of the Enterprise*

Author: *Sehen Anna*

Supervisor: Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Kharchuk Yu.

Date of presentation “.....” 2021.

Summary of work:

In the qualification work, we researched the basic approaches to the interpretation of essence of profitability of the enterprise. We disclosed the researches of scientists on similar subjects, and we also described the basic types of profitability of the enterprise. Then we determined the importance of calculating profitability indicators. We reflected the profitability indicators and the formulas by which they are determined. We considered the factors influencing the size of profit and the level of profitability of the enterprise. Furthermore, we described the break-even process and its importance for the enterprise. The qualification work presents the importance of factor analysis and stages of its implementation at the enterprise.

We carried out a comprehensive assessment of the dynamics of formation of financial results of the Private Joint-Stock Company “Korostyshiv Granite Quarry”, the Limited Liability Company “Manufacture Enterprise Bohuslav Granite Quarry” and the Limited Liability Company “Omeliana Quarry”. We also calculated the indicators of financial stability and profitability of research objects. Then we carried out the factor analysis and described the influence of separate indicators on activity of the enterprises.

We identified the reserves to ensure the improvement of the profitability of research objects in the context of each enterprise. Based on the above analyzes, we created the projected data on profit in a few years. We also offered the directions of improving the marketing policy of enterprises as the means of increasing their profitability. We presented the ways of changes in the financial planning of enterprises to increase their profitability in future periods.

Thus, during the research the directions of ensuring the appropriate level of profitability of enterprises were determined on the basis of studying the theoretical and evaluation of practical aspects of the researched problems.

(author's signature)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1	
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ПОКАЗНИКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ.....	4
1.1. Сутність та види рентабельності підприємства.....	4
1.2. Показники рентабельності підприємства та методика їх визначення.....	10
1.3. Фактори, що впливають на величину прибутку і рівень рентабельності підприємства.....	17
РОЗДІЛ 2	
ОЦІНКА РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА ПРИКЛАДІ ПІДПРИЄМСТВ ГІРНИЧОДОБУВНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ.....	24
2.1. Динаміка формування фінансових результатів підприємств.....	24
2.2. Оцінка показників рентабельності діяльності підприємств гірничодобувної промисловості.....	38
2.3. Факторний аналіз рентабельності діяльності підприємств.....	58
РОЗДІЛ 3	
НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	63
3.1. Визначення резервів щодо забезпечення підвищення рентабельності підприємства.....	63
3.2. Удосконалення маркетингової політики підприємства як засіб підвищення його рентабельності.....	71
3.3 Впровадження змін фінансового планування для підвищення прибутковості підприємств.	79
ВИСНОВКИ.....	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	86
ДОДАТКИ.....	91

ВСТУП

Кожне підприємство зосереджене на формуванні головної стратегії розвитку діяльності, яка полягає в економічній стабільності та орієнтується на прибутковості бізнесу. Максимізація прибутку від економічної діяльності досить клопіткий процес і вимагає професійної обізнаності відповідальних осіб, чіткого планування фінансових операцій та введення інновацій, яких вимагає науково-технічний прогрес. Важливою умовою збереження рентабельності підприємства є уміння розпоряджатися та управляти коштами, здійснюючи правильний порівняльний аналіз витрат з прибутком.

На сучасному етапі розвитку економіки України, підприємству забезпечувати рентабельність своєї діяльності, враховуючи сучасні колапси в економічній сфері, а зокрема в бізнесі, досить складно. Для забезпечення ефективної діяльності необхідно підтримувати рівномірність використання та розподілу фінансових ресурсів на підприємстві.

Актуальність теми дослідження впливає з потреби дослідити поняття «рентабельність» підприємства, а також шляхи її покращення на основі досліджуваних підприємств.

Питання сутності та видів рентабельності підприємства висвітлюються у працях таких науковців: Антонюк Р. Р., Білик М. Д., Коробова М. Я., Мочерного С. В., Опаріна В. М., Осипова Т. В., Савицької Г. В., Хмелевського О. В., Цал-Цалко Ю. С., Шеремета А. Д. та інші. Дослідження науковців у сфері рентабельності абсолютно точно розкривають сутність даного терміну та методи розрахунку показників рентабельності. Проте питання забезпечення рентабельності підприємства залишається актуальним та потребує подальшого дослідження. На основі наукових досліджень у сфері рентабельності також необхідно приділити окрему увагу напрямам забезпечення рентабельності діяльності підприємств, визначити основні аспекти покращення показників діяльності.

Мета дослідження полягає у визначенні напрямів забезпечення належного рівня рентабельності діяльності підприємства на основі вивчення теоретичних і оцінки практичних аспектів досліджуваної проблематики.

Для досягнення поставленої мети потрібно виконати такі завдання:

- розкрити сутність та розглянути види рентабельності підприємства;
- охарактеризувати показники рентабельності та методика їх визначення;
- описати фактори, що впливають на величину прибутку і рівень рентабельності підприємства;
- дослідити динаміку формування фінансових результатів підприємств;
- оцінити показники рентабельності діяльності підприємств гірничодобувної промисловості;
- здійснити факторний аналіз рентабельності діяльності підприємств;
- визначити резерви щодо забезпечення підвищення рентабельності підприємства;
- запропонувати напрями удосконалення маркетингової політики підприємств як засіб підвищення його рентабельності;
- представити спосіб впровадження фінансового планування для підвищення прибутковості підприємства.

Об'єктом дослідження є рентабельність підприємств ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр», ПАТ «Богуславський гранітний кар'єр», ТОВ «Омелянівський кар'єр», а предметом - процес забезпечення рентабельності підприємств.

У роботі було використано такі методи наукового пізнання:

- метод аналізу та синтезу – у визначенні сутності поняття «рентабельність»;
- статистичні методи – у дослідженні фінансового становища підприємств, аналіз балансу та фінансової звітності;
- метод порівняння – різних тлумачень досліджуваної категорії, підприємств та їхньої рентабельності;
- метод узагальнення – у визначенні висновків даного дослідження.

Інформаційна база дослідження – фінансова звітність підприємств, наукові статті, монографії, публікації в економічних збірниках тематичних робіт по рентабельності підприємств.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ПОКАЗНИКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Сутність та види рентабельності підприємства

Кожне підприємство в ринкових умовах намагається зосередити свої ресурси на максимізації власного прибутку. Для цього зокрема і створили систему фінансових показників, з допомогою яких краще здійснюється аналіз формування дохідної частини. Основним завданням при здійсненні комерційної діяльності залишається отримання прибутку. Контроль над виконанням планових показників по діяльності завжди регулюється, особливо якщо від їхнього виконання прямо залежить заробіток працівників та компанії.

В економічній теорії часто використовують різноманітні тактики та стратегії для підтримання прибуткової діяльності суб'єктів господарювання. Мікроекономічна модель підприємства передбачає різні стадії розвитку виробництва та орієнтується на важливості значення граничного продукту, тобто доходу підприємства та оптимум виробника. Саме тут розкривається сутність економічно ефективного підприємства – це здатність мінімізувати усі види витрат згідно запланованого обсягу виробництва, продажу, тощо. Аналіз господарської діяльності також передбачає обрахунок прибутковості підприємства. В даному випадку найчастіше використовують факторний аналіз рентабельності, який і заключає в собі різні варіації обрахунку найважливішого показника. Ключовим показником який найкраще описує результати діяльності суб'єктів господарювання є рентабельність. Поняття «рентабельність» часто співвідносять з прибутковістю, оскільки основним елементом при розрахунку такого показника є прибуток.

Фінансовий результат підприємства формується завдяки взаємодії багатьох процесів, він може бути позитивним або негативним. В основному результати

діяльності залежать від собівартості товарів, обсягів та вартості реалізацій, витрат на транспортно-логістичні послуги, ціноутворення, коливання курсу валюти та багато інших чинників. Загалом порівняння усіх перелічених витрат з отриманими доходами визначає сутність рентабельності.

Рентабельність – (походить від «рента», тобто означає дохід) це величина яка показує скільки фінансових ресурсів вкладено у виробництво або продаж товарів (послуг) і скільки прибутку отримано. Обчислюється такий показник у відсотках або числовому вираженні [1].

Детальніше розглянемо поняття «рентабельність» у працях науковців та їхні варіанти трактування в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Сутність поняття «рентабельність» підприємства

№ з/п	Автор	Трактування
1	Г. В. Савицька [2, с. 408].	Рентабельність (від нім. <i>rentabel</i> – прибутковий) – показник економічної ефективності виробництва на підприємствах. Комплексно відображає використання матеріальних, трудових і грошових ресурсів.
2	М. Д. Білик [3, с. 20].	Рентабельність характеризує кінцеві результати господарської діяльності підприємства, оскільки її величина відображає співвідношення отриманого результату з наявними чи використаними ресурсами.
3	М. Я. Коробов [4, с. 50].	Визначає рентабельність як прибутковість або дохідність виробництва і реалізації всієї продукції (виконаних робіт, наданих послуг) або окремих її видів.
4	Ю. С. Цал-Цалко [5, с. 289].	Рентабельність – це якісна вартісна оцінка рівня віддачі витрат або міри використання наявних у підприємства виробничих ресурсів (капіталу, праці тощо) у процесі виробництва основної продукції (товарів, виконання робіт, надання послуг) та її реалізації.
5	С.В. Мочерний [6, с. 232]	Прибутковість суб'єкта треба розглядати з двох аспектів: по-перше, як прибутковість усього підприємства щодо всього авансованого капіталу, яка визначається нормою прибутку: відношенням річного прибутку до авансованого капіталу; по-друге, як прибутковість виготовлення окремої партії товарів, яка вимірюється відношенням прибутку до собівартості товарів.

Продовження табл. 1.1

6	Р.Р. Антонюк [7, с. 54]	Відносний показник, за допомогою якого оцінюється фінансова результативність різних видів діяльності підприємств, реалізації окремих видів продукції та послуг, галузей виробництва.
7	Т.В. Осипова [8, с. 1]	Прибутковість – досягнення найбільших результатів за найменших витрат живої та уречевленої праці. Прибутковість є конкретною формою дії закону економії часу. За капіталістичного способу виробництва узагальнюючий показник прибутковості – норма прибутку.
8	О.В. Хмелевський [9, с. 50]	Стан підприємства, що вказує на його здатність здійснювати рентабельну діяльність, забезпечувати платоспроможність, генерувати прибуток, на основі чого забезпечувати стабільність зростання та майбутній інноваційно-інвестиційний розвиток.
10	В.М. Опарін [10, с.11]	Рентабельність означає прибутковість, дохідність. Підприємство вважається прибутковим, якщо результати від реалізації продукції покривають витрати виробництва і утворюють суму прибутку, достатню для нормального функціонування підприємства.
11	А. Д. Шеремет [11, с. 30]	Рентабельність – це спосіб приносити дохід. Показники рентабельності розраховуються як відношення отриманих доходів до різних факторів (продажів, розміру активів, розміру основних фондів, тощо).

Поняття «рентабельність» розкривається в багатьох наукових працях, адже це основний показник, який може відобразити ефективність вкладення фінансових ресурсів або інвестицій підприємства. Кожен суб'єкт підприємницької діяльності або власник бізнесу хоче розуміти наскільки йому вдалося повернути вкладенні кошти чи затрачені ресурси. На сьогоднішній день метою багатьох провідних компаній є отримання високих прибутків та підтримання хорошої рентабельності.

Поняття, яке досліджується, потрібно розуміти як об'єктивну економічну категорію і як показник. В першому випадку її ототожнюють з прибутковістю, фінансовим результатом діяльності підприємства. В другому це відносний показник, який визначає відношення суми отриманого результату від діяльності до одного з показників, наприклад, виручки, середнього значення оборотних та основних коштів, витрат, фонду оплати праці [14].

Загалом отримані результати при розрахунку показника рентабельності визначають ефективність діяльності. В загальному вигляді ефективність це співвідношення корисного результату та факторів виробничого процесу. Існують

також інші критерії оцінки результату діяльності, але показники рентабельності виступає основним для комерційних організацій, які орієнтовані на отримання прибутку. Керівники підприємств зобов'язані налаштувати цілісну систему для ефективного управління рентабельністю, адже цей процес являє собою досягнення необхідної динаміки у значеннях показників. Управляючи таким процесом зосереджується увага на джерелах фінансування, структурі активу та додатково знаходяться можливі варіанти підвищення ефективності від здійснення господарської діяльності. Управління рентабельністю також передбачає вирішення декілька основних питань:

- оптимізація робочого потенціалу та його ефективне використання;
- мінімізація можливих ризиків для управління;
- забезпечення високої якості формованого прибутку;
- підтримання необхідного рівня прибутку на капітал власникам підприємства;
- зменшення обсягу ресурсів, що використовуються при формуванні прибутку [15, с. 282].

Підприємство вважається рентабельним, якщо результати реалізації продукції перебивають витрати усього процесу діяльності, та утворюють додаткову суму прибутку для подальшого функціонування. Існують екстенсивні та інтенсивні фактори, які впливають на значення показника. Збільшення обсягів закупівлі та продажу товарів, вплив інфляції на рівень цін – це екстенсивні фактори. До інтенсивних можна віднести умови праці та їх вдосконалення, підвищення якості робіт, покращення технічних процесів, скорочення термінів поставок товару, тощо.

Рентабельність підприємства є надзвичайно важливим об'єктом управління, оскільки вона безпосередньо впливає на кінцевий результат діяльності. Аналіз даного показника демонструє наскільки ефективно вкладаються кошти та чи приносить це компанії прибуток, відображає на скільки рентабельна відпускна ціна товару, шляховий лист водія, залишки товарів на складських приміщеннях. Взагалі в процесі господарської діяльності на прибутковість впливає багато чинників, контроль над якими повинен здійснювати фінансовий аналітик, відповідальний менеджер,

супервайзер або керівник. Найчастіше комерційні підприємства використовують три основні стратегії при організації управління прибутковістю (рис. 1.1).

Рис.1.1. Стратегії управління рентабельністю підприємств

**Джерело: створено автором на основі [16, с. 92]*

Фінансовий відділ підприємств щорічно розробляє планову стратегію покращення показників. Це складний процес, який включає в себе розрахунок різноманітних фінансових показників, здійснення економічного аналізу діяльності окремих підрозділів. Забезпечити контроль над ним можна узгодивши планові показники по випуску, закупівлі, реалізації товарів, робіт чи послуг, регулюючи допустимий рівень собівартості на закупівельні матеріали. Окреме значення відіграє врахування складських залишків та зниження витрат на виробництво.

Показники рентабельності зазвичай використовуються для оцінки діяльності підприємства і як інструмент в інвестиційній політиці і ціноутворенні. Рентабельність поділяється на види показників, що розраховуються за даними бухгалтерської звітності та залежать від процесу діяльності який аналізується. Для розрахунку рентабельності суб'єктів підприємницької діяльності та інших учасників фінансово-економічних процесів враховуються усі фінансові витрати, що пов'язані з здійсненням такої діяльності. В залежності від того, який підрозділ діяльності аналізується при розрахунку використовують кінцеві значення на кінець взятого періоду, наприклад це може бути виручка, оборот, собівартість продукції, сума інвестованих коштів та безліч інших фінансових величин.

Насправді показники рентабельності досить різноманітні вони визначають альтернативність виконання діяльності конкретних підрозділів або окремих фінансових дій на підприємстві та відображають вплив зовнішніх та внутрішніх

факторів на чистий прибуток. При розрахунку рентабельності враховується вплив інфляції, попиту, витрат, специфіки організації управління компанії. У розрахунку беруть участь перелічені вище значення за конкретний період (1 місяць, 1 квартал, 1 рік, 3 роки) або їх середнє значення, інші величини. Показники рентабельності розраховуються в різних сферах: у виробництві, в продажах. Знаходять ефективність віддачі власного, залученого капіталу, персоналу, активів, угоди або бізнес-проекту [12].

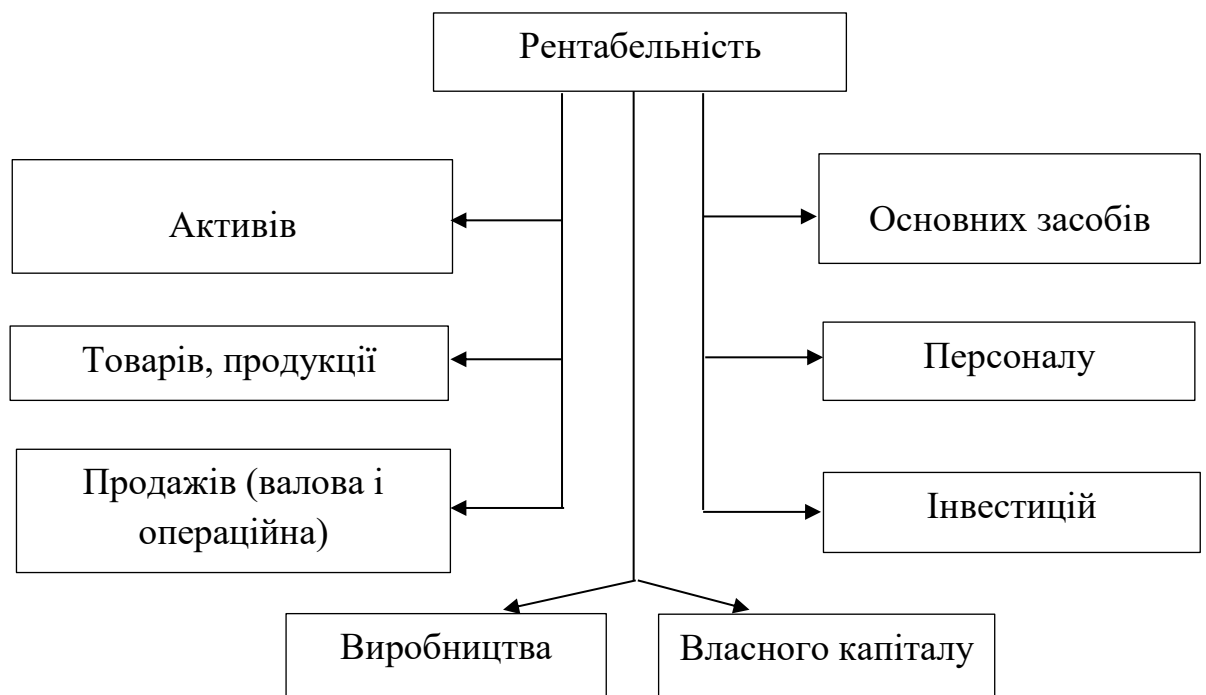

Рис. 1.2. Види рентабельності підприємств

**Джерело: створено автором на основі [12]*

При розрахунку рентабельності використовують аналітичні дані з форм звітності які подаються у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [31].

Кожен вид рентабельності можна розрахувати виходячи з даних наведених у щорічній фінансовій звітності.

Ефективне управління рентабельністю підприємства передбачає проведення аналізу показників, виявлення змін протягом аналізованого періоду та оцінка діяльності на поточний момент. Якщо значення показника постійно коливається то потрібно знайти чинники, що впливають на його зміну.

Отже, позитивний фінансовий результат підприємство може отримати постійно підтримуючи зростання рентабельності, з допомогою зменшення витрат,

собівартості, покращення продукції, зростання продуктивності праці, підвищення рівня технічного забезпечення. В сукупності ряд таких дій допоможе зберегти фінансову стійкість підприємства. Потрібно розуміти, що управління прибутковістю це комплексний підхід, що включає в себе визначення цільових показників та окремих критеріїв ефективності.

1.2. Показники рентабельності підприємства та методика їх визначення

Результат господарської діяльності підприємства значною мірою залежить від правильно налаштованої мотивації працівників, їхнього кваліфікаційного рівня та знання посадових обов'язків. Організаційна структура відображає поділ працівників та вид їхнього підпорядкування один одному. Поділ штату працівників на відділи та підвідділи у свою чергу зобов'язує кожного з них відповідати за ефективність виконання роботи не тільки власної, а й усієї групи.

Компанії користуються різними методиками аналізу діяльності своїх відділів. Тобто для того щоб правильно сформувавши оцінку фінансової діяльності на підприємстві повинен здійснюватися розрахунок ключових показників діяльності (KPI) у розрізі відділу постачання, збуту, маркетингу, логістики, фінансового відділу, тощо. Існує окрема класифікація показників рентабельності, які розраховуються на базі величини прибутку (Рис. 1.3).

Для того щоб оцінити ефективність роботи компанії використовують багато показників рентабельності. Як бачимо кожен з них розраховується як відношення чистого прибутку до певної величини, відповідно до такої закономірності сформувалося декілька відомих скорочених іноземних найменувань :

1. ROA – рентабельність активів.
2. ROS – рентабельність продажів.
3. ROFA – рентабельність основних засобів.
4. ROI – рентабельність інвестицій.
5. ROE – рентабельність власного капіталу.

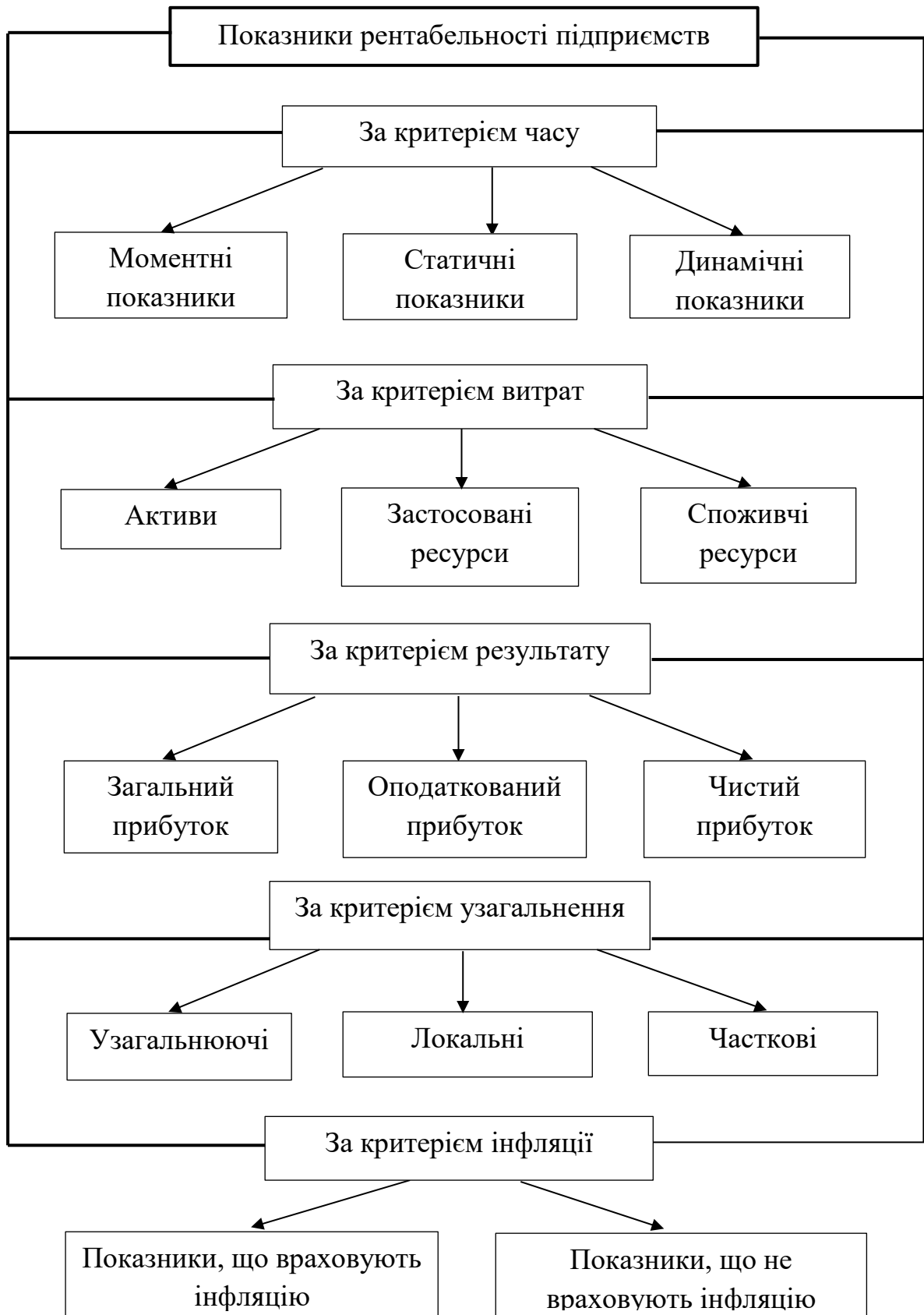

Рис. 1.3. Класифікація показників рентабельності підприємств

*Джерело: створено автором на основі [14]

У звичайній господарській діяльності на показники рентабельності здійснюють вплив окремі чинники, також для розрахунку в чисельнику найчастіше вказують значення валового прибутку, прибутку від операційної діяльності, звичайної діяльності, прибутку до оподаткування, чистий прибуток. Знаменник при розрахунку рентабельності може визначити приналежність до певної категорії показників:

1. Витратні показники, які характеризують рівень доходу від понесених витрат:
 - рентабельність продукції;
 - рентабельність операційної діяльності;
 - рентабельність звичайної діяльності;
 - рентабельність окремих інвестиційних проектів;
 - рентабельність інвестиційної діяльності.
2. Ресурсні показники, які визначають відношення прибутку до вартості активів (капіталу):
 - рентабельність власного капіталу;
 - рентабельність основного капіталу;
 - рентабельність оборотного капіталу;
 - рентабельність операційного капіталу;
 - рентабельність сукупних активів або загальна рентабельність.
3. Дохідні показники, які розраховуються як відношення прибутку до чистого доходу:
 - валова рентабельність продажів;
 - чиста рентабельність продажів.

Звичайно результативність роботи може показати рентабельність, адже значення цього показника залежить від того чи здійснюється порівняння витрат відділу з бюджетом, враховується величина логістичних витрат, швидкість обігу запасів, співвідношення витрат на закупівлі товарів та обсягом продажів.

У систему показників рентабельності найчастіше включають рентабельність майна (активів), фондорентабельність, рентабельність поточних витрат, інвестиційного капіталу, виробництва, реалізації продукції, власного капіталу [14].

Здійснивши порівняльний аналіз класифікації показників можна сказати, що їх налічується значна кількість та усі вони застосовуються при оцінці ефективності діяльності підприємства. Така велика кількість показників використовується для кращої оцінки дохідності різноманітних напрямків діяльності та ефективності використання інвестицій, які покладені у розвиток конкретних фінансових відділів. Далі розглянемо окремі показники деталізовано, це допоможе розрізнити їх та зрозуміти значення кожного індивідуально.

Таблиця 1.2

Показники рентабельності підприємств

Найменування	Формула	Значення
Рентабельність продукції	$\frac{Вр}{Ср} * 100\%$	Вр – виручка від реалізації. Ср – собівартість реалізованої продукції. Характеризує ефективність витрат на виробництво і збут продукції.
Рентабельність операційної діяльності	$\frac{ПОД}{ОВ} * 100\%$	ПОД – прибуток від операційної діяльності. ОВ – величина операційних витрат (собівартість реалізованої продукції, адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати). Відображає скільки прибутку припадає на 1 грн. понесених операційних витрат.
Рентабельність звичайної діяльності	$\frac{ПЗД}{ВЗД} * 100\%$	ПЗД – загальний прибуток від звичайної діяльності. ВЗД – усі витрати від звичайної діяльності (операційні, фінансові, інвестиційні). Показує скільки отримано прибутку від звичайної діяльності на одну гривню звичайних витрат.
Рентабельність власного капіталу	$\frac{ЧП}{ВК} * 100\%$	ЧП – величина чистого прибутку або збитку, отриманого підприємством. ВК – середньорічна вартість власного капіталу підприємства. Демонструє ефективність інвестування коштів у звичайні акції підприємства, інших внесків власників.
Рентабельність сукупних активів	$\frac{Пб}{Ка} * 100\%$	Пб – балансовий прибуток. Ка – середня сума активів балансу підприємства. Характеризує ефективність використання усіх активів на підприємстві.
Валова рентабельність продажів	$\frac{ВП}{ЧД} * 100\%$	ВП – валовий прибуток. ЧД – чистий дохід (виручка) від реалізації). Відображає ефективність виробничої діяльності та ефективність політики ціноутворення.

Продовження табл. 1.2

Чиста рентабельність продажів	$\frac{\text{ЧП}}{\text{ЧД}} * 100\%$	ЧП – чистий прибуток. ЧД - чистий дохід (виручка) від реалізації). Показує рентабельність підприємства після відрахування витрат на виробництво і збут товарів.
Загальна рентабельність виробничих запасів	$\frac{\text{ВП}}{\text{ОЗ} + \text{МОА}} * 100\%$	ОЗ- основні засоби МОА – матеріальні оборотні активи. Характеризує ефективність використання виробничих запасів.
Загальна рентабельність підприємства	$\frac{\text{ВП}}{\text{СВМ}} * 100\%$	СВМ – Середньорічна вартість майна. Визначає ефективність діяльності всього підприємства.

**Джерело: створено автором на основі [17,18,19]*

В економічній теорії загалом існує ряд показників з допомогою яких можна визначити ефективність діяльності підприємства за ознакою прибутковості. Усі вони активно використовуються в процесі господарської діяльності підприємств та є невід’ємною частиною формування виробничих планів.

Показники рентабельності підприємства є обов’язковими складовими аналізу виробничої діяльності, їхні результативні дані допомагають сформуванню загальної думки процесу управління фінансами певної компанії. Найголовніше, що отримані дані можна використовувати як основу для прийняття власниками важливих фінансово економічних рішень.

У процесі управління рентабельністю часто використовують такі поняття як, маржинальний дохід, фінансова стійкість, визначення порогу рентабельності або точки беззбитковості. Загалом існує факторний метод, який допомагає визначити вплив певних чинників на значення ефективності, прибутковості діяльності. Для того щоб розрахувати поріг рентабельності потрібно визначити так звану точку беззбитковості. Такий метод демонструє значення рентабельності за різних умов збуту продукції. Точка беззбитковості найчастіше допомагає визначити чи варто продовжувати діяльність у відповідному напрямку. Потрібно розуміти, що беззбитковість це такий стан при якому діяльність компанії не приносить ні прибутків, ні збитків. Це значення, яке показує скільки потрібно вкласти коштів, щоб почати отримувати прибуток. Детальніше продемонструємо графік точки беззбитковості на рисунку 1.4.

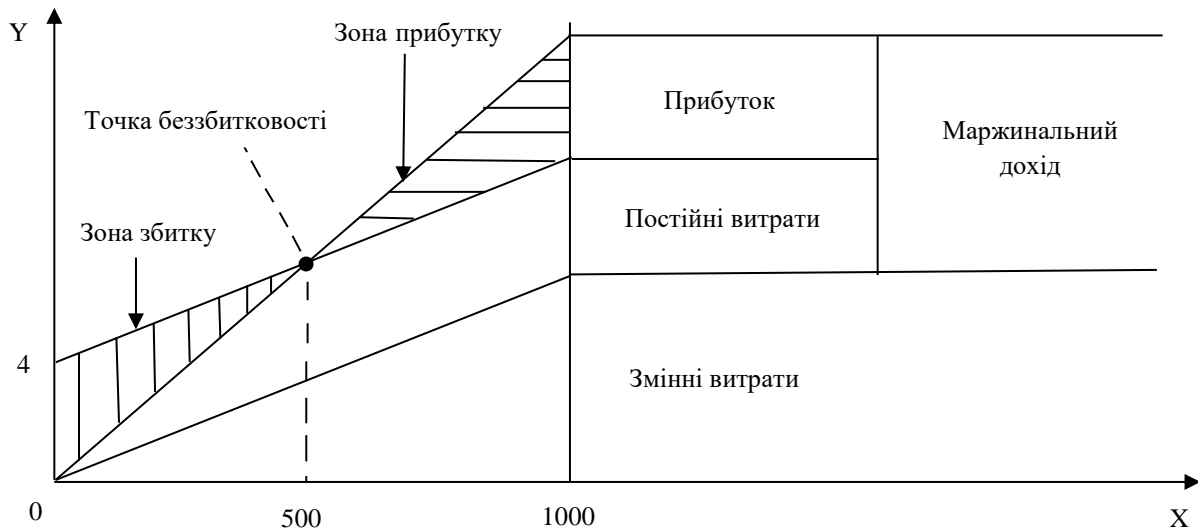

Рис. 1.4. Залежність між обсягом реалізації продукції, її собівартості та сумою прибутку підприємств

**Джерело: створено автором на основі [16]*

Якщо розглянути графік детальніше, то можна спостерігати чітку закономірність між величиною постійних, змінних витрат та прибутком. У випадку коли компанія почне здійснювати діяльність понад визначений поріг рентабельності, вона почне отримувати прибутки від діяльності, та відповідно діяльність можна буде описати прибутковою. Якщо підприємство буде знаходитися у зоні збитку то воно буде недотримувати прибуток, а отже діяльність буде збитковою.

Також аналізуючи на графіку залежність багатьох важливих факторів діяльності можна зрозуміти, що рентабельність може мати декілька числових значень, а саме може мати:

- додатне значення (це означає, що вкладення капіталу приносить прибуток або, що усі витрати окупаються і стимулюють приріст капіталу);
- нульове значення (виникає тоді коли витрати дорівнюють отриманому доходу, прибуток дорівнює нулю, це і називають порогом рентабельності або точкою беззбитковості);
- від'ємне значення (капіталовкладення є неефективним і несе фінансові втрати).

Для багатьох учасників господарської діяльності дуже важливо розраховувати поріг рентабельності, тому що він показує мінімальний об'єм продажів при якому виручка перекриє усі понесені витрати на реалізацію такої продукції, але без врахування прибутку. Іншими словами поріг рентабельності допомагає підприємцю знайти ту кількість продажу, при якій підприємство спрацює без збитку. Тобто тільки коли підприємство зможе перетнути цю точку беззбитковості, тоді воно почне отримувати дохід від діяльності. Для того, щоб розрахувати такий показник потрібно використати декілька формул (Табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Розрахунок порогу рентабельності підприємства

Найменування	Формула	Значення
Поріг рентабельності	$\frac{ПВ}{КВМ}$	ПВ – постійні витрати. КВМ - коефіцієнт валової маржі.
Коефіцієнт валової маржі	$(В - ЗВ) * 100\%$	В – виручка. ЗВ – сума усіх змінних витрат.

**Джерело: створено автором на основі [20]*

Зрозуміло, що будь-яка змінна представлених значень в таблиці 1.3 прямо впливає на коливання загальної рентабельності підприємства. Виведені формули в таблиці є обов'язковими для розрахунку на кожному підприємстві. А також цей метод найкраще підходить для новостворених бізнесів, він допомагає визначити необхідний об'єм виробництва чи продажу продукції з врахуванням витрат на їх реалізацію при якому виконується умова беззбитковості.

Отже, деталізований аналіз багатьох показників діяльності підприємства в цілому може сформулювати оцінку ефективності фінансових вкладень у нього. На рівень рентабельності може впливати багато факторів, які потрібно контролювати та не допускати від'ємного значення порогу рентабельності. Інколи аналіз прибутковості дає підприємцю результати, які потребують серйозних управлінських рішень. Для визначення способів підвищення показників рентабельності потрібно провести перевірку факторів які на неї впливають та розібратися в причинах їхнього коливання.

1.3. Фактори, що впливають на величину прибутку і рівень рентабельності підприємства

На сьогоднішній день будь-який бізнес може бути вразливим до внутрішніх чи зовнішніх змін в економічній системі створеного процесу. Підприємці неодноразово відчують вплив від малих або динамічних змін в економіці, які безпосередньо відображаються на їхньому заробітку, а саме на отриманні прибутку. Науковці ще часто класифікують такі критерії на екзогенні (макро) та ендогенні (мікро). Завданням усіх комерційних підприємств є визначення основних факторів впливу на прибутковість компанії та контроль за ними. Не менш важливим є здатність управляти рентабельністю підприємства та вміти вчасно впливати на фактори, що можуть змінити її значення.

Для власника бізнесу зовнішніми факторами, які можуть впливати на величину прибутку є динамічні зміни в країні або в цілому світі, для прикладу це може бути економічна криза, зміни у фінансовому або податковому кодексах які несуть за собою підвищення витрат підприємства, інфляція, коливання курсу валюти, військовий стан, санітарно-епідемічна ситуація, світові тенденції, мода. Підприємець може підготуватися до таких негативних економічних подій, проте він не має можливості передбачити їх та повноцінно запобігти їхньому виникненню.

З іншого боку на контроль внутрішніх факторів приділяється найбільше уваги зі сторони відповідальних працівників компанії. На коливання показника прибутковості впливає досить багато критеріїв та налаштований процес діяльності підприємства, який постійно потрібно вдосконалювати. До внутрішніх факторів, які впливають на рентабельність можна віднести умови праці персоналу, ефективність логістичної та маркетингової політики, загальна фінансова та управлінська політика компанії. Враховуючи такі тонкощі економіст може визначити рівень рентабельності максимально правильно і точно.

Зовнішні та внутрішні чинники впливу на прибутковість також історично почали називатися незапланованими та плановими. Таке найменування впливає з

вище описаного способу керувати ними та здійснювати вплив. В таблиці 1.4 представлено види цих чинників детальніше та їхня характеристика.

Таблиця 1.4

Характеристика чинників впливу на рентабельність підприємств

Категорія	Найменування чинників	Характеристика
Планові чинники	Матеріально-технічні	Оновлення технічного устаткування, модернізація, реконструкція обладнання.
	Кадрові	Розвиток знань працівників у певній галузі, підвищення їхньої кваліфікації, покращення умов праці, організація оздоровлення та відпочинку.
	Фінансові	Формування виробничих планів, пошук резервів зростання прибутку, податкове планування.
	Організаційно-управлінські	Вибір стратегії і тактики діяльності, інформаційне забезпечення.
Незаплановані чинники	Ринкові	Моніторинг діяльності конкурентів, підвищення конкурентоспроможності, організація реклами та просування бренду компанії.
	Адміністративні	Оподаткування, правові акти, постанови та положення, державне регулювання тарифів.
	Зовнішньо-економічні	Зміна цін на сировину, продукцію та послуги в результаті інфляції або зміни курсу валюти.

**Джерело: створено автором на основі [14]*

Планові чинники визначають внутрішнє управління підприємством та середовище його робочого колективу. Не планові чинники утворюються в результаті взаємодії із зовнішнім середовищем і також здійснюють вплив на рентабельність підприємства. До зовнішніх факторів які можуть спричинити підвищення рентабельності можна віднести зменшення конкуренції на ринку за рахунок банкрутства конкурентів, збільшення попиту на продукцію, розвиток бренду та його просування рекламними агітаціями.

Такий фактор, як обсяг виробництва (реалізації) однозначно здійснює вплив на рівень рентабельності, перш за все через витрати на виробництво, адже їхня змінна

прямо пов'язана зі зміною цього показника. Стимулювати зростання показника може також структура та склад виготовленої та реалізованої продукції. Різні види продукції передбачають індивідуальний рівень витрат, але в більшості випадків розширення асортименту сприяє збільшенню виручки. Потрібно зауважити, що значну роль відіграє рентабельність продукції, адже її зміна також відбувається під впливом багатьох окремих факторів, детальніше про них можна дізнатися з рисунку 1.5.

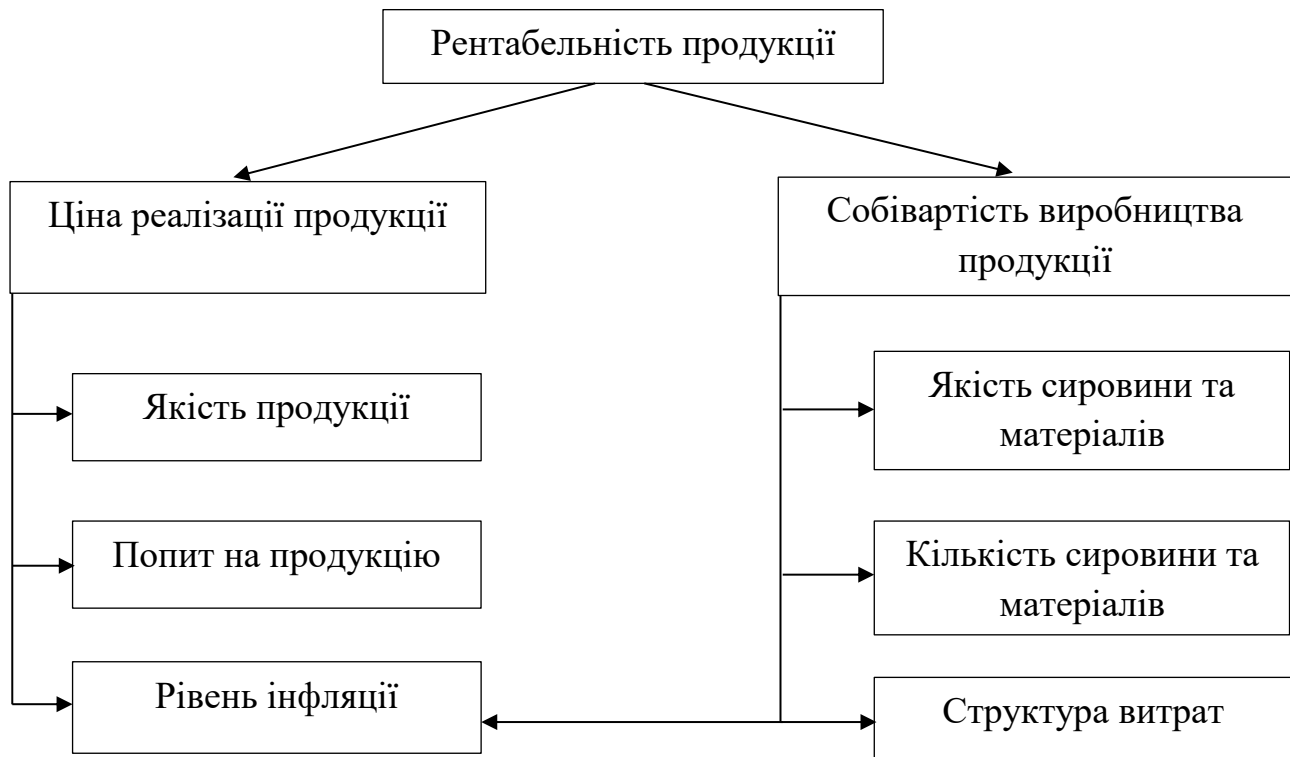

Рис. 1.5. Фактори, що впливають на рентабельність продукції підприємств

**Джерело: створено автором на основі [21]*

Збільшуючи асортимент якісної продукції, яка має потенційний попит на ринку однозначно дозволить підвищити частку прибутку в ціні продукції. У свою чергу прискорення руху сировини та матеріалів на виробничій лінії сприяє зменшенню поточних витрат та збільшенню обсягів виробництва. Варто додати, що чим менший товарооборот тим нижчі витрати на зберігання та реалізацію таких товарів, що також робить свій вклад у значення прибутку. Відповідно оптимізація товарного асортименту може підвищити рівень рентабельності підприємства [14].

Розглядаючи детально кадрові фактори впливу можна стверджувати, що важливо формувати оптимальну чисельність і склад працівників. Економічне

стимулювання праці, моральне заохочення, врегульована система КРІ, усі перелічені способи управління персоналом впливають на рівень показника прибутковості.

Важливим для підвищення рентабельності є фізичний та моральний знос основних фондів, тому що чим вищий знос, тим більші витрати несе підприємство на їх реконструкцію. Застаріле обладнання не дозволяє розраховувати на збільшення показника прибутковості в майбутньому.

Окремо потрібно приділити увагу формуванню тактики та стратегії компанії. Цей процес задає напрям розвитку та передбачає створення комплексу заходів для досягнення поставлених цілей з врахуванням максимального використання ресурсів та ефективності виробничих підрозділів і усього підприємства.

Вплив факторів виробництва на результати діяльності можна оцінити як інтенсивні та екстенсивні. Інтенсивні пов'язані з підвищенням якості продукції, ефективності виробництва, підвищення кваліфікації працівників, оновлення технічного обладнання, збільшення оборотності та оборотних коштів, введення інновацій та сучасного інформаційного забезпечення. В свою чергу позитивні фактори впливу можна поділити на комерційні та фінансові. Комерційні охоплюють діяльність пов'язану з маркетингом компанії, а саме укладення вигідних контрактів, регулювання збуту, вивчення перспективної кон'юнктури. Якщо правильно організувати комерційну політику компанії її робота буде спрямована на підвищення показників рентабельності. Фінансові включають виторг від реалізації продукції або послуг, підприємницький дохід від діяльності, ціноутворення та цінове регулювання, форми розрахунків з контрагентами, кредиторську заборгованість, величину штрафних санкцій за недотримання умов роботи, забезпечення ліквідності активів, залучення грошових ресурсів. Фінансові фактори здійснюють значний вплив на формування загального прибутку компанії, правильне управління ними також позитивно вплине на загальну рентабельність [14].

Екстенсивні фактори пов'язані з кількісною зміною елементів виробництва, до таких найчастіше відносять зміну чисельності працівників у штаті або їхнього робочого часу. Кількісна зміна виробничих факторів завжди повинна закріплюватися зміною обсягу продукції, що виготовляється або випускається у продаж. Саме тому

основним завданням підприємства є контроль за тим, щоб не знижувалися темпи приросту прибутку відносно темпів приросту витрат [14].

Управління рентабельністю практично повністю залежить від регулювання внутрішніх факторів впливу на неї. Підсумовуючи усі перелічені чинники впливу потрібно зазначити, що джерелом збільшення прибутковості підприємства можуть бути:

- підвищення ефективності збуту продукції, швидкості руху оборотних коштів, оптимізація товарного асортименту;
- оптимізація обсягів виробництва продукції та скорочення витрат на її виготовлення або реалізацію;
- підвищення кваліфікації працівників та стимулювання виконання планових показників по визначеному робочому плану;
- слідування науково-технічному прогресу та оновлення технічного, інформаційного забезпечення;
- формування правильного ціноутворення та налаштування цінової політики компанії загалом у відповідності до сегментації клієнтів;
- просування власного бренду з допомогою рекламних ресурсів та інших засобів масової інформації;
- оптимальна закупівля сировини або продукції, пошук шляхів зменшення собівартості;
- строге дотримання контрактних умов з контрагентами та клієнтами, контроль за кредиторською та дебіторською заборгованістю.

Для визначення впливу будь-яких факторів на рівень рентабельності усього бізнесу, економісти часто проводять спеціальний факторний аналіз. Він допомагає визначити точну суму доходу отриману під впливом внутрішніх факторів. Також він вказує на динамічні зміни у прибутку компанії які викликані впливом внутрішніх або зовнішніх змін в економіці. Правильний факторний аналіз розраховується з використанням результативних показників за декілька звітних періодів.

Факторний аналіз проводиться у декілька етапів (рис. 1.6).

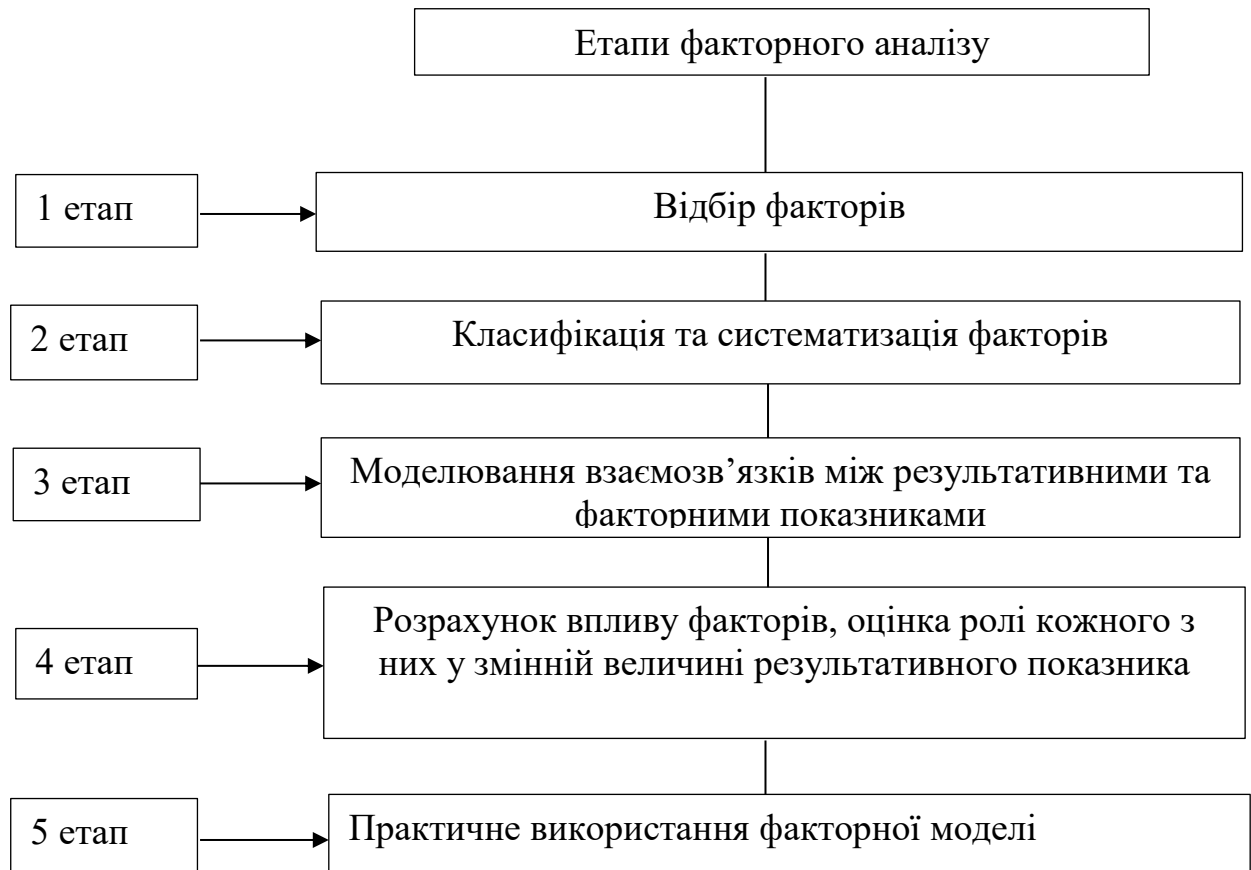

Рис. 1.6. Етапи факторного аналізу рентабельності підприємств

**Джерело: створено автором на основі [22]*

Основною перевагою факторного аналізу є багатогранність моделей які в залежать від мети дослідження. Найчастіше використовують трьох факторну або п'яти факторну модель. Для трьох факторної використовують показники рентабельності продукції, фондомісткість та оборотність основних засобів. Для моделі з п'яти факторів враховують трудомісткість, матеріаломісткість, амортизацію, оборотність усіх видів капіталу. В основі факторного розрахунку лежить поділ усіх формул і показників на якісні та кількісні, які допомагають визначити розвиток компанії з різних сторін. Такий аналіз показує певний зв'язок, наприклад, чим вищий показник прибутку та фондівіддачі тим вища рентабельність підприємства.

Факторний аналіз демонструє підприємцю зв'язок між плановими та реальними результатами господарської діяльності фірми. Усі представлені види факторного аналізу використовуються на практиці та мають своє окреме призначення. Існує також окрема класифікація видів факторного аналізу (Рис. 1.7).

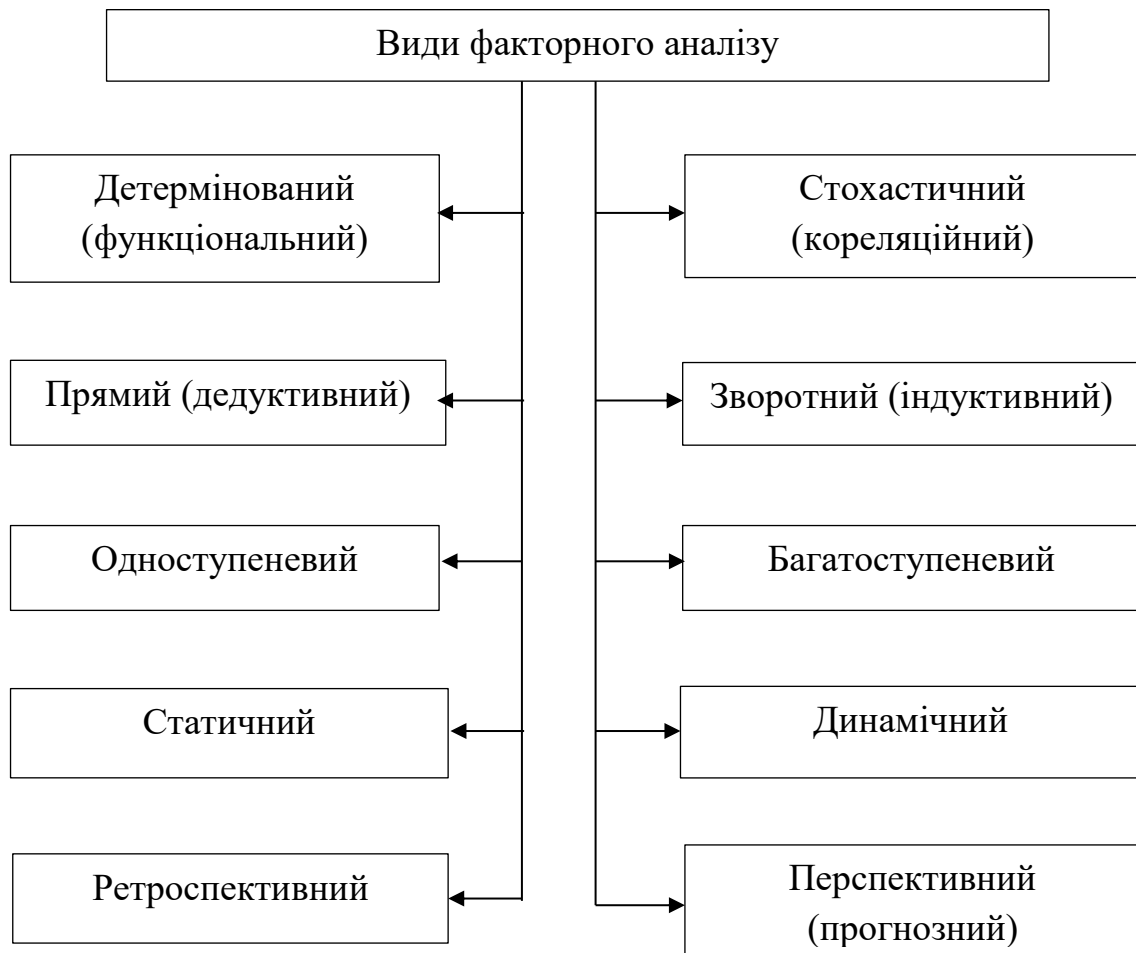

Рис. 1.7. Класифікація видів факторного аналізу рентабельності підприємств

**Джерело: створено автором на основі [23]*

Кожен показник рентабельності характеризує в загальному вигляді ту чи іншу сторону фінансово-господарської діяльності організації. Зрозуміло, що сам показник рентабельності має математичну залежність від багатьох факторів, які безпосередньо характеризують ефективність використання активів, цінову політику підприємства, структуру пасивів та активів, фінансову стійкість, платоспроможність, тощо.

Отже, комплексний аналіз фінансового стану підприємства є важливим у розрізі різних показників рентабельності з врахуванням усіх можливих факторів впливу на неї. Факторний аналіз рентабельності допоможе власнику комплексно оцінити ефективність діяльності його компанії, дослідити усі фактори які спричиняють зміну величини прибутку. Результати проведеного аналізу повинні бути використанні для прийняття правильних управлінських рішень зі сторони відповідальних осіб та бути основою нових інвестиційних рішень для власників-акціонерів.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА ПРИКЛАДІ ПІДПРИЄМСТВ ГІРНИЧОДОБУВНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

2.1. Динаміка формування фінансових результатів підприємств

Фінансовий результат підприємства формується на основі правильного розподілу доходів та витрат. Основне завдання підприємства отримувати прибуток, який, у свою чергу, потрібно оптимально використовувати. У іншому випадку необхідно знаходити причини утворення збитків та вчасно їх ліквідувати додатковими джерелами покриття. Рентабельність це інтегрований показник, саме тому на нього впливають будь-які фактори діяльності.

Для ретельної оцінки прибутковості підприємств варто детально дослідити динаміку усіх джерел формування фінансових результатів, зокрема досліди статті пасиву та активу балансу, перевірити зміну постійних та змінних витрат та визначити поріг рентабельності кожного об'єкта діяльності індивідуально.

Уся необхідна інформація для оцінки фінансових результатів зосереджена у річній фінансовій звітності. В НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» зазначено, що обов'язковою фінансовою звітністю є:

1. Форма №1 «Баланс підприємства»;
2. Форма №2 «Звіт про фінансові результати»;
3. Форма №3 «Звіт про рух грошових коштів».
4. Форма №4 «Звіт про власний капітал»
5. Примітки до річної фінансової звітності [31, 44].

З метою детального розкриття тематики наукової роботи було обрано декілька підприємств гірничодобувної промисловості на основі яких буде здійснено дослідження фінансових результатів діяльності. Об'єктами дослідження є фінансова діяльність та прибутковість підприємств ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр», ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр», ТОВ «Омелянівський кар'єр».

В першу чергу сформуємо послідовний порівняльний аналіз балансів підприємств за 3 роки. Дана таблиця допоможе оцінити структуру балансів підприємств та покаже за рахунок яких джерел формуються фінансові результати діяльності об'єктів дослідження. В таблиці 2.1 представлена динаміка активів та пасивів ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр».

Таблиця 2.1

Динаміка та структура балансу ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» за 2018-2020 роки

Показники	2018 рік		2019 рік		2020 рік		Абс. приріст (2019-2018), тис. грн.	Абс. приріст (2020 - 2019), тис. грн.	Темп приросту (2019-2018), %	Темп приросту (2020/2019), %
	Сума, тис. грн.	Структура %	Сума, тис. грн.	Структура %	Сума, тис. грн.	Структура %				
I. Необоротні активи	1082	27,31	978	29,79	1672	43,69	-104	694	-9,61	70,96
Незавершені капітальні інвестиції	0	0	0	0,00	712	18,60	0	712	-	-
Основні засоби	1076	27,16	972	29,61	954	24,93	-104	-18	-9,67	-1,85
Довгострокові фінансові інвестиції	6	0,15	6	0,18	6	0,16	0	0	-	-
II. Оборотні активи	2880	72,69	2305	70,21	2155	56,31	-575	-150	-19,97	-6,51
Запаси	1953	49,29	2044	62,26	1736	45,36	91	-308	4,66	-15,07
ДЗ за продукцію, товари, роботи, послуги	632	15,95	88	2,68	59	1,54	-544	-29	-86,08	-32,95
ДЗ за розрахунками: за виданими авансами	106	2,68	78	2,38	0	0,00	-28	-78	-26,42	-100,00
з бюджетом	9	0,23	20	0,61	136	3,55	11	116	122,22	580,00
Інша поточна ДЗ	45	1,14	69	2,10	116	3,03	24	47	53,33	68,12
Гроші та їх еквіваленти	135	3,41	6	0,18	63	1,65	-129	57	-95,56	950,00
Витрати майбутніх періодів	0	0	0	0,00	45	1,18	0	45	-	-
Баланс	3962	100	3283	100,00	3827	100,00	-679	544	-17,14	16,57
I. Власний капітал	1580	39,88	1501	45,72	1504	39,30	-79	3	-5,00	0,20
Пайовий капітал	2425	61,21	2425	73,87	2425	63,37	0	0	0,00	0,00
Резервний капітал	21	0,53	21	0,64	21	0,55	0	0	0,00	0,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-866	-21,86	-945	-28,78	-942	-24,61	-79	3	9,12	-0,32
II. ДЗ і забезпечення	1085	27,38	1145	34,88	655	17,11	60	-490	5,53	-42,79
Інші ДЗ	1085	27,39	1145	34,88	655	17,12	60	-490	5,53	-42,79
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	1297	32,74	637	19,40	1668	43,59	-660	1031	-50,89	161,85
за товари, роботи, послуги	495	12,49	351	10,69	905	23,65	-144	554	-29,09	157,83
з бюджетом	1	0,03	3	0,09	167	4,36	2	164	200,00	5466,67
зі страхування	10	0,25	11	0,34	14	0,37	1	3	10,00	27,27
з оплати праці	43	1,09	79	2,41	61	1,59	36	-18	83,72	-22,78
одержаними авансами	625	15,77	137	4,17	502	13,12	-488	365	-78,08	266,42
Інші поточні зобов'язання	123	3,10	56	1,71	19	0,50	-67	-37	-54,47	-66,07
Баланс	3962	100,00	3283	100	3827	100	-679	544	-17,14	16,57

*Джерело: створено автором на основі додатків А, Б

Вартість майна ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» зросла на 544 тис. грн. або на 16,57% в порівнянні з попереднім роком, що однозначно демонструє позитивну динаміку, що у свою чергу стимулює зростання прибутку та збільшення

обсягів виробництва. Таким результатом посприяло збільшення необоротних активів на 70,96% та зменшення оборотних активів на 6,51% відносно попереднього року.

Що стосується джерел формування майна підприємства то за аналізований період власний капітал практично не змінився, а саме зріс на 3 тис. грн. або 0,20%. У 2020 році зменшилися довгострокові зобов'язання та забезпечення на 490 тис. грн. та суттєво зросли поточні зобов'язання і забезпечення на 1031 тис. грн або 161,85%.

З проведеного аналізу можна зробити висновок, що спостерігається позитивна динаміка діяльності підприємства, а отже фінансові ресурси підприємства формуються за рахунок стабільних джерел. Цьому сприяє збільшення вартості майна, а саме необоротних активів та за рахунок формування вартості майна на основі збільшення власного капіталу та поточних зобов'язань та забезпечень.

Для порівняння розглянемо динаміку та структуру наступного підприємства ТОВ ВП «Богуславський кар'єр» у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Динаміка та структура балансу ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» за 2018 – 2020 роки

Показники	2018 рік		2019 рік		2020 рік		Абс. приріст (2019-2018), тис. грн.	Абс. приріст (2020 - 2019), тис. грн.	Темп приросту (2019/2018), %	Темп приросту (2020/2019), %
	Сума, тис. грн.	Структура %	Сума, тис. грн.	Структура %	Сума, тис. грн.	Структура %				
I. Необоротні активи	4684	32,21	4845	27,07	4650	63,18	161	-195	3,44	-4,02
Нематеріальні активи	354	2,43	576	3,22	551	7,49	222	-25	62,71	-4,34
Незавершені капітальні інвестиції	1087	7,47	0	0,00	7	0,10	-1087	7	-100,00	-
Основні засоби	1500	10,31	2575	14,39	2439	33,14	1075	-136	71,67	-5,28
Інвестиційна нерухомість	1743	11,99	1694	9,47	1653	22,46	-49	-41	-2,81	-2,42
II. Оборотні активи	9858	67,79	13050	72,93	2710	36,82	3192	-10340	32,38	-79,23
Запаси	1785	12,27	248	1,39	32	0,43	-1537	-216	-86,11	-87,10
ДЗ за продукцію, товари, роботи, послуги	7076	48,66	11535	64,46	2581	35,07	4459	-8954	63,02	-77,62
ДЗ за розрахунками: за виданими авансами	0	0,00	54	0,30	1	0,01	54	-53	-	-98,15
з бюджетом	861	5,92	849	4,74	6	0,08	-12	-843	-1,39	-99,29
Інша поточна ДЗ	132	0,91	150	0,84	84	1,14	18	-66	13,64	-44,00
Гроші та їх еквіваленти	4	0,03	214	1,20	4	0,05	210	-210	5250,00	-98,13
Витрати майбутніх періодів	0	0,00	0	0,00	2	0,03	0	2	-	-
Баланс	14542	100,00	17895	100,00	7360	100,00	3353	-10535	23,06	-58,87
I. Власний капітал	3268	22,47	3532	19,74	4782	64,97	264	1250	8,08	135,39
Пайовий капітал	4000	27,51	4000	22,35	4000	54,35	0	0	0,00	100,00

Продовження табл. 2.2

Капітал у дооцінках	2288	15,73	2288	12,79	2288	31,09	0	0	0,00	100,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-3069	-21,10	-2805	-15,67	-1555	-21,13	264	1250	-8,60	55,44
Додатковий капітал	49	0,34	49	0,27	49	0,67	0	0	0,00	100,00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	11274	77,53	14363	80,26	2578	35,03	3089	-11785	27,40	17,95
Поточна КЗ: за товари, роботи, послуги	10947	75,28	13927	77,83	2150	29,21	2980	-11777	27,22	15,44
за розрахунками з бюджетом	268	1,84	364	2,03	330	4,48	96	-34	35,82	90,66
за розрахунками зі страхування	1	0,01	3	0,02	5	0,07	2	2	200,00	166,67
за розрахунками з оплати праці	17	0,12	21	0,12	25	0,34	4	4	23,53	119,05
Поточні забезпечення	41	0,28	48	0,27	68	0,92	7	20	17,07	141,67
Баланс	14542	100,00	17895	100,00	7360	100,00	3353	-10535	23,06	41,13

*Джерело: створено автором на основі додатків В, Г

Аналіз балансу підприємства демонструє негативну динаміку оскільки є зменшення валюти балансу на 10535 тис. грн. з попереднім роком, що майже на половину менше, а саме на 41,13%. Як бачимо причиною такого спаду стало зменшення необоротних активів на 195 тис. грн та оборотних активів на 10340 тис. грн. Також спостерігалось зменшення у структурі пасиву балансу в поточних зобов'язаннях і забезпеченнях на 11777 тис. грн.

Така ситуація може свідчити про нестійкий стан підприємства, та відсутність стабільних джерел формування фінансових ресурсів. Детальніше оцінимо це підприємство при розрахунку фінансових показників рентабельності.

Динаміка та структура балансу ТОВ «Омелянівський кар'єр» оцінена в таблиці 2.3

Таблиця 2.3

Динаміка та структура балансу ТОВ «Омелянівський кар'єр» за 2018-2020 роки

Показники	2018 рік		2019 рік		2020 рік		Абс. приріст (2019-2018), тис. грн.	Абс. приріст (2020-2019), тис. грн.	Темп приросту (2019-2018), %	Темп приросту (2020/2019), %
	Сума, тис. грн.	Структура %	Сума, тис. грн.	Структура %	Сума, тис. грн.	Структура %				
I. Необоротні активи	71692	38,97	96767	33,56	78196	18,69	25075	-18571	34,98	-19,19
Нематеріальні активи	1930	1,05	2276	0,79	2188	0,52	346	-88	17,93	-3,87
Незавершені капітальні інвестиції	513	0,28	3926	1,36	0	0,00	3413	-3926	665,30	-100,00
Основні засоби	67572	36,73	67387	23,37	72320	17,29	-185	4933	-0,27	7,32
Довгострокова ДЗ	0	0,00	0	0,00	133	0,03	0	133	-	-
Відстрочені податкові активи	1677	0,91	23178	8,04	3555	0,85	21501	-19623	1282,11	-84,66
II. Оборотні активи	112240	61,01	189672	65,79	340104	81,31	77432	150432	68,99	79,31

Продовження табл. 2.3

Запаси	18044	9,81	19970	6,93	29169	6,97	1926	9199	10,67	46,06
ДЗ за продукцію, товари, роботи, послуги	83366	45,31	153766	53,33	292131	69,84	70400	138365	84,45	89,98
ДЗ за розрахунками: за виданими авансами	5850	3,18	7149	2,48	8167	1,95	1299	1018	22,21	14,24
з бюджетом	220	0,12	1365	0,47	6081	1,45	1145	4716	520,45	345,49
Інша поточна ДЗ	405	0,22	10	0,00	51	0,01	-395	41	-97,53	410,00
Гроші та їх еквіваленти	2676	1,45	6024	2,09	4099	0,99	3348	-1925	125,11	-31,96
Інші оборотні активи	1679	0,91	1378	0,48	406	0,10	-301	-972	-17,93	-70,54
III. Необоротні активи, утримані для продажу та вибуття	39	0,02	1869	0,65	0	0,00	1830	-1869	4692,31	-100,00
Баланс	183971	100,00	288308	100,00	418300	100,00	104337	129992	56,71	45,09
I. Власний капітал	24373	13,25	-74251	-25,75	30772	7,35	-98624	105023	-404,64	-58,56
Пайовий капітал	30000	16,31	30000	10,41	30000	7,17	0	0	0,00	0,00
Резервний капітал	0	0,00	3559	1,23	3559	0,85	3559	0	-	0,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-5627	-3,06	-107810	-37,39	-2787	-0,67	-102183	-110597	1815,94	-97,41
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	38018	20,66	42909	14,88	44583	10,66	4891	1674	12,86	3,90
Інші ДЗ	30000	16,31	30000	10,41	30000	7,17	0	0	0,00	0,00
Довгострокові забезпечення	8018	4,36	12909	4,48	14583	3,49	4891	1674	61,00	12,97
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	121580	66,09	319650	110,87	342945	81,99	198070	23295	162,91	7,29
Поточна КЗ : за товари, роботи, послуги	112212	60,99	309332	107,29	334507	79,97	197120	25175	175,67	8,14
з бюджетом	1788	0,97	985	0,34	1557	0,37	-803	572	-44,91	58,07
зі страхування	391	0,21	456	0,16	0	0,00	65	-456	16,62	-100,00
з оплати праці	1695	0,92	1715	0,59	55	0,01	20	-1660	1,18	-96,79
за одержаними авансами	383	0,21	138	0,05	372	0,09	-245	234	-63,97	169,57
за розрахунками з учасниками	0	0,00	0	0,00	130	0,03	0	130	-	-
Поточні забезпечення	2212	1,20	2545	0,88	2873	0,69	333	328	15,05	12,89
Інші поточні зобов'язання	2899	1,58	4479	1,55	3451	0,83	1580	-1028	54,50	-22,95
Баланс	183971	100,00	288308	100,00	418300	100,00	104337	129992	56,71	45,09

**Джерело: створено автором на основі додатків Д, Е*

Збільшення вартості балансу у 2020 році на 45,09% свідчить про позитивну динаміку балансу та його структури. Складно не помітити збільшення оборотних активів підприємства на 150432 тис. грн., адже це було спричинено збільшенням запасів, дебіторської заборгованості за продукцію, розрахунками та бюджетом.

Джерела формування майна за аналізований період також змінювалися, спостерігалось збільшення по усіх розділах пасиву. Власний капітал у порівнянні з попереднім роком зріс на 105023 тис. грн., довгострокові зобов'язання і забезпечення на 1647 тис. грн., а поточні зобов'язання на 23295 тис. грн.

Провівши детальний аналіз балансів трьох підприємств гірничодобувної промисловості видно, що їхня динаміка в основному позитивна, це відображено на графіку 2.1 у вигляді трендів.

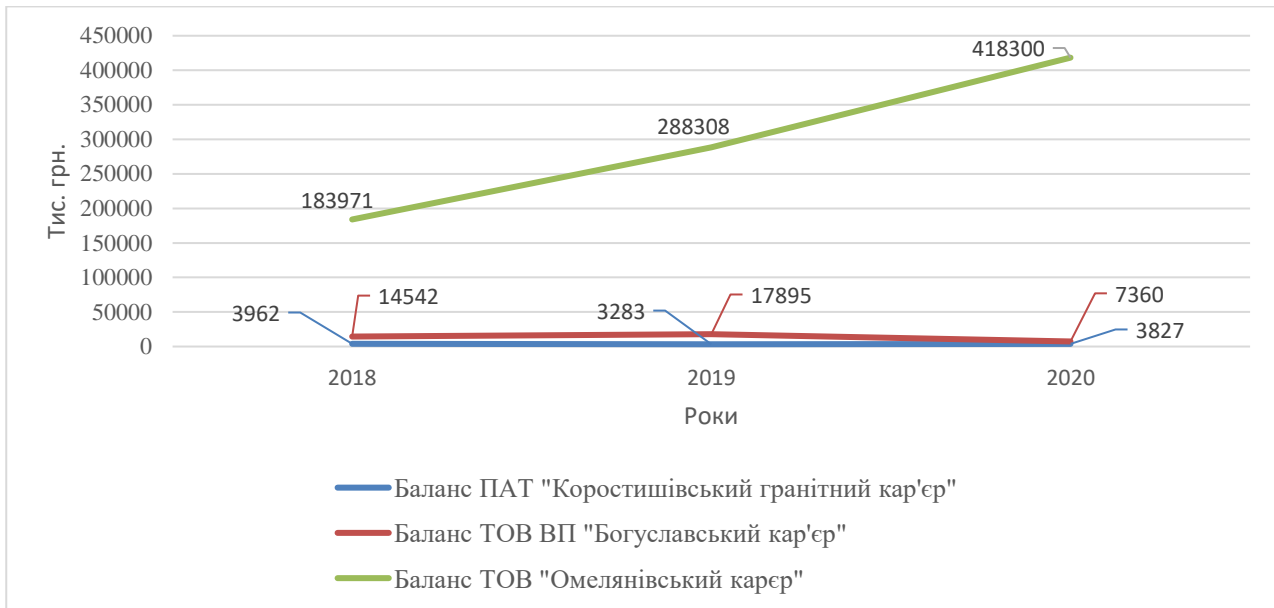

Рис. 2.1 Порівняльна динаміка балансів аналізованих підприємств гірничодобувної промисловості за 2018-2020 роки.

**Джерело: створено автором на основі додатків А, Б, В, Г, Д, Е*

Особливості фінансового та організаційного управління цих підприємств однозначно відрізняється. Важливо розглянути кожне з них та визначити, які саме процеси в управлінні економічної структури забезпечують або можуть забезпечити рентабельність підприємства. На жаль економічна ситуація в Україні залишає бажати кращого, тому сьогодні власники бізнесів неодноразово отримують збитки від діяльності в яку вкладають матеріальні та фізичні ресурси.

На фінансовий результат впливає безліч факторів, зокрема внутрішні – це умови праці, наявність нового устаткування, норма робочого часу, чисельність персоналу, підвищення кваліфікації персоналу, налагоджений процес роботи в комерційному та маркетинговому відділах, вигідні договірні умови з постачальниками та клієнтами, облікова політика підприємства. Та зовнішні це податкова система в країні, регулювання ціноутворення на ринку, штрафи, санкції та податкові ставки, світова санітарно-епідеміологічна ситуація.

Використання альтернативних методів збереження фінансових ресурсів передбачає інвестування капіталу в основні засоби, іншими словами підприємство може утримувати його у вигляді матеріальних активів, таким чином у майбутньому очікується певна економічна винагорода.

Динаміка статей балансу продемонструвала загальну картину про фінансовий стан підприємств та допомогла оцінити у грошовому еквіваленті господарські засоби та джерела їх утворення. Постійний розвиток підприємства за ринкових умов залежить від отриманих ним фінансових ресурсів, а найбільш важливою категорією серед фінансових результатів є його прибуток. Коли показники реалізації продукції зростають, зменшується собівартість тим вищою стає рентабельність та збільшується прибуток, відповідно покращується фінансовий стан підприємства. Підтримання фінансової стійкості впливає на правильне регулювання фінансів, виконання виробничих планів та забезпечення виробництва потрібними ресурсами. Сьогодні важливе значення для комерційних організацій відіграє можливість самофінансування та самоокупності.

Далі скористаємося узагальненими даними «Звіту про фінансові результати» та розглянемо динаміку фінансових результатів об'єктів дослідження. Перший аналіз відображено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Динаміка формування фінансових результатів ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» за 2018-2020 роки

Показники, тис. грн.	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абсолютний приріст 2019-2018, тис. грн.	Абсолютний приріст 2020-2019, тис. грн.	Темп приросту 2019/2018, %	Темп приросту 2020/2019, %
Чистий дохід	3250	3744	4860	494	1116	15,20	29,81
Собівартість	2531	2924	3495	393	571	15,53	19,53
Валовий прибуток	719	820	1365	101	545	14,05	66,46
Адміністративні витрати	1028	1084	1383	56	299	5,45	27,58
Витрати на збут	316	28	1	-288	-27	-91,14	-96,43
Інші операційні доходи	455	468	448	13	-20	2,86	-4,27

Продовження табл. 2.4

Інші операційні витрати	84	256	361	172	105	204,76	41,02
Прибуток від операційної діяльності	254	-80	68	-334	148	-131,50	-185
Інші доходи	0	1	0	1	-1	-	-100
Інші витрати	0	0	65	0	65	-	-
Прибуток до оподаткування	-254	-79	3	175	82	-68,90	-103,8
Чистий прибуток (збиток)	-254	-79	3	175	82	-68,90	-103,8

*Джерело: створено автором на основі додатка Ж, Л

Згідно даних таблиці 2.4 чистий прибуток збільшився на 3 тис. грн., або 103,8%, що оцінюється позитивно, адже в попередні періоди підприємство було збитковим. Причинами такого підвищення було покращення іншої операційної та інвестиційної діяльності. Зокрема у 2020 році зріс валовий прибуток на 545 тис. грн. (66,46%), що оцінюється позитивно. При цьому чистий дохід зріс на 29,81%, а собівартість на 19,53%. Однак невиправдано зросли адміністративні витрати на 27,58% у 2020 році, а витрати на збут зменшились на 96,43%, інші операційні витрати зросли на 41,02%, а інші операційні доходи зменшились на 4,27%. При цьому фінансова діяльність була прибутковою для підприємства оскільки фінансові доходи перевищували витрати. Також за досліджуваний період інвестиційна діяльність зменшилась на 100%. В результаті прибуток до оподаткування збільшився на 82 тис. грн., або 103,80%.

Динаміка формування фінансових результатів ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» представлена в наступній таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Динаміка формування фінансових результатів ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» за 2018-2020 роки

Показники, тис.грн.	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абсолютний приріст 2019-2018, тис. грн.	Абсолютний приріст 2020-2019, тис. грн.	Темп приросту 2019/2018, %	Темп приросту 2020/2019, %
Чистий дохід	10961	8996	10478	-1965	1482	-17,93	16,47
Собівартість	7761	6610	7781	-1151	1171	-14,83	17,72

Продовження табл. 2.5

Валовий прибуток	3200	2386	2697	-814	311	-25,44	13,03
Адміністративні витрати	911	609	1415	-302	806	-33,15	132,35
Витрати на збут	693	657	673	-36	16	-5,19	2,44
Інші операційні доходи	449	327	1620	-122	1293	-27,17	395,41
Інші операційні витрати	1391	1125	705	-266	-420	-19,12	-37,33
Прибуток від операційної діяльності	654	322	1524	-332	1202	-50,76	373,29
Прибуток до оподаткування	654	322	1524	-332	1202	-50,76	373,29
Витрати з податку на прибуток	235	58	274	-177	216	-75,32	372,41
Чистий прибуток (збиток)	419	264	1250	-155	986	-36,99	373,48

**Джерело: створено автором на основі додатка Й, М*

У 2019 році спостерігається абсолютне погіршення фінансових результатів. Проте, чистий прибуток у 2020 році значно збільшився, а саме на 986 тис. грн., або 373,48%, така динаміка спостерігається за рахунок збільшення валового прибутку на 13,03%, прибутку від операційної діяльності на 373,29%, інших операційні доходи на 395,41% та зменшення інших операційних витрат на 37,33%. Такі дані є позитивними для підприємства та підтверджують, що управління фінансовими ресурсами є ефективним та приносить доходи від економічної діяльності.

На практиці часто в підприємств, які працюють злагоджено виникають через певний період часу економічні труднощі, які можуть бути викликані нераціональним розміщенням та використанням фінансових ресурсів. Саме тому в більшості організацій формуються місячні та річні виробничі плани, вони передбачають дані по фактичних та планових показниках обороту, доходу, ефективності.

Розрахунки показників ТОВ «Омелянівський кар'єр» відображено у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Динаміка формування фінансових результатів ТОВ «Омелянівський кар'єр»
за 2018-2020 роки

Показники, тис.грн.	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абсолютний приріст 2019-2018, тис. грн.	Абсолютний приріст 2020-2019, тис. грн.	Темп приросту 2019- 2018, %	Темп приросту 2020-2019, %
Чистий дохід	425855	410956	609826	-14899	198870	-3,50	48,39
Собівартість	184898	166199	442621	-18699	276422	-10,11	166,31
Валовий прибуток	240957	244757	167205	3800	-77552	1,58	-31,68
Адміністративні витрати	10415	15696	20904	5281	5208	50,71	33,18
Витрати на збут	184279	339021	10185	154742	-328836	83,97	-96,99
Інші операційні доходи	9131	1127	7407	-8004	6280	-87,66	557,23
Інші операційні витрати	31797	1013	9888	-30784	8875	-96,81	876,11
Прибуток від операційної діяльності	23597	-109846	133635	-133443	243481	-565,51	-221,65
Фінансові доходи	183	489	129	306	-360	167,21	-73,61
Фінансові витрати	8189	7896	7222	-293	-674	-3,58	-8,53
Прибуток до оподаткування	15591	-117253	126542	-132844	243795	-852,06	-207,92
Витрати з податку на прибуток	-2561	117253	21519	119814	-95734	-4678,41	-81,64
Чистий прибуток (збиток)	13030	-96269	105023	-109299	8754	-838,83	9,09

**Джерело: створено автором на основі додатка К, Н*

У 2019 році відносно 2018 відображається суттєвий спад фінансових показників та як наслідок негативний фінансовий результат. Проте, у 2020 році згідно даних таблиці 2.6 чистий прибуток збільшився на 8754 тис. грн., або 9,09%, що є позитивною динамікою. Таке збільшення відбувається за рахунок збільшення чистого доходу у 2020 році на 48,39%, інших операційних доходів на 557,23% та прибутку до оподаткування на 207,92%. Негативним є зменшення валового прибутку на 77552 тис. грн., або 31,68% та адміністративних витрат на 5208 тис. грн, або 33,18%. За досліджуваний період фінансові доходи зменшились на 73,61% та фінансові витрати на 8,53%. При цьому витрати з податку на прибуток зменшились на 81,64%. Загалом

динаміка фінансових результатів позитивна, хоча є певні негативні моменти в управлінні фінансовими ресурсами підприємства.

Науковці для розрахунку фінансової стійкості об'єктів господарювання використовують поняття «порог рентабельності», «маржинальний дохід», «фінансова міцність» та «операційний леверидж». Порог рентабельності – це свого роду точка беззбитковості, в такому випадку доходи компанії повинні покривати усі витрати передбачені діяльністю. Чим меншим є величина порогу рентабельності тим кращою є фінансова стійкість досліджуваної організації. Якщо спостерігається суттєве зростання операційних витрат зростають паралельно операційні витрати, відповідно зростає і поріг рентабельності, такі процеси потрібно контролювати та вчасно приймати міри збереження фінансових ресурсів. Важливо, щоб операційний дохід працював на одержання прибутку від операційної діяльності, а не на покриття операційних витрат [27].

Маржинальний аналіз також називають аналізом беззбитковості, розраховується як різниця між обсягом виручки та змінними витратами в цілому по підприємству. Такий аналіз допомагає дати оцінку стану резервів та їх використання у виробництві.

Збільшити маржинальний дохід можна схожими способами, які використовують для підвищення рівня прибутку та доходів. Сюди можна віднести запровадження інноваційної політики, збільшення випуску продукції, оптимізація використаної сировини. Для ведення ефективного бізнесу аналітики розраховують показники фінансової міцності, які в період дослідження можуть бути надлишковими, достатніми та дефіцитними. Ефективне управління підприємством має узгоджувати дві конкуруючі моделі управління, це оптимальний рівень фінансової стійкості та максимальна рентабельність капіталу. Підтримання оптимального рівня фінансової стійкості передбачає використання лише власних коштів підприємства, без використання позикових фінансів та кредитів банків. Максимальна рентабельність капіталу припускає, що підприємство має мінімальну величину власного капіталу та максимально залучає позикові кошти і використовує ефект фінансового левериджу [28].

Проаналізуємо показники фінансової міцності об'єктів дослідження для оцінки їх фінансового стану в періоді часу, як у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Динаміка запасу фінансової міцності ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» за 2018-2020 роки

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абсолютний приріст 2019-2018, тис. грн.	Абсолютний приріст 2020-2019, тис. грн.	Темп приросту 2019/2018, %	Темп приросту 2020/2019, %
Чистий дохід, тис.грн.	3250	3744	4860	494	1116	15,20	29,81
Змінні витрати, тис.грн.	2531	2924	3495	393	571	15,53	19,53
Постійні витрати, тис.грн.	1344	1112	1384	-232	272	-17,26	24,46
Маржинальних дохід, тис.грн.	719	820	1365	101	545	14,05	66,46
Питома вага маржинального доходу у виручці, %	22,12	21,90	28,09	-0,22	6,18	-1,00	28,24
Поріг рентабельності, тис. грн	6075,10	5077,23	4927,65	-997,88	-149,58	-16,43	-2,95
Запас фінансової міцності, тис. грн.	-2825,10	-1333,23	-67,65	1491,88	1265,58	-52,81	-94,93
Запас фінансової міцності, %	-86,93	-35,61	-1,39	51,32	34,22	-59,03	-96,09
Сила дії операційного левериджу	-1,15	-2,81	-71,84	-1,66	-69,03	144,11	2458,28

**Джерело: створено автором на основі додатків А, Б, Ж, Л*

Сила дії операційного левериджу зменшилась від -2,8 до -71,84, що означає зниження виробничого ризику діяльності підприємства. Поріг рентабельності зменшився на 149,58 тис. грн., що є позитивним для підприємства, адже покращується фінансової стійкість. Запас фінансової міцності у 2019 році чистий дохід підприємства міг зменшитись на 1333,22 тис. грн., в той час як у 2020 році чистий дохід міг зменшитись на 67,64 тис. грн. Таким чином запас фінансової міцності у 2020 році зріс на 96,09%, проте у відносному вираженні збільшився від – 35,6% до -1,39%

внаслідок зростання постійних витрат. Низьке значення показника не свідчить про можливість банкрутства, але вказує на виникнення ризиків в майбутніх періодах.

Далі розглянемо аналогічні показники по ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Динаміка запасу фінансової міцності ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» за 2018-2020 роки

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абсолютний приріст 2019-2018, тис. грн.	Абсолютний приріст 2020-2019, тис. грн.	Темп приросту 2019/2018, %	Темп приросту 2020/2019, %
Чистий дохід, тис.грн.	10961	8996	10478	-1965	1482	-17,93	16,47
Змінні витрати, тис.грн.	7761	6610	7781	-1151	1171	-14,83	17,72
Постійні витрати, тис.грн.	1604	1266	2088	-338	822	-21,07	64,93
Маржинальних дохід, тис.грн.	3200	2386	2697	-814	311	-25,44	13,03
Питома вага маржинального доходу у виручці, %	29,19	26,52	25,74	-2,67	-0,78	-9,15	-2,95
Поріг рентабельності, тис.грн	5494,20	4773,23	8112,00	-720,97	3338,77	-13,12	69,95
Запас фінансової міцності, тис. грн.	5466,80	4222,77	2366,00	-1244,03	-1856,77	-22,76	-43,97
Запас фінансової міцності, %	49,88	46,94	22,58	-2,93	-24,36	-5,88	-51,90
Сила дії операційного левериджу	2,01	2,13	4,43	0,13	2,30	6,25	107,88

**Джерело: створено автором на основі додатків В, Г, Й, М*

Сила дії операційного левериджу зросла у 2020 році на 2,3 означає посилення виробничого ризику діяльності підприємства. Поріг рентабельності збільшився на 69,95%, що означає зменшення фінансової стійкості підприємства. Запас фінансової міцності у 2019 році показав, що чистий дохід міг зменшитись на 4222,77 тис. грн., а у 2020 році міг зменшитись на 8112 тис. грн. У відсотковому вираженні запас

фінансової міцності зменшився на 24,36%, загалом коефіцієнт має додатне значення, отже залучення кредитних коштів є необхідним.

Динаміку показників фінансової міцності ТОВ «Омелянівський кар'єр» представлено у таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Динаміка запасу фінансової міцності ТОВ «Омелянівський кар'єр» за 2018-2020 роки

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абсолютний приріст 2019-2018, тис. грн.	Абсолютний приріст 2020-2019, тис. грн.	Темп приросту 2019/2018, %	Темп приросту 2020/2019, %
Чистий дохід, тис.грн.	425855	410956	609826	-14899	198870,00	-3,50	48,39
Змінні витрати, тис.грн.	184898	166199	442621	-18699	276422,00	-10,11	166,32
Постійні витрати, тис.грн.	194694	354717	31089	160023	-323628,00	82,19	-91,24
Маржинальних дохід, тис.грн.	240957	244757	167205	3800	-77552,00	1,58	-31,69
Питома вага маржинального доходу у виручці, %	56,58	59,56	27,42	2,98	-32,14	5,26	-53,96
Поріг рентабельності, тис.грн	344092,15	595582,88	113387,04	251490,73	-482195,84	73,09	-80,96
Запас фінансової міцності, тис. грн.	81762,85	-184626,88	496438,96	-266389,73	681065,84	-325,81	-368,89
Запас фінансової міцності, %	19,20	-44,93	81,41	-64,13	126,33	-333,99	-281,20
Сила дії операційного леввериджу	5,21	-2,23	1,23	-7,43	3,45	-142,74	-155,19

*Джерело: створено автором на основі додатків Д, Е, К, Н

Показник операційного леввериджу виріс з -2,23 до 1,23 у 2020 році, що означає збільшення фінансових ризиків під час управління. Питома вага маржинального доходу у виручці зменшилась на 32,14%, що означає збільшення частки власних коштів. Поріг рентабельності зменшився у 2020 році на 80,96%, що є позитивною динамікою для підприємства. Запас фінансової міцності показав, що у 2019 році чистий дохід міг зменшитись на 184626,88 тис. грн., а у 2020 році на 496438,96 тис. грн. У відсотковому вираженні в 2020 році спостерігалось збільшення фінансової міцності на 126,33%. Загалом динаміка по підприємству позитивна.

Отже, ми провели динаміку звіту про баланс підприємств, оцінили їхню структуру, абсолютне та відносне відхилення. Баланс є одним з найважливіших фінансових документів, адже він в стислому вигляді розкриває дані про майновий стан та господарську діяльність. Збільшення балансу в 2020 році відбулося на ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» та ТОВ «Омелянівський кар'єр», в той час як на ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» статті пасиву та активу балансу зменшились. Не дивлячись на це усі об'єкти дослідження змогли досягнути позитивного фінансового результату у 2020 році, тим самим демонструючи позитивну динаміку господарської діяльності. Така динаміка досягається лише тоді коли результати діяльності підприємства (доходи) перевищують його витрати, а отже управління ресурсами в досліджуваний період було ефективним. Дещо негативні показники по динаміці деяких підприємств спричинені значними ризиками в управлінні та недостатнім фінансуванням виробництва.

Аналіз фінансової міцності показав, що не усі підприємства в майбутніх періодах зможуть зберегти свої прибутки, як наслідок нестача власних ресурсів зовсім скоро приведе до необхідності залучення позикових коштів. Можливість виникнення фінансових ризиків досить значна, тому структурним відділам, а особливо фінансовому та комерційному необхідно спрямувати свої сили на покращення ситуації в наступному звітному періоді.

Враховуючи нестабільність світової економічної ситуації у 2019-2020 роках можна стверджувати, що підприємства змогли знайти правильні управлінські рішення для збереження власних фінансів. Перехід на дистанційну та частково дистанційну роботу, зміна трудової обстановки та мотивації працівників відобразилося на діяльності досліджуваних підприємств дещо лояльніше.

2.2. Оцінка показників рентабельності діяльності підприємств гірничодобувної промисловості

Рентабельність є найважливішим показником результативності господарської діяльності, при цьому вона не дає повної оцінки ефективності, не враховує величину

витрачених ресурсів та не демонструє повноцінно умов за яких вона була досягнута. В більшій мірі рентабельність демонструє результат діяльності. Для багатьох аналітиків оцінка прибутковості є основним напрямком визначення конкурентної позиції на ринку об'єктів господарювання. В процесі дослідження є можливість розглянути питання розширення або підвищення якості управління підприємством.

Сьогодні існує безліч можливостей покращити кваліфікацію працівників та налаштувати роботу структурних відділів компанії на її благо. Спеціалісти у сфері економіки готові надавати свої послуги та консультації стосовно формування бізнес планів, стратегій, тактик, моделей реагування на різні типи ризиків. В наш час важливо користуватися такими послугами та вкладати фінансові ресурси в інноваційний розвиток, так би мовити іти в ногу з часом. Економіка, механіка, програмування та будь-які інші сфери діяльності стрімко розвиваються, що змушує власників бізнесу здійснювати моніторинг різнопланових змін та приймати рішення стосовно введення їх у власній справі.

Збільшення показника рентабельності у певному періоді часу означає ефективність роботи підприємства. Розрахунок проводять для того, щоб побачити динаміку розвитку компанії в порівнянні з попередніми даними та для порівняння з конкурентами в теперішній момент часу. Динаміка прибутковості повинна постійно збільшуватися, навіть швидше ніж ресурси які спрямовуються на її отримання. Також потрібно зауважити, що нормативного значення цього показника, яке підійшло б усім організаціям різних типів діяльності не існує [25].

Іншими словами рентабельність розраховують для того щоб пересвідчитись у правильності використання в своєму бізнесі таких аспектів як матеріально-технічна база, можливості трудового колективу, організація поставок сировини та матеріалів, пошук каналів збуту, управління фінансами підприємства, та правильність використання інших матеріальних та нематеріальних ресурсів [26].

Для того щоб оцінити ефективність діяльності підприємств проведемо аналіз використання основних засобів та оцінимо значення важливих економічних показників, як відображено у таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Динаміка показників ефективності використання основних засобів ПАТ
«Коростишівський гранітний кар'єр» 2018-2020 рр.

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абсолютний приріст 2019-2018, тис. грн.	Абсолютний приріст 2020-2019, тис. грн.	Темп приросту 2019/2018, %	Темп приросту 2020/2019, %
Чистий дохід, тис. грн.	3250	3744	4860	494,00	1116	15,20	29,81
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	1152,5	1024	963	-128,50	-61	-11,15	-5,96
Валовий прибуток, тис. грн.	719	820	1365	101,00	545	14,05	66,46
Прибуток від операційної діяльності, тис. грн.	254	80	68	-174,00	-12	-68,50	-15,00
Чистий прибуток, тис. грн.	254	79	3	-175,00	-76	-68,90	-96,20
Фондовіддача	2,82	3,66	5,05	0,84	1,39	-	-
Фондомісткість	0,35	0,27	0,20	-0,08	-0,08	-	-
Рентабельність основних засобів за валовим прибутком, %	62,39	80,08	141,74	17,69	61,67	-	-
Рентабельність основних засобів за операційним прибутком, %	22,04	7,81	7,06	-14,23	-0,75	-	-
Рентабельність основних засобів за чистим прибутком, %	22,04	7,71	0,312	-14,32	-7,40	-	-

**Джерело: створено автором на основі додатків А, Б, Ж, Л*

Показники відображають ефективність використання основних засобів підприємством. Коефіцієнт фондовіддачі відображає об'єм випущеної продукції на одиницю вартості основних засобів. На ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» зростає ефективність управління основними засобами. У 2019 році було вироблено продукції та надано послуг на суму 3,66 грн. на кожен використану гривню основних засобів, в той час коли у 2020 році на 5,05 грн. Оскільки фондомісткість є оберненим показником до фондовіддачі, його динаміка також позитивна, адже у 2020 році спостерігалось зменшення на 0,08 грн. Сума валового прибутку, що припадає на 1 грн. основних засобів збільшилась на 61,67% і становила у 2020 році 142,74%. Рентабельність за операційним та чистим прибутком зменшилась, що свідчить про негативну динаміку показників ефективності використання основних засобів.

Порівнявши попередні показники з даними ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» відразу помітно дещо негативну динаміку по окремих показниках у таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Динаміка показників ефективності використання основних засобів ТОВ ВП
«Богуславський гранітний кар'єр» 2018-2020 рр.

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абс. приріст 2019-2018, тис. грн.	Абс. приріст 2020-2019, тис. грн.	Темп приросту 2019/2018, %	Темп приросту 2020/2019, %
Чистий дохід, тис. грн.	10961	8996	10478	-1965	1482	-17,93	16,47
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	1725	2037,5	2507	312,5	469,5	18,12	23,04
Валовий прибуток, тис. грн.	3200	2386	2697	-814	311	-25,44	13,03
Прибуток від операційної діяльності, тис. грн.	654	322	1524	-332	1202	-50,76	373,29
Чистий прибуток, тис. грн.	419	264	1250	-155	986	-36,99	373,48
Фондовіддача	6,35	4,42	4,18	-1,94	-0,24	-	-
Фондомісткість	0,16	0,23	0,24	0,07	0,01	-	-
Рентабельність основних засобів за валовим прибутком, %	185,51	117,10	107,58	-68,40	-9,53	-	-
Рентабельність основних засобів за операційним прибутком, %	37,91	15,80	60,79	-22,11	44,99	-	-
Рентабельність основних засобів за чистим прибутком, %	24,29	12,96	49,86	-11,33	36,90	-	-

**Джерело: створено автором на основі додатків В, Г, Й, М*

Коефіцієнт фондовіддачі у 2020 році зменшився на 0,24 грн., а отже зменшилась вартість випущеної продукції відносно основних засобів. А вартість основних засобів на одиницю чистого доходу збільшилась на 0,01 грн., що є не характерним для даного показника. У 2020 році на 9,53% зменшилась рентабельність основних засобів за валовим прибутком, а саме у 2020 році становила 107,58% валового прибутку, що

припадає на 1 грн. чистої виручки. У 2020 році 49,86 % чистого прибутку припадає на 1 грн. вкладених інвестицій.

Розглянемо динаміку показників ефективності у ТОВ «Омелянівський кар'єр» у таблиці 2.12.

Таблиця 2.12

Динаміка показників ефективності використання основних засобів
«Омелянівський кар'єр» 2018-2020 рр.

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абс. приріст 2019-2018, тис. грн.	Абс. приріст 2020-2019, тис. грн.	Темп приросту 2019/2018, %	Темп приросту 2020/2019, %
Чистий дохід, тис. грн.	425855	410956	609826	-14899	198870	-3,50	48,39
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	67572	67479,5	69853,5	-92,5	2374	-0,14	3,52
Валовий прибуток, тис. грн.	240957	244757	167205	3800	-77552	1,58	-31,69
Прибуток від операційної діяльності, тис. грн.	23597	109846	133635	86249	23789	365,51	21,66
Чистий прибуток, тис. грн.	15591	96269	105023	80678	8754	517,47	9,09
Фондовіддача	6,30	6,09	8,73	-0,21	2,64	-	-
Фондомісткість	0,16	0,16	0,11	0,01	-0,05	-	-
Рентабельність основних засобів за валовим прибутком, %	356,59	362,71	239,37	6,12	-123,35	-	-
Рентабельність основних засобів за операційним прибутком, %	34,92	162,78	191,31	127,86	28,52	-	-
Рентабельність основних засобів за чистим прибутком, %	23,07	142,66	1,50	119,59	-141,16	-	-

*Джерело: створено автором на основі додатків Д, Е, К, Н

Валовий прибуток у 2020 році зменшився на 31,69%, що відповідно відобразилося на показниках ефективності. Показники фондовіддачі та фондомісткості змінюються в аналізованому періоді з позитивною динамікою. Рентабельність основних засобів за валовим прибутком у 2020 році зменшилась на 123,35 грн., що є негативним явищем.

Фінансова стійкість підприємства є важливою характеристикою його економічної діяльності. Стабільним фінансовим підприємство можна назвати тоді коли його доходи перевищують витрати та коли величина запасів відповідає величині позикових чи власних джерел формування грошових коштів. Аналіз фінансової стійкості демонструє ефективність використання ресурсів підприємства, результати економічної діяльності в періоді часу, рівень економічного розвитку досліджуваного об'єкта, дає змогу оцінити інвесторам діяльність об'єкта господарювання.

Існує безліч дефініцій «фінансової стійкості», вчені вважають, що це здатність підприємства функціонувати та розвиватись, зберігати рівновагу своїх активів та пасивів, які є гарантією його постійної платоспроможності. Також її називають залежністю підприємства за рахунок власних коштів забезпечувати запаси та витрати не зважаючи на мінливі умови внутрішнього та зовнішньоекономічного середовища [23].

Всього виділяють 4 типи фінансової стійкості:

- 1) Абсолютна стійкість – величина запасів та витрат менша ніж вартість оборотного капіталу, підприємство не залежне від кредитних коштів, є абсолютно покритими витрати та резерви фінансової стійкості. Хоча така модель не завжди є позитивною, адже це означає, що підприємство не використовує фінансування для розвитку господарської діяльності.
- 2) Нормальна стійкість – виконується умова платоспроможності та фінансової незалежності, вставлена ідеальна межа використання кредитних та власних фінансових ресурсів.
- 3) Нестійкий стан – не збалансована платіжна система, спостерігається нестача грошових коштів, що може провокувати збільшення кредиторської заборгованості над дебіторською.
- 4) Кризовий стан – наявність простроченої кредиторської заборгованості перед постачальниками, заборгованості по оплаті праці, тощо [24].

Фінансовий стан підприємства досить вдало розкривають причини процесу формування фінансового результату який виникає на певний момент часу. При управлінні фінансовою стійкістю використовують ряд процесів, починаючи від

перевірки її стану на момент аналізованого періоду, виділяючи причини, що зумовили такий стан. Наступним процесом є пошук управлінських рішень та інструментів для покращення або підтримання певного стану.

Розглянемо детальніше абсолютні показники фінансової стійкості ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» у таблиці 2.13.

Таблиця 2.13

Динаміка абсолютних показників фінансової стійкості ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» за 2018-2020 роки

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абс. приріст 2019-2018, тис. грн.	Абс. приріст 2020-2019, тис. грн.	Темп приросту 2019/2018, %	Темп приросту 2020/2019, %
Власний капітал, тис. грн.	1580	1501	1504	-79	3	-5	0,20
Довгострокові зобов'язання і забезпечення, тис. грн.	1085	1145	655	60	-490	5,53	-42,79
Необоротні активи, тис. грн.	1082	978	1672	-104	694	-9,61	70,96
Запаси, тис. грн.	1953	2044	1736	91	-308	4,66	-15,07
Власні джерела формування запасів, тис.грн.	498	523	-168	25	-691	5,02	-132,12
Власні та довгострокові позикові джерела формування запасів, тис. грн.	1583	1668	487	85	-1181	5,37	-70,80
Основні джерела формування запасів, тис. грн.	1583	1668	487	85	-1181	5,37	-70,80
Надлишок(+)/ нестача (-) власних джерел формування запасів, тис. грн.	-1455	-1521	-1904	-66	-383	4,54	25,18
Надлишок (+)/ нестача (-) власних та довгострокових позикових джерел формування запасів, тис. грн.	-370	-376	-1249	-6	-873	1,62	232,18
Надлишок (+)/ нестача (-) основних джерел формування запасів, тис. грн.	-370	-376	-1249	-6	-873	1,62	232,18
Тип фінансової стійкості	Кризовий	Кризовий	Кризовий	х	х	х	х

**Джерело: створено автором на основі додатків А, Б, Ж, Л*

Основною ключовою фінансової стійкості є виконання системи умов, яка не виконується згідно з аналізу показників на ПАТ «Коростишівський гранітний

кар'єр». Відповідно до таблиці 2.1 система має наступний вигляд $E_1 < 0$; $E_2 < 0$; $E_3 < 0$. На підприємстві в досліджуваний період відбувається процес не платоспроможності. Джерел формування запасів на підприємстві не вистачає, а тип фінансової стійкості кризовий протягом досліджуваного періоду.

Дещо інша ситуація по абсолютних показниках в ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр», де помітно позитивну динаміку у 2020 році, що продемонстровано у таблиці 2.14.

Таблиця 2.14

Динаміка абсолютних показників фінансової стійкості ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» за 2018-2020 роки

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абс. приріст 2019-2018, тис. грн.	Абс. приріст 2020-2019, тис. грн.	Темп приросту 2019/2018, %	Темп приросту 2020/2018, %
Власний капітал, тис. грн.	3268	3532	4782	264	1250	8,08	35,39
Необоротні активи, тис. грн.	4684	4845	4650	161	-195	3,44	-4,02
Запаси, тис. грн.	1785	248	32	-1537	-216	-86,11	-87,10
Власні джерела формування запасів, тис. грн.	-1416	-1313	132	103	1445	-7,27	-110,05
Власні та довгострокові позикові джерела формування запасів, тис. грн.	-1416	-1313	132	103	1445	-7,27	-110,05
Основні джерела формування запасів, тис. грн.	-1416	-1313	132	103	1445	-7,27	-110,05
Надлишок(+)/ нестача (-) власних джерел формування запасів, тис. грн.	-3201	-1561	100	1640	1661	-51,23	-106,41
Надлишок (+)/ нестача (-) власних та довгострокових позикових джерел формування запасів, тис. грн.	-3201	-1561	100	1640	1661	-51,23	-106,41
Надлишок (+)/ нестача (-) основних джерел формування запасів, тис. грн.	-3201	-1561	100	1640	1661	-51,23	-106,41
Тип фінансової стійкості	Кризовий	Кризовий	Нестійкий	х	х	х	х

**Джерело: створено автором на основі додатків В, Г, Й, М*

Підприємство мало кризовий фінансовий стан у 2019 році, що також свідчить про недостатність джерел формування запасів, проте у 2020 році спостерігається покращення та вихід на нестійкий фінансовий стан, основною характеристикою якого є зростання рентабельності власного капіталу та порушення платоспроможності. В

даному випадку виконується система умов $E_1 < 0$; $E_2 < 0$; $E_3 \geq 0$, а отже існує надлишок основних джерел формування запасів.

ТОВ «Омелянівський кар'єр» у 2019 та 2020 роках має кризовий тип фінансової стійкості, що зображено у таблиці 2.15.

Таблиця 2.15

Динаміка абсолютних показників фінансової стійкості ПАТ «Омелянівський кар'єр» за 2018 – 2020 роки

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абс. приріст 2019-2018, тис. грн.	Абс. приріст 2020-2019, тис. грн.	Темп приросту 2019/2018, %	Темп приросту 2020/2019, %
Власний капітал, тис. грн.	24373	-74251	30772	-98624	105023	-404,64	-141,44
Довгострокові зобов'язання і забезпечення, тис. грн.	38018	42909	44583	4891	1674	12,86	3,90
Необоротні активи, тис. грн.	71692	96767	78196	25075	-18571	34,98	-19,19
Запаси, тис. грн.	18044	19970	29169	1926	9199	10,67	46,06
Власні джерела формування запасів, тис. грн.	-47319	-171018	-47424	-123699	123594	261,42	-72,27
Власні та довгострокові позикові джерела формування запасів, тис. грн.	-9301	-128109	-2841	-118808	125268	1277,37	-97,78
Основні джерела формування запасів, тис. грн.	-9301	-128109	-2841	-118808	125268	1277,37	-97,78
Надлишок(+)/ нестача (-) власних джерел формування запасів, тис. грн.	-65363	-190988	-76593	-125625	114395	192,20	-59,90
Надлишок (+)/ нестача (-) власних та довгострокових позикових джерел формування запасів, тис. грн.	-27345	-148079	-32010	-120734	116069	441,52	-78,38
Надлишок (+)/ нестача (-) основних джерел формування запасів, тис. грн.	-27345	-148079	-32010	-120734	116069	441,52	-78,38
Тип фінансової стійкості	Кризовий	Кризовий	Кризовий	х	х	х	х

*Джерело: створено автором на основі додатків Д, Е, К, Н

Підприємству не вистачає величини основних фінансових джерел формування запасів, тому для збереження рівноваги платіжного балансу потрібно затримувати оплату праці, не платити вчасно постачальникам, а отже збільшувати кредиторську заборгованість за товари, роботи та послуги.

Доповнити оцінку фінансової стійкості об'єктів дослідження може динаміка відносних показників. Відносні показники характеризують фінансовий стан підприємства з погляду структури, стану майна та джерел формування капіталу.

Група відносних показників вказує на рівень фінансових ризиків та їх залежність від власного капіталу або загальних фінансових ресурсів підприємства [23].

Розглянемо динаміку відносних показників фінансової стійкості ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» за 2019-2020 роки у таблиці 2.16.

Таблиця 2.16

Динаміка відносних показників фінансової стійкості ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» за 2018 - 2020 роки

Показники	Нормативне значення	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абс. приріст 2019-2018, тис. грн.	Абс. приріст 2020-2019, тис. грн.	Темп приросту 2019/2018, %	Темп приросту 2020/2019, %
Власний капітал, тис. грн.	-	1580	1501	1504	-79	3	-5	0,20
Активи, тис. грн.	-	3962	3283	3827	-679	544	-17,14	16,57
Зобов'язання, тис. грн.	-	2382	1782	2323	-600	541	-25,19	30,36
Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	-	1085	1145	655	60	-490	5,53	-42,79
Запаси	-	1953	2044	1736	91	-308	4,66	-15,07
Оборотні активи	-	2880	2305	2155	-575	-150	-19,97	-6,51
Необоротні активи, тис. грн.	-	1082	978	1672	-104	694	-9,61	70,96
Коефіцієнт автономії	$\geq 0,5$	0,40	0,46	0,39	0,06	-0,06	-	-
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$< 0,5$	0,88	0,89	0,78	0,02	-0,11	-	-
Коефіцієнт фінансової залежності	< 2	2,51	2,19	2,54	-0,32	0,36	-	-
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,75–0,9	0,67	0,81	0,56	0,13	-0,24	-	-
Коефіцієнт фінансового ризику	< 1	2,19	1,95	1,98	-0,24	0,03	-	-
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,3–0,5	1,00	1,11	0,32	0,11	-0,79	-	-
Коефіцієнт забезпечення запасів власними оборотними коштами	0,5–0,8	0,81	0,82	0,28	0,01	-0,54	-	-
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними оборотними коштами	$> 0,1$	0,55	0,72	0,23	0,17	-0,50	-	-
Індекс постійного активу	зменшення	0,68	0,65	1,11	-0,03	0,46	-	-

*Джерело: створено автором на основі додатків А, Б, Ж, Л

Ми бачимо, що у 2019 році підприємство мало стійкий фінансовий стан, більшість показників знаходилися в межах норми. Відхилення демонструє лише показник фінансового ризику, який продовжує зростати в 2020 році. Також у 2019 році виникає нестача власних оборотних коштів, що підтверджують відхилення від

норми коефіцієнтів оборотності активів та забезпечення власними оборотними коштами.

Якщо коефіцієнт автономії вищий за показник 0,5 це означає, що підприємство може усі свої зобов'язання покрити власними обіговими коштами. Загалом чим вищий коефіцієнт тим більш стійким та незалежним від кредиторів є об'єкт дослідження, що ми не спостерігаємо на ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр». У 2020 році зменшилась заборгованість підприємства та зміцнився його фінансовий стан, що демонструє коефіцієнт концентрації позикового капіталу. Збільшення коефіцієнта фінансової залежності на 0,36 означає, що збільшується частка позикових коштів у фінансуванні підприємства. Фінансова стійкість у 2020 році в загальному зменшилась на 0,24, що також є негативним явищем і демонструє збільшення поточних зобов'язань. Зростання фінансового ризику означає посилення залежності від позикового капіталу. Зменшення коефіцієнту маневреності власного капіталу в динаміці негативно характеризує зміни у фінансовому стані та свідчить про зменшення можливостей фінансового маневру власними коштами. Оптимальним значенням для показника забезпечення запасів власними оборотними коштами є коливання у межах 0,5 – 0,8, а отже у 2020 році динаміка негативна. Індекс постійного активу збільшується, що також є негативною динамікою для фінансового стану підприємства.

Аналіз відносних та абсолютних показників фінансової стійкості ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» має негативну динаміку, підприємству не вистачає власних фінансових ресурсів для забезпечення безперебійної та повноцінної роботи, спостерігається збільшення поточних зобов'язань та залежність від залучених кредитних коштів банків.

Для того щоб порівняти показники між досліджуваними підприємствами потрібно проаналізувати також дані інших об'єктів цієї роботи. Дано оцінку відносним показникам ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» та порівняємо їх з попереднім підприємством на основі таблиці 2.17.

Таблиця 2.17

Динаміка відносних показників фінансової стійкості ТОВ ВП «Богуславський
гранітний кар'єр» за 2018-2020 роки

Показники	Нормативне значення	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абс. приріст 2019-2018, тис. грн.	Абс. приріст 2020-2019, тис. грн.	Темп приросту 2019/2018, %	Темп приросту 2020/2019, %
Власний капітал, тис. грн.	-	2816	3532	4782	716	1250	25,43	35,39
Активи, тис. грн.	-	8942	13050	2710	4108	-10340	45,94	-79,23
Зобов'язання, тис. грн.	-	6126	14363	2578	8237	-11785	134,46	-82,05
Запаси	-	828	248	32	-580	-216	-70,05	-87,10
Оборотні активи	-	3841	13050	2710	9209	-10340	239,76	-79,23
Необоротні активи, тис. грн.	-	5044	4845	4650	-199	-195	-3,95	-4,02
Коефіцієнт автономії	$\geq 0,5$	0,31	0,27	1,76	-0,04	1,49	-	-
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$< 0,5$	0,69	1,10	0,95	0,42	-0,15	-	-
Коефіцієнт фінансової залежності	< 2	3,18	3,69	0,57	0,52	-3,13	-	-
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,75–0,9	0,31	0,27	1,76	-0,04	1,49	-	-
Коефіцієнт фінансового ризику	< 1	2,18	4,07	0,54	1,89	-3,53	-	-
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,3–0,5	-0,79	-0,37	0,03	0,42	0,40	-	-
Коефіцієнт забезпечення запасів власними оборотними коштами	0,5–0,8	-2,69	-5,29	4,13	-2,60	9,42	-	-
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними оборотними коштами	$> 0,1$	-0,58	-0,10	0,05	0,48	0,15	-	-
Індекс постійного активу	зменшення	1,79	1,37	0,97	-0,42	-0,40	-	-

*Джерело: створено автором на основі додатків В, Г, Й, М

Протягом 2020 року в управлінських планах підприємства було активне зменшення частки активів, а саме необоротних активів на 195 тис. грн. та оборотних активів на 10 340 тис. грн. По розділах пасиву балансу також видно зменшення суми поточних зобов'язань та збільшення величини власного капіталу. Загалом така економічна позиція допомогла підприємству дещо покращити фінансовий стан, що

можна підтвердити позитивною тенденцією відносних показників. Зростання коефіцієнта автономії до 1,76 відображає зменшення залежності від зовнішніх джерел фінансування. Зменшення концентрації позикового капіталу на підприємстві відбувається за рахунок зменшення заборгованості підприємства та наявності достатньої кількості власних коштів для управління економічними процесами. Фінансова залежність у 2020 році знизилась на 3,13, а отже об'єкт дослідження не використовує позикових коштів, адже значення коефіцієнта менше 1. Фінансова стійкість в загальному збільшилась на 1,49, а чим більший показник тим кращий фінансовий стан. Позитивна динаміка у 2020 році присутня при розрахунку усіх відносних коефіцієнтів ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр». Також потрібно звернути увагу на зменшення індексу постійного активу, він показує частку власного капіталу, яка спрямована на фінансування необоротних активів, якщо вона зменшується це також доказ того, що фінансовий стан змінюється в кращу сторону.

Розглянемо у таблиці 2.18 зміни показників ТОВ «Омелянівський гранітний кар'єр» для оцінки його фінансового стану.

Таблиця 2.18

Динаміка відносних показників фінансової стійкості ТОВ «Омелянівський кар'єр» за 2018-2020 роки

Показники	Нормативне значення	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абс. приріст 2019-2018, тис. грн.	Абс. приріст 2020-2019, тис. грн.	Темп приросту 2019/2018, %	Темп приросту 2020/2019, %
Власний капітал, тис. грн.	-	24373	-74251	30772	-98624	105023	-404,64	-141,44
Активи, тис. грн.	-	183971	288308	418300	104337	129992	56,71	45,09
Зобов'язання, тис. грн.	-	159598	362559	387528	202961	24969	127,17	6,89
Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	-	38018	42909	44583	4891	1674	12,86	3,90
Запаси	-	18044	19970	29169	1926	9199	10,67	46,06
Оборотні активи	-	112240	189672	340104	77432	150432	68,99	79,31
Необоротні активи, тис. грн.	-	71692	96767,00	78196,00	25075	-18571,00	34,98	-19,19
Коефіцієнт автономії	≥ 0,5	0,13	-0,26	0,07	-0,39	0,33	-	-

Продовження табл. 2.18

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	<0,5	1,07	1,41	1,03	0,33	-0,37	-	-
Коефіцієнт фінансової залежності	<2	7,55	-3,88	13,59	-11,43	17,48	-	-
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,75–0,9	0,34	-0,11	0,18	-0,45	0,29	-	-
Коефіцієнт фінансового ризику	<1	8,11	-5,46	14,04	-13,57	19,50	-	-
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,3–0,5	-0,38	1,73	-0,09	2,11	-1,82	-	-
Коефіцієнт забезпечення запасів власними оборотними коштами	0,5–0,8	-0,52	-6,42	-0,10	-5,90	6,32	-	-
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними оборотними коштами	>0,1	-0,08	-0,68	-0,01	-0,59	0,67	-	-
Індекс постійного активу	зменшення	2,94	-1,30	2,54	-4,24	3,84	-	-

**Джерело: створено автором на основі додатків Д, Е, К, Н*

Зміна показників за досліджуваний період досить непередбачувана, якщо перших два коефіцієнти показують збільшення автономності підприємства та зменшення концентрації позикового капіталу, то фінансова залежність у 2020 році парадоксально збільшується до 17,48. Тобто величина позикових коштів стрімко зростає, а отже збільшується залежність від кредиторів та інвесторів. Також негативна тенденція по коефіцієнту фінансового ризику, він зріс у 2020 році до 14,04, це вказує на зниження фінансової стійкості, найчастіше така ситуація попереджає про загрозу неплатоспроможності і унеможливорює отримання кредиту. Підприємство не може забезпечити потрібну кількість запасів власними оборотними коштами. Оптимальне значення маневреності власного капіталу від 0,3 до 0,5, отже це свідчить про неможливість фінансових маневрів власними коштами. Нормальна динаміка для

індексу постійного активу спрямована на зменшення показника, така умова не виконується на ТОВ «Омелянівський гранітний кар'єр».

Підсумовуючи аналіз відносних та абсолютних показників підприємства можна стверджувати, що йому не вистачає фінансових ресурсів для забезпечення безперебійної роботи. Залежність від позикових коштів також супроводжується не своєчасним виконанням поточних зобов'язань, не вчасним проведенням податкових платежів, затримка заробітної плати, зниження фінансової стійкості підприємства та як наслідок недоотримання прибутку.

Прямий вплив на динаміку проаналізованих показників здійснюють внутрішні та зовнішні фактори, вони визначають здатність підприємства протистояти ризикам, що утворюються в процесі економічної діяльності. Основним завданням досліджуваних об'єктів господарської діяльності є максимізація власного прибутку. В комплексі управління підприємством повинно відбуватися так, щоб передбачити або вчасно усунути ризики недоотримання прибутку.

Підсумовуючи аналіз вище наведених показників досліджуваних підприємств варто зазначити, що не кожне з них має спроможність самостійно здійснювати ефективну діяльність без залучення додаткових джерел фінансування. Фінансовий результат у 2020 році є прибутковим у трьох підприємств, проте це не означає, що такий стан може зберігатися на наступні періоди. Динаміка ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» та ТОВ «Омелянівський кар'єр» наразі не демонструє готовності до погашення своїх боргів, а також свідчить про можливість втрати платоспроможності у майбутніх періодах. Аналіз показників ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» у 2020 році є більш позитивною відносно інших гірничодобувних підприємств, фінансовий стан покращується за рахунок ефективної системи управління та дотримання стратегії діяльності.

Аналіз формування фінансових результатів та оцінка фінансових станів допоміг оцінити економічне становище підприємств протягом досліджуваного періоду. Детальніше варто проаналізувати показники рентабельності діяльності гірничодобувних організацій як у таблиці 2.19.

Таблиця 2.19

Динаміка показників рентабельності ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» за 2018-2020 роки

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абс. приріст 2019-2018, тис.грн.	Абс. приріст 2020-2019, тис.грн.	Темп приросту 2019/2018, %	Темп приросту 2020/2019, %
Чистий дохід, тис. грн.	3250	3744	4860	494	1116	15,20	29,81
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	2531	2924	3495	393	571	15,53	19,53
Валовий прибуток, тис. грн.	719	820	1365	101	545	14,05	66,46
Адміністративні витрати, тис. грн.	1028	1084	1383	56	299	5,45	27,58
Витрати на збут, тис. грн.	316	28	1	-288	-27	-91,14	-96,43
Інші операційні витрати, тис.грн.	84	256	361	172	105	204,76	41,02
Прибуток від операційної діяльності, тис. грн.	254	80	68	-174	-12	-68,50	-15,00
Чистий прибуток, тис. грн.	254	79	3	-175	-76	-68,90	-96,20
Середньорічна вартість активів підприємства, тис. грн.	3962	3622,5	3555	-339,5	-67,5	-8,57	-1,86
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн	1580	1540,5	3005	-39,5	1464,5	-2,50	95,07
Середньорічна вартість довгострокових зобов'язань, тис. грн.	1085	1115	900	30	-215	2,76	-19,28
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	1076	1024	963	-52	-61	-4,83	-5,96
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн	2880	2592,5	2230	-287,5	-362,5	-9,98	-13,98
Валова рентабельність продукції, %	22,12	21,90	28,09	-0,22	6,18	-	-
Операційна рентабельність продукції, %	7,82	2,14	1,40	-5,68	-0,74	-	-
Чиста рентабельність продажів, %	7,82	2,11	0,06	-5,71	-2,05	-	-
Рентабельність продукції за собівартістю її реалізації, %	28,41	28,04	39,06	-0,36	11,01	-	-
Рентабельність продукції за витратами на її виробництво та збут, %	18,55	20,32	27,98	1,76	7,66	-	-
Рентабельність операційної діяльності, %	6,42	1,86	1,30	-4,55	-0,57	-	-
Операційна рентабельність активів, %	6,41	2,21	1,91	-4,20	-0,30	-	-
Чиста рентабельність активів, %	6,41	2,18	0,08	-4,23	-2,10	-	-
Чиста рентабельність власного капіталу, %	16,08	5,13	0,10	-10,95	-5,03	-	-
Чиста рентабельність довгострокових інвестицій, %	9,53	2,97	0,08	-6,56	-2,90	-	-
Рентабельність основних засобів, %	23,61	7,71	0,31	-15,89	-7,40	-	-
Рентабельність оборотних активів, %	8,82	3,05	0,13	-5,77	-2,91	-	-

**Джерело: створено автором на основі додатків А, Б, Ж, Л*

Згідно даних таблиці, зростання валового прибутку підприємства забезпечило збільшення валової рентабельності продукції, рентабельності продукції за

собівартістю її реалізації та рентабельності продукції за витратами на її виробництво та збут. Зокрема, сума валового прибутку зросла від 22 до 29 коп. в розрахунку на 1 грн. чистого доходу; від 29 до 40 коп. в розрахунку на 1 грн. собівартості та від 21 до 28 коп. в розрахунку на 1 грн. витрат на виробництво та збут продукції. При цьому інші показники рентабельності мали тенденцію до зниження. Зокрема, сума операційного прибутку зменшилась від 3 до 1 коп. в розрахунку на 1 грн. чистого доходу; від 2 до 1 коп. в розрахунку на 1 грн. операційних витрат; від 3 до 2 коп. в розрахунку на 1 грн. активів. При цьому сума чистого прибутку зменшилась від 3 до 1 коп. в розрахунку на 1 грн. чистого доходу; від 3 до 1 коп. в розрахунку на 1 грн. активів; від 6 до 1 коп. в розрахунок на 1 грн. власного капіталу; від 3 до 1 коп. в розрахунок на 1 грн. довгострокових інвестицій. Відбулось також зниження рентабельності основних засобів та оборотних активів. Зменшення показників рентабельності було зумовлене погіршенням іншої операційної та інвестиційної діяльності підприємства, що оцінюється негативно.

Проаналізуємо також показники рентабельності ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» у таблиці 2.20.

Протягом досліджуваного періоду на підприємстві не спостерігалось довгострокових зобов'язань, а отже при розрахунку не використовувалися дані середньорічної вартості довгострокових зобов'язань.

Таблиця 2.20

Динаміка показників рентабельності ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» за 2018-2020 роки

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абс. приріст 2019-2018, тис. грн.	Абс. приріст 2020-2019, тис. грн.	Темп приросту 2019/2018, %	Темп приросту 2020/2019, %
Чистий дохід, тис. грн.	10961	8996	10478	-1965	1482	-17,93	16,47
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	7761	6610	7781	-1151	1171	-14,83	17,72
Валовий прибуток, тис. грн.	3200	2386	2697	-814	311	-25,44	13,03
Адміністративні витрати, тис. грн.	911	609	1415	-302	806	-33,15	132,35
Витрати на збут, тис. грн.	693	657	673	-36	16	-5,19	2,44
Інші операційні витрати, тис. грн.	1391	1125	705	-266	-420	-19,12	-37,33

Продовження табл. 2.20

Прибуток від операційної діяльності, тис. грн.	654	322	1524	-332	1202	-50,76	373,29
Чистий прибуток, тис. грн.	419	264	1250	-155	986	-36,99	373,48
Середньорічна вартість активів підприємства, тис. грн.	14542	16218,5	12627,5	1677	-3591	11,53	-22,14
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн.	3268	3400	4157	132	757	4,04	22,26
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	1500	2037,5	2507	537,5	469,5	35,83	23,04
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	9858	11454	7880	1596,0	-3574	16,19	-31,20
Валова рентабельність продукції, %	29,19	26,52	25,74	-2,67	-0,78	-	-
Операційна рентабельність продукції, %	5,97	3,58	14,54	-2,39	10,97	-	-
Чиста рентабельність продажів, %	3,82	2,93	11,93	-0,89	9,00	-	-
Рентабельність продукції за собівартістю її реалізації, %	41,23	36,10	0,35	-5,13	-35,75	-	-
Рентабельність продукції за витратами на її виробництво та збут, %	34,17	30,29	27,33	-3,88	-2,97	-	-
Рентабельність операційної діяльності, %	6,08	3,58	14,41	-2,50	10,84	-	-
Операційна рентабельність активів, %	4,50	1,99	12,07	-2,51	10,08	-	-
Чиста рентабельність активів, %	2,88	1,63	9,90	-1,25	8,27	-	-
Чиста рентабельність власного капіталу, %	12,82	7,76	30,07	-5,06	22,31	-	-
Чиста рентабельність довгострокових інвестицій, %	12,82	7,76	30,07	-5,06	22,31	-	-
Рентабельність основних засобів, %	27,93	12,96	49,86	-14,98	36,90	-	-
Рентабельність оборотних активів, %	4,25	2,30	15,86	-1,95	13,56	-	-

**Джерело: створено автором на основі додатків В, Г, Й, М*

З даної таблиці можна зробити висновок, що ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» має позитивну динаміку рентабельності, проте деякі показники зменшились у 2020 році. Зокрема валова рентабельність продукції зменшилась з 27 до 26 коп. в розрахунку на 1 грн. валового прибутку та з 31 до 28 коп. в розрахунку на 1 грн. витрат на в виробництво та збут. Такі зміни є не значними, тому в загальному фінансовий стан підприємства покращився.

Розглянемо показники рентабельності для ТОВ «Омелянівський кар'єр» в таблиці 2.21.

Таблиця 2.21

Динаміка показників рентабельності ТОВ «Омелянівський кар'єр» за 2018 -
2020 роки

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абс. приріст 2019-2018, тис. грн.	Абс. приріст 2020-2019, тис. грн.	Темп приросту 2019/2018, %	Темп приросту 2020/2019, %
Чистий дохід, тис. грн.	425855	410956	609826	-14899	198870	-3,50	48,39
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	184898	166199	442621	-18699	276422	-10,11	166,32
Валовий прибуток, тис. грн.	240957	244757	167205	3800	-77552	1,58	-31,69
Адміністративні витрати, тис. грн.	10415	15696	20904	5281	5208	50,71	33,18
Витрати на збут, тис. грн.	184279	339021	10185	154742	-328836	83,97	-97,00
Інші операційні витрати, тис. грн.	31797	1013	9888	-30784	8875	-96,81	876,11
Прибуток від операційної діяльності, тис. грн.	23597	109846	133635	86249	23789	365,51	21,66
Чистий прибуток, тис. грн.	13030	96269	105023	83239	8754	638,83	9,09
Середньорічна вартість активів підприємства, тис. грн.	183971	236139,5	353304	52168,5	117164,5	28,36	49,62
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн.	5627	49312	52511,5	43685	3199,5	776,35	6,49
Середньорічна вартість довгострокових зобов'язань, тис. грн.	38018	40463,5	43746	2445,5	3282,5	6,43	8,11
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	67572	67479,5	69853,5	-92,5	2374	-0,14	3,52
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	112240	150956	264888	38716	113932	34,49	75,47
Валова рентабельність продукції, %	56,58	59,56	27,42	2,98	-32,14	-	-
Операційна рентабельність продукції, %	5,54	26,73	21,91	21,19	-4,82	-	-
Чиста рентабельність продажів, %	3,06	23,43	17,22	20,37	-6,20	-	-
Рентабельність продукції за собівартістю її реалізації, %	130,32	147,27	37,78	16,95	-109,49	-	-
Рентабельність продукції за витратами на її виробництво та збут, %	63,48	46,99	35,30	-16,49	-11,69	-	-
Рентабельність операційної діяльності, %	5,74	21,05	27,63	15,31	6,59	-	-
Операційна рентабельність активів, %	12,83	46,52	37,82	33,69	-8,69	-	-
Чиста рентабельність активів, %	7,08	40,77	29,73	33,69	-11,04	-	-
Чиста рентабельність власного капіталу, %	231,56	195,22	200,00	-36,34	4,78	-	-
Чиста рентабельність довгострокових інвестицій, %	29,85	107,23	109,11	77,38	1,87	-	-
Рентабельність основних засобів, %	19,28	142,66	150,35	123,38	7,68	-	-
Рентабельність оборотних активів, %	11,61	63,77	39,65	52,16	-24,12	-	-

*Джерело: створено автором на основі додатків Д, Е, К, Н

Згідно розрахунку показників ТОВ «Омелянівський кар'єр» можна зробити висновок, що його складно назвати рентабельним підприємством. Більшість показників у 2020 році суттєво знизилась, що говорить про погіршення фінансового стану, зниження ефективності фінансових операцій, як наслідок підприємство в найближчий період за умови бездіяльності може зазнати втрати частини прибутку.

Отже, проведена оцінка абсолютних показників показала, що на ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» та ТОВ «Омелянівський кар'єр» у продовж двох років переважав кризовий фінансовий стан. В даному випадку є загроза неплатоспроможності, не виконання поточних та довгострокових зобов'язань, що в подальшому негативно відобразиться на фінансових результатах підприємств. Аналіз відносних показників демонструє зменшення фінансової стійкості та індексу постійного активу на ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр», тому управління підприємством є неефективним, про що також свідчить зменшувальна динаміка показників рентабельності.

Оцінити фінансово-економічний стан ТОВ «Омелянівський кар'єр» також можна негативно. Не зважаючи на збільшення фінансової стійкості більша частина економічних показників зменшувалася протягом аналізованого періоду, зокрема індекс постійних активів також знизився. Стосовно показників рентабельності варто зазначити, що присутнє значне відхилення від даних попереднього періоду. Для покращення ситуації керівництву потрібно переглянути стратегію управління, відновлювати виробничі фонди, збільшувати обсяги виробництва при цьому зменшуючи собівартість продукції.

Результати показників ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» є набагато кращими відносно іншим об'єктів дослідження. Оскільки підприємство покращило фінансовий стан у 2020 році, зменшуючи залежність від позикових коштів, використовувало методику збереження власних фінансових ресурсів для покриття витрат в результаті діяльності. Як наслідок ми бачимо зростання показників фінансової стійкості та рентабельності, що означає покращення ефективності діяльності та в майбутньому, за умови збереження відповідної тенденції, отримання більшого прибутку.

2.3. Факторний аналіз рентабельності діяльності підприємств

Для комплексної оцінки об'єктів господарювання було прораховано безліч фінансових показників. Ми отримали загальну картину формування фінансових результатів на підприємствах, змогли оцінити їхній фінансовий стан та проаналізувати показники прибутковості. Більшість економічних показників є взаємопов'язаними та безпосередньо можуть залежати один від одного. В економічному аналізі показники рентабельності розраховуються для характеристики різних видів діяльності.

В звичайному циклічному безперервному процесі господарювання виникають ризики для управління організацією. Такі ризики варто відокремлювати та знаходити оперативні способи їх вирішення. Економічна теорія включає факторний аналіз рентабельності, це, свого роду, аналітичний метод, який визначає взаємозв'язок між класифікаційними змінними фінансових показників. Факторний аналіз передбачає визначення окремих причин впливу на прибутковість компанії за допомогою стохастичних та детермінованих прийомів.

Для факторного аналізу діяльності використовують п'ять показників: виручка, собівартість, чистий прибуток, вартість активів та вартість власного капіталу. На рентабельність впливає безліч факторів, які залежать від системи управління, технологій, організації виробничого процесу, ефективності використання виробничих ресурсів та впровадження науково-технічного прогресу [29].

Для оцінки обраних підприємств використовуємо факторний метод Дюпона, який часто використовується для аналізу фінансових коефіцієнтів та для визначення потенціалу компанії. Така модель допомагає оцінити вплив структури капіталу компанії на рентабельність капіталу. Потрібно зауважити, що рентабельність власного капіталу вища тоді коли менша частка власного капіталу в структурі пасивів компанії. Модель Дюпона є сильним аналітичним інструментом який часто дає відповідь чому та чи інша компанія отримує більше прибутку ніж її конкурент та допомагає інвесторам знизити свої ризики [30].

Проведемо факторний аналіз ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» у таблиці 2.22.

Таблиця 2.22

Факторний аналіз ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» за моделлю
Дюпона за 2019-2020 роки

Показники	2019 рік	2020 рік	Абсолютний приріст	Темп приросту, %
Чистий прибуток	79	3	-76	-96,20
Власний капітал	1540,5	3005	1464,5	95,07
Чистий дохід	3744	4860	1116	29,81
Активи	3622,5	3555	-67,5	-1,86
Фактори				
Ресурсовіддача	1,03	1,37	0,33	32,27
Рентабельність продажів	2,11	0,06	-2,05	-97,07
Рентабельність активів	2,18	0,08	-2,10	-96,13
Фактори				
Коефіцієнт фінансової залежності	2,35	1,18	-1,17	-49,69
Ресурсовіддача	1,03	1,37	0,33	32,27
Рентабельність продажів	2,11	0,06	-2,05	-97,07
Рентабельність власного капіталу	5,13	0,10	-5,03	-98,05
Вплив 2 факторів				
Ресурсовіддача, %			0,70	
Рентабельність продажів, %			-2,80	
Сукупний вплив, %			-2,10	
Вплив 3 факторів				
Коефіцієнт фінансової залежності, %			-2,55	
Ресурсовіддача, %			0,83	
Рентабельність продажів, %			-3,31	
Сукупний вплив			-5,03	

**Джерело: створено автором на основі додатків А, Б, Ж*

Як свідчать розрахунки, за рахунок збільшення ресурсовіддачі, рентабельність активів (ROA) збільшилась у 2020 році на 0,7%, а скорочення рентабельності продажів (ROS) зумовило зниження ROA на 2.8%. Сукупний вплив факторів зумовив зниження рентабельності активів на 2,1%.

Аналізуючи вплив трьох факторів на діяльність підприємства потрібно зауважити, що основним чинником впливу на рентабельність власного капіталу (ROE) було також зниження рентабельності продажів. Зокрема, за рахунок зниження ROS рентабельність власного капіталу впала на 3,31%, а за рахунок зменшення

ресурсовіддачі загальне значення ROE збільшилось на 0,83%. Зниження коефіцієнта фінансової залежності зумовило зменшення ROE на 2,55%. Сукупний вплив факторів привів до зниження ROE на 5,03%.

Оскільки рентабельність активів визначає їх ефективність використання для компанії та отримування прибутку важливо, щоб даний показник зростав, його високе значення свідчить про хорошу роботу підприємства. Аналіз за моделлю Дюпона демонструє зменшення даного показника на ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр».

Таблиця 2.23

Факторний аналіз ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» за моделлю Дюпона за 2019-2020 роки

Показники	2019	2020	Абсолютний приріст	Темп приросту, %
Чистий прибуток	264	1250	986	373,48
Власний капітал	3400	4157	757	22,26
Чистий дохід	8996	10478	1482	16,47
Активи	16218,5	12627,5	-3591	-22,14
Фактори				
Ресурсовіддача	0,55	0,83	0,28	49,60
Рентабельність продажів	2,93	11,93	9,00	306,52
Рентабельність активів	1,63	9,90	8,27	508,13
Фактори				
Коефіцієнт фінансової залежності	4,77	3,04	-1,73	-36,32
Ресурсовіддача	0,55	0,83	0,28	49,60
Рентабельність продажів	2,93	11,93	9,00	306,52
Рентабельність власного капіталу	7,76	30,07	22,31	287,26
Вплив факторів 2				
Ресурсовіддача, %			0,81	
Рентабельність продажів, %			7,46	
Сукупний вплив			8,27	
Вплив факторів 3				
Коефіцієнт фінансової залежності, %			-2,82	
Ресурсовіддача, %			2,45	
Рентабельність продажів, %			22,67	
Сукупний вплив			22,31	

*Джерело: створено автором на основі додатків В, Г, Й

Здійснивши факторний аналіз ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» можна відразу помітити позитивну динаміку показників рентабельності, їхній

сукупний вплив лише збільшується. Коефіцієнт фінансової залежності зменшується, це є нормальним в даному випадку, адже висока фінансова залежність передбачає значний фінансовий ризик. Хоча така тенденція говорить про неповне використання фінансових ресурсів на підприємстві.

Отже, можна зробити висновок, що підприємство підтримує нормальний фінансовий стан та в майбутньому за умови залучення додаткових коштів, збільшення обсягів виробництва та збуту зможе отримувати ще більше прибутків.

Таблиця 2.24

Факторний аналіз ТОВ «Омелянівський кар'єр» за моделлю Дюпона за 2019-2020 роки

Показники	2019	2020	Абсолютний приріст	Темп приросту, %
Чистий прибуток	96269,00	105023,00	8754,00	9,09
Власний капітал	49312,00	52511,50	3199,50	6,49
Чистий дохід	410956,00	609826,00	198870,00	48,39
Активи	236139,50	353304,00	117164,50	49,62
Фактори				
Ресурсовіддача	1,74	1,73	-0,01	-0,82
Рентабельність продажів	23,43	17,22	-6,20	-26,48
Рентабельність активів	40,77	29,73	-11,04	-27,08
Перевірка	40,77	29,73	-11,04	-27,08
Фактори				
Коефіцієнт фінансової залежності	4,79	6,73	1,94	40,50
Ресурсовіддача	1,74	1,73	-0,01	-0,82
Рентабельність продажів	23,43	17,22	-6,20	-26,48
Рентабельність власного капіталу	195,22	200,00	4,78	2,45
Перевірка	195,22	200,00	4,78	2,45
Вплив факторів 2				
Ресурсовіддача, %			-0,33	
Рентабельність продажів, %			-10,71	
Сукупний вплив			-11,04	
Вплив факторів 3				
Коефіцієнт фінансової залежності, %			79,07	
Ресурсовіддача, %			-2,25	
Рентабельність продажів, %			-72,05	
Сукупний вплив			4,78	

*Джерело: створено автором на основі додатків Д, Е, К

З результатів таблиці видно, що зменшення ресурсовіддачі спричинило зниження рентабельності активів на 0,33% та скорочення рентабельності продажів

також негативно відобразилося на рентабельності активів у розмірі 10,71%. Сукупний вплив факторів має тенденцію до зменшення на 11,04%.

Аналіз трьох факторів впливу показав, що зростання коефіцієнту фінансової залежності спричинило збільшення ROE на 79,07%, це означає, що підприємство залучає велику кількість позикових ресурсів, кредитних коштів та максимально залежне в даному етапі діяльності від фінансової ситуації в якій опинилося. Варто звернути увагу, що рентабельність продажів суттєво знижується, та в загальному провокує зменшення ROE на 72,05%. В даному випадку ТОВ «Омелянівський кар'єр» потрібно зосередити увагу на виробничому процесі, знизити собівартість та стати більш лояльними до клієнтів задля підвищення продажів та виконання поставлених економічних планів.

Факторний аналіз за моделлю Дюпона показав, що підприємства мають фактори які більшою або меншою мірою впливають на фінансові результати підприємств. При зміні показників економічної діяльності на різних рівнях даний аналіз розкриває їхній вплив на прибутковість. З допомогою багатофакторних моделей можна заздалегідь визначити впливовий показник та приймати міри для збереження чи покращення господарської діяльності.

Таким чином фінансовий аналіз ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» та ТОВ «Омелянівський гранітний кар'єр» спонукає запроваджувати оперативні зміни у діяльності, надмірну увагу необхідно приділити стабілізації показників рентабельності власного капіталу та активів, нормалізувати комерційну політику та знайти оптимальні джерела фінансування для обох організацій. Проведений аналіз ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» підтверджує правильний напрямок управління усіх структурних підрозділів товариства. Попередній фінансовий період був для організації фінансово складним, як наслідок фінансовим результатом був непокритий збиток. Проте наразі ми бачимо покращення показників рентабельності, фінансової стійкості та загалом позитивну динаміку у формуванні фінансових результатів. Дослідження показало, що підприємства відрізняються методикою управління фінансами та на їхню рентабельність впливають різні економічні фактори.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

3.1. Визначення резервів щодо забезпечення підвищення рентабельності підприємства

У ході дослідження ми виявили, що на показники рентабельності впливають внутрішні та зовнішні фактори, які по різному спричиняють зміну кінцевих результатів фінансової діяльності підприємств. Дані показники відносно характеризують ефективність та фінансові результати підприємства. Саме тому вони є ключовою складовою факторного середовища з допомогою якого формується прибуток організації. Відповідно показники рентабельності першочергово застосовуються для порівняльного аналізу та оцінки фінансового стану, оскільки їхня різноманітність допомагає знайти альтернативні пошуки зростання прибутковості.

Безпосередньо значення фінансових складових, які ми використовуємо у знаменнику при розрахунку множини показників прибутковості впливають на кінцеві результати. Ці фактори в подальшому процесі управління фінансами допомагають визначити, які резерви формування прибутку повинні підлягати змінам чи коригуванням. Тобто при виявленні спаду якогось з показників рентабельності, необхідно детальніше розглянути фактор впливу на цей показник та прийняти відповідні фінансові рішення.

Потрібно розуміти, що прямолінійною дією на один із факторів впливу рентабельності не можливо досягнути бажаних фінансових змін у сфері діяльності. Необхідно комплексно підходити до процесу підвищення рентабельності підприємства, та визначати резерви зростання прибутку в динаміці по усіх напрямках фінансового дослідження. Результативні дані таких досліджень часто дають відповіді на безліч питань, які вирішують проблеми з управлінням, організацією виробництва, ефективності діяльності та конкурентоспроможності на ринку.

Основні резерви зростання прибутку від реалізації продукції та способи їх досягнення представлені на рисунку 3.1.

Рис. 3.1. Основні резерви зростання прибутку підприємств від реалізації

**Джерело: створено автором на основі [33]*

Зміна основних резервів зростання прибутку від реалізації досягаються безліччю способів, вони насамперед залежать від управління підприємством та фінансового стану на певний період часу. Для організацій, які мають кризовий фінансовий стан також актуальними є методи зростання продуктивності праці, підвищення кваліфікації працівників, зниження показника фондомісткості та матеріаломісткості продукції, використання удосконалених технологій та інноваційного машинного устаткування, долучення нових способів програмування та ведення баз даних, поліпшення використання матеріальних ресурсів. Також важливо здійснювати контроль транспортно-логістичних витрат, асортиментної політики, правильно використовувати маркетингові заходи та витрати на них, увагу також необхідно приділити комерційній політиці, а саме використовувати увесь наявний потенціал, а також фінансові ресурси для покращення основних фінансових показників. Необхідно чітко налаштовувати цінову політику, орієнтуватися на

прибутковість з врахуванням усіх можливих витрат на реалізацію продукції та підтримувати вигідні договірні умови з постачальниками чи клієнтами. В сукупності усі перелічені вище методи сприяють зміні основних резервів щодо забезпечення рентабельності підприємства.

Проведений аналіз показників рентабельності ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» у таблиці 2.19 чітко вказує на суттєве погіршення показника рентабельності основних засобів. Як ми знаємо зниження ефективності використання основних засобів приводить до зменшення економічного потенціалу, продуктивності праці, погіршення якості виконання багатьох робочих аспектів та загалом має негативний вплив на інші економічні показники діяльності підприємства. Застосування комплексних підходів та управлінських рішень дозволяє знайти необхідні резерви для ефективного використання основних засобів.

Для покращення ситуації, що присутня у періоді з 2019 по 2020 рік для підприємства ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» насамперед потрібно звернути увагу на заміну або модернізацію наявного устаткування. Контроль рівня автоматизації, механізації, кооперування та навіть географічні умови розміщення підприємства є ключовими та впливовими факторами основних виробничих засобів, управління якими потрібно вдосконалювати.

Наступний показник, що суттєво знизився за досліджуваний період це чиста рентабельність власного капіталу. Така тенденція провокує зниження здатності підприємства формувати прибуток власникам. Виходячи з формули розрахунку можна сказати, що зниження суми власного капіталу за умови збереження ефективності роботи підприємства на попередньому рівні допоможе покращити значення показника рентабельності власного капіталу. Але паралельно необхідно сприяти зростанню чистого прибутку переглянувши обсяги витрат на збут, реалізацію та виробництво.

Управління фінансовими ресурсами на ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» демонструє негативну динаміку, це також помітно посилюється на результати рентабельності оборотних активів. Важливим напрямком для підвищення показника оборотності активів на підприємства є ефективне використання

фінансових ресурсів, зменшення дебіторської заборгованості, підвищення умов праці та якості видобутку будівельного каменю, вапняку, гіпсу, удосконалення технічного обладнання для оброблення та оздоблення декоративного каменю, створення мотиваційної системи для поліпшення продуктивності праці.

За умови, що підприємство скористається перерахованими методами покращення фінансового стану у 2020 році можна спрогнозувати зменшення періоду оборотності активів на 20 днів (табл. 3.1).

Згідно з даними таблиці 3.1., за умови виконання методів визначених резервів для підвищення рентабельності підприємства, приріст виручки від реалізації може становити

$$\Delta B = \frac{OA * D}{\Pi_{OB}^{PP}} - \frac{OA * D}{\Pi_{OB}^{2020}}, \quad (3.1)$$

де OA – середньорічна вартість оборотних активів; D – кількість днів періоду; Π_{OB} – період оборотності коштів.

Підставивши дані у формулу отримаємо:

$$\Delta B = \frac{2230 * 360}{145,19} - \frac{2230 * 360}{165,19} = 669,45$$

Таблиця 3.1

Прогноз збільшення прибутку ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» на 2022 рік за рахунок зменшення оборотності оборотних коштів

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2022 рік (прогноз)	Абсолютний приріст 2020-2018, тис. грн	Абсолютний приріст 2022-2020, тис. грн	Темп приросту 2020/2018, %	Темп приросту 2022/2020, %
Виручка від реалізації продукції, тис. грн	3250	3744	4860	5529,45	1610	669,45	49,54	13,77
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	2880	2592,5	2230	2230	-650	0	-22,57	0
Період оборотності оборотних активів, дні	319,02	249,28	165,19	145,19	-153,83	-20,00	-48,22	-12,10

Продовження табл. 3.1

Рентабельність виручки, %	7,82	2,11	0,06	0,06	-7,75	0,00	-99,21	-2,80
Чистий прибуток, тис. грн	254	79	3	3,4	-251,00	0,40	-98,82	13,33

*Джерело: створено автором на основі [34]

Відповідно збільшиться й сума прибутку, якщо показник рентабельності виручки залишиться на тому ж рівні, далі розрахунок здійснюємо за формулою 2.

$$\Delta\Pi = \frac{\Delta B * P_B}{100}, \quad (3.2)$$

де P_B - рентабельність виручки від реалізації.

Далі підставимо значення та отримаємо:

$$\Delta\Pi = \frac{669,45 * 0,06}{100} = 0,40 \text{ тис. грн.}$$

Рентабельність виручки у 2022 році за умови виконання усіх перерахованих вище напрямків покращення фінансового стану повинна збільшитись, проте для розрахунку обрано значення попереднього року, тобто зростання прибутку на 0,40 тис. грн. це мінімальне значення, яке в перспективі може бути і більшим, що також буде залежати від реального значення рентабельності виручки у 2022 році, ефективності управління та багатьох інших аспектів діяльності.

Динаміка показників рентабельності ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» за 2018-2020 роки була досить неоднозначною, оскільки у 2019 році спостерігається погіршення фінансового стану підприємства, проте у 2020 році ситуація дещо покращується. Одним з негативних моментів є зменшення рентабельності продукції за собівартістю її реалізації та рентабельність продукції за витратами на її виробництво і збут, відповідно в цьому випадку будуть актуальними дані рисунка 3.1, а саме заходи щодо зниження собівартості реалізованої продукції.

Загалом управління фінансовою та організаційною системою підприємства має позитивну динаміку. Також було проведено додаткове дослідження, яке показало, що на підприємстві ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» протягом аналізованого періоду збільшується фондоозброєність праці. Виходячи з отриманих результатів

дослідження актуальним для підприємства у майбутніх періодах буде доцільно прийняти на роботу 2 людей, що допоможе збільшити продуктивність праці на 5 %. Розрахунки наведені у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Прогноз збільшення прибутку ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» на 2022 рік за рахунок підвищення рівня продуктивності праці

Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2022 рік (прогноз)	Абс. приріст 2020-2018, тис. грн.	Абс. приріст 2022-2020, тис. грн.	Темп приросту 2020/2018, %	Темп приросту 2022/2020, %
Обсяг реалізації продукції, тис. грн	10961	8996	10478	16502,88	-483	6024,88	-4,41	57
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	4	4	4	6	0	2	0	50
Продуктивність праці, тис. грн.	2740,25	2249	2619,5	2750,48	-120,75	370,5	-4,41	5
Рентабельність персоналу, %	10475	6600	31250	31250	20775	0	198,33	0
Чистий прибуток, тис. грн.	419	264	1250	1300	831	50	198,33	4

**Джерело: створено автором на основі [34]*

З даних таблиці бачимо, що у 2022 році продуктивність праці, за умови її зростання на 5% складе:

$$\Delta ПП = 2619,5 * 1,05 = 2750,48 \text{ тис. грн.}$$

Результатом прийняття на роботу додаткових працівників також буде спостерігатися збільшення обсягу реалізації продукції:

$$\Delta Q = 2750,48 * 6 = 16502,88 \text{ тис. грн.}$$

А це у свою чергу призведе до збільшення прибутку ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» орієнтовно на 4%:

$$\Delta П = 1250 * 1,04 = 1300 \text{ тис. грн.}$$

Рентабельність праці за аналізований період має досить позитивні показники, прогнозовано зберегти до 2022 році такі ж самі результати, що в загальному

допоможе підприємству покращити фінансові показники та свою господарську діяльність в цілому.

Маючи динаміку показників рентабельності ТОВ «Омелянівський кар'єр» за 2018-2020 роки можна стверджувати, що управління господарською діяльністю проводиться не належним чином, прибутковість зменшується, витрати підприємства не виправдано збільшуються, що провокує недоотримання доходів. Для покращення ефективності господарської діяльності необхідно виконати комплексний підхід вдосконалення. В даному випадку такого результату можна досягти трьома шляхами, які зображені на рисунку 3.2.

Рис. 3.2. Шляхи зниження витрат операційної діяльності підприємств

**Джерело: створено автором на основі [35]*

Введення в дію на ТОВ «Омелянівський кар'єр» перерахованих шляхів зниження витрат операційної діяльності може посприяти покращенню показників фінансового стану, рентабельності та підвищити економічні позиції на ринку відносно інших підприємств. Враховуючи наведені шляхи оптимізації господарської діяльності підприємства було розраховано орієнтовний прогноз змін фінансових складових, дані наведені у таблиці 3.3

Таблиця 3.3

Прогноз збільшення прибутку ТОВ «Омелянівський кар'єр» на 2022 рік за
рахунок шляхів зниження витрат операційної діяльності

Заходи оптимізації	Формула	Прогнозовані розрахунки на 2022 рік
1. Технічні шляхи зниження витрат		
Видобуток нових видів каменю та вдосконалення процесу шліфування.	$ЧД_{\text{план}} = ЧД_{2020} + ЧД_{2020} * 5\%$	Прогнозується збільшення чистого доходу на 5%. $ЧД_{2022} = 609826 + 609826 * 1,05 = 1250143,3$ тис. грн.
Оптимізація кількості працівників, зменшення питомої ваги заробітної плати.	$АВ_{\text{план}} = АВ_{2020} - АВ_{2020} * 5\%$	Прогнозується зменшення адміністративних витрат на 10%. $АВ_{2022} = 20904 - 20904 * 1,05 = -1045,2$ тис. грн.
Раціоналізація виробництва	$С_{\text{план}} = С_{2020} - С_{2020} * 10\%$	Прогнозується зниження собівартості виготовленої продукції на 10%. $С_{2022} = 442621 - 442621 * 1,1 = -44262,1$ тис. грн.
2. Організаційні шляхи зниження витрат		
Вдосконалення бригадної форми праці, перепланування робочих місць та зміна виробничих ділянок	$ЧД_{\text{план}} = ЧД_{2020} + ЧД_{2020} * 10\%$	Прогнозується збільшення чистого доходу на 8%. $ЧД_{2022} = 609826 + 609826 * 1,1 = 1280634,6$ тис. грн.
Сертифікація та стандартизація продукції, підтвердження її якості та можливість виходу на зовнішні ринки збуту	$ЧД_{\text{план}} = ЧД_{2020} + ЧД_{2020} * 12\%$	Прогнозується збільшення чистого доходу на 12%. $ЧД_{2022} = 609826 + 609826 * 1,12 = 1292831,12$ тис. грн.
3. Економічні шляхи зниження витрат		
Введення мотиваційної системи праці за рахунок преміювання або надання додаткового вихідного для працівника	$ЧД_{\text{план}} = ЧД_{2020} + ЧД_{2020} * 3\%$	Прогнозується збільшення чистого доходу на 3%. $ЧД_{2022} = 609826 + 609826 * 1,03 = 1237946,78$ тис. грн.
Інвестування коштів у прибуткові проекти та збільшення кількості емітованих акцій.	$ЧД_{\text{план}} = ЧД_{2020} + ЧД_{2020} * 15\%$	Прогнозується збільшення чистого доходу на 15%. $ЧД_{2022} = 609826 + 609826 * 1,15 = 1311125,9$ тис. грн.

**Джерело: створено автором на основі [36, 37, 38]*

Резерви зниження витрат операційної діяльності можна однозначно запроваджувати у виконання на ТОВ «Омелянівський кар'єр». Звичайно процентне прогнозування є досить приблизним, хоча виконання бодай декількох представлених

напрямів однозначно покращить матеріальне становище підприємства, підвищить продуктивність праці та рентабельність.

Джерела або резерви підвищення рентабельності можуть залежати, і не залежати від підприємства. Тому їх також класифікують на зовнішні та внутрішні. Зовнішні виявляються безпосередньо під час аналізу та аудиту господарської діяльності. Звичайно виявити вчасно потребу у внутрішніх джерелах для будь-якої організації є простішим процесом, адже вони зазвичай виникають у виробничих та поза виробничих процесах господарювання.

Зовнішні фактори нажаль передбачити досить складно, а тим більше підготувати необхідні резерви для підтримання економіки підприємства. До зовнішніх факторів на сьогоднішній день можна віднести державне регулювання цін, податкові ставки та пільги, штрафи, санкції, тарифи, відсоткові ставки, природні умови та навіть санітарно-епідеміологічна ситуація у світі.

Отже, проведений аналіз допоміг здійснити прогнозовану картину використання додаткових резервів для покращення рентабельності підприємств. Було продемонстровано на основі розрахунків фінансового стану та показників рентабельності проблематику фінансового управління об'єктів дослідження. Названі шляхи та джерела оптимізації допоможуть збалансувати певні економічні показники та налагодити контроль над структурними підрозділами організацій.

3.2. Удосконалення маркетингової політики підприємства як засіб підвищення його рентабельності

Процес функціонування будь-якої організації передбачає взаємодію багатьох фінансових підрозділів компанії або ж уповноважених осіб в посадові обов'язки яких входить контроль та здійснення певних господарських функцій. Маркетинговий відділ часто підсумовує та закріплює діяльність фірми стосовно планування виробництва, досягнення поставлених робочих планів, відповідає за правильність процесу створення товару та переміщення його до покупця чи клієнта. Маркетологи

можуть розробляти плани розширення каналів збуту з допомогою підписання маркетингових угод між зацікавленими сторонами, а також вони прогнозують настання ризиків для організації та планують заходи щодо їх ліквідації.

Головне завдання об'єктів дослідження та будь-яких інших організацій максимізація прибутку, що також досягається на основі результатів рентабельності маркетингових інвестицій. Саме тому впровадження маркетингової політики часто вважається інвестуванням, кінцевою метою якого є стимулювання до росту показника рентабельності продажів.

Проведена оцінка звітності та фінансового стану об'єктів дослідження вказує на відсутність маркетологів на підприємствах, а також нестачу економічних заходів, щодо врівноваження управлінських заходів. Враховуючи штатну організаційну структуру, а також середню чисельність працівників створення маркетингового відділу для таких маленьких компаній є фінансово не підйомним питанням. Насамперед актуально розглядати питання прийому на роботу одного маркетолога або фінансового аналітика, що допоможе розробити план дій стосовно реорганізації існуючого процесу господарювання. На сьогоднішній день набирають популярності замовлення на проекти спеціалістів економічної сфери діяльності спрямовані на комплексну зміну фінансового планування, автоматизацію, переобладнання процесу виробництва, перехід на сучасні системи баз даних та документообігу. Такий варіант удосконалення маркетингової політики також буде ефективним та можливо менш витратним для досліджуваних підприємств. Часто такі проекти створюють маркетологи-аналітики, менеджер з інновацій, спеціалісти цифрового маркетингу, системні адміністратори та розробники програмного забезпечення.

Для того щоб зрозуміти конкретніше позицію підприємства на ринку варто створити SWOT-аналіз, він допоможе оцінити переваги та недоліки існуючого процесу управління, а також загрози і можливості функціонування в майбутніх періодах.

Далі проаналізуємо SWOT-матрицю для ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» у таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

SWOT-матриця для ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр»

SWOT - матриця	Можливості	Загрози
Сильні сторони 1. Якість товару. 2. Виробничі можливості. 3. Наявність технічного устаткування. 4. Кваліфіковані технічні майстри.	Можливі дії (SO): 1. Проведення перепідготовки та підвищення рівня освіти без відриву від виробництва. 2. Почасова оплата праці. 3. Введення мотиваційної системи працівників. 4. Преміювання за наднормові години або перевиконання планових показників. 5. Отримати безоплатну правову допомогу від держави та модернізувати машинне обладнання.	Можливі дії (WO): 1. Здійснити маркетингове дослідження та зменшити ризики конкуренції. 2. Сформувати додаткові фінансові резерви на випадок виникнення кризових ситуацій. 3. Інвестування коштів в прибуткові проекти. 4. Вихід компанії на зовнішні торговельні ринки. 5. Сертифікація та стандартизація продукції.
Слабкі сторони 1. Нестабільність економіки. 2. Часті зміни в законодавстві. 3. Велика кількість конкурентів. 4. Низький дохід громадян. 5. Санітарно – епідеміологічна ситуація в країні.	Можливі дії (ST): 1. залучення нових інвесторів. 2. Пошук додаткових постачальників для підприємства. 3. Перегляд внутрішнього обліку підприємства, введення додаткових контрольних точок для перегляду звітів про проведення діяльності та обсягах продукції.	Можливі дії (WT): 1. Більш детально розглядати показники від діяльності підприємства у вигляді звітів. 2. Дотримуватися підвищення рівня показників якості реалізованої продукції. 3. Тримати додаткові резерви на випадок підвищення податкових тарифів в державі.

**Джерело: створено автором на основі попередніх досліджень*

Сформована SWOT-матриця для ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» підтверджує досить складне економічне становище підприємства. Основними загрозами на підприємстві виступає застарілість технологічного обладнання, низький контроль фінансової звітності від діяльності, низька рентабельність продажів та інших показників. Тому слід здійснювати формування та подальше впровадження на підприємствах антикризових стратегій зростання для подолання тих кризових явищ, що виникають на підприємствах.

Чим сильніший стратегічний і фінансовий стан організації, тим більше імовірно, що її стратегія добре продумана і чітко реалізується.

Таким чином, спираючись на проведений аналіз ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» можна зазначити, що за допомогою сильних сторін та можливостей, галузь може зменшити негативний вплив загроз та зміцнити слабкі сторони і тим самим вивести торгівлю на більш конкурентоспроможний рівень.

Загалом, причинами кризового стану підприємств практично усіх галузей та секторів економіки України є не тільки вплив зовнішніх факторів, а й стан управління господарсько-фінансовою діяльністю суб'єктів господарювання. Це вимагає постійного діагностування та впровадження в менеджмент спеціальних антикризових заходів, як запоруки успішного функціонування підприємств [39].

Ще одним важливим заходом в системі управління капіталом є оптимізація строків надходження грошових коштів, які можуть бути досягнутими за рахунок підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю: визначення оптимальної частки дебіторської заборгованості, обґрунтований вибір клієнтів, яким товари реалізуються з відстрочкою платежу.

Маркетологи підприємств спільно з власниками та фінансовими керівниками визначають стратегію підприємства. Існує популярна методика розроблена Майклом Портером у Гарвардській бізнес-школі, вона має назву аналіз п'яти сил Портера. Цей аналіз є перевагою при бізнес-плануваннях, визначеннях стратегічних напрямків розвитку, а також аналіз конкурентоспроможності на ринку. Проведення такого аналізу закріплюється на основі показників рентабельності, можливостей та ризиків управління підприємством [40].

Спробуємо провести аналіз 5 сил Портера на основі попередніх досліджень та отриманої інформації ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр»:

Сила 1. Потужність постачальника. Підприємство видобуває гравій, гіпс, крейду, різні види каменів, а також займається обробкою дерева та його збуту. Оскільки об'єкт дослідження є виробництвом, то практично не виникає залежності від постачальників, це також означає, що відсутній зовнішній вплив на господарську діяльність. В даному випадку закупаються в основному через постачальників

тільки механічні запчастини, швидкозношувані предмети постійного використання, машинне масло та інше. В будь – якому випадку зміна постачальників не створює ризиків для зупинки виробництва.

Сила 2. Потужність клієнта. Пошук нових каналів збуту та підтримка наявних досить важливе питання для об'єкта дослідження. Конкуренція на високому рівні, часто складно запропонувати клієнтові пропозицію, яка буде максимально вигідною та рентабельною для підприємства. Основним ризиком є коливання ціни, оскільки покупці чутливі до таких змін.

Сила 3. Загроза нових учасників. Ймовірність того, що на ринку може з'явитися новий конкурент незначна. Технічно запустити процес подібного виробництва складно та на сьогоднішній день такий проект зможе окупитися лише протягом великого проміжку часу.

Сила 4. Загроза заміни товарів. Ризики можуть виникнути з часом при обмеженні сировинного ресурсу, проте зважаючи на широкий спектр видобувної діяльності підприємство може зосередити увагу на інших видах каменів, які також користуються попитом та закупаються для будівництва чи реконструкції певних об'єктів. Якщо детальніше розглядати деревообробну діяльність то загрози подальшої діяльності з часом можуть збільшуватися, що пов'язано з екологічною ситуацією в країні та введення жорстких штрафів за вирубку деревини.

Сила 5. Конкурентне суперництво. Для досліджуваного підприємства конкурентне середовище на високому рівні, оскільки воно знаходиться на українському кристалічному щиті, а отже спостерігається висока концентрація схожих виробництв, не дивлячись на те, що існує проблема вичерпання матеріально-сировинних ресурсів. Для об'єкта дослідження актуальним є підтримання стратегії стійкого розвитку, підприємству варто зберігати баланс між довгостроковими бізнес-ідеями та короткостроковими очікуваннями інвесторів [45].

Структурний аналіз галузі за допомогою п'яти чинників галузевої конкуренції показали, що ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» має певні бар'єри для здійснення діяльності, але також існує ряд можливостей які компанія може застосувати та застосовує для зменшення впливу на свою діяльність. Загалом

дослідження демонструє правильний напрямок комерційної та фінансової політики, а використання додаткових маркетингових досліджень та інвестування коштів у створення нових проектів лише покращить фінансовий стан та показники рентабельності.

Одним із сучасних стратегічних методів оцінки ефективності діяльності, конкурентоспроможності, наявності інвестиційного потенціалу є SPACE-аналіз. Він проводиться на основі дослідження багатьох факторів інвестиційної привабливості, а саме потенціалу та ризиків [41].

Проведемо SPACE-аналіз з врахуванням попередніх розрахунків для ТОВ «Омелянівський кар'єр», необхідні дані у таблиці 3.5

Таблиця 3.5

Зважена оцінка економічних критеріїв ТОВ «Омелянівський кар'єр» за методом SPACE-аналіз

№	Критерій	Оцінка балів	Вага	Зважена оцінка
Фінансова сила підприємства (ФС)				3,83
1	Рентабельність власного капіталу	4	0,25	1
2	Рентабельність операційної діяльності	5	0,45	2,25
3	Коефіцієнт фінансової залежності	1	0,02	0,02
4	Коефіцієнт фінансової стійкості	2	0,1	0,2
5	Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними оборотними коштами	2	0,1	0,2
6	Чиста рентабельність продажів	2	0,08	0,16
Конкурентоспроможність підприємства (КП)				4,2
1	Ринкова частка	3	0,15	0,45
2	Якість продукції	4	0,2	0,8
3	Стадія життєвого циклу продукту	3	0,15	0,45
4	Конкурентоспроможність	5	0,5	2,5
Привабливість галузі (ПГ)				3,4
1	Стадія життєвого циклу галузі	3	0,35	1,05
2	Рівень державного впливу на галузь	4	0,55	2,2
3	Забезпечення перспектив зростання виробництва галузі	2	0,05	0,1
4	Вплив на прийняття управлінських рішень галузі	1	0,05	0,05
Стабільності середовища галузі(СС)				3,2
1	Рівень інноваційної діяльності	2	0,2	0,4
2	Маркетингові новації	2	0,2	0,4
3	Технологічне переобладнання	4	0,35	1,4
4	Стійкість до зовнішніх ризиків	4	0,25	1

**Джерело: створено автором на основі [41]*

За правилами формування SPACE-аналізу до кожного ключового критерію належить низка факторів, кожен з яких можна оцінити від 1 до 10 балів. Підсумкова зважена оцінка по кожному критерію становить дані для побудови пелюсткової діаграми. Аналіз здійснюється за чотирма координатами, що описують внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства та його потенціал.

Умовно при побудові пелюсткової діаграми поле даних можна розділити на 4 квадрати, саме ці квадрати допомагають визначити яку стратегію використовує підприємство. До стратегій даного аналізу відносять агресивну, конкурентну, консервативну та оборонну. Графічно пелюсткова діаграма ТОВ «Омелянівський кар'єр» за SPACE-аналізом виглядає так як на рисунку 3.3.

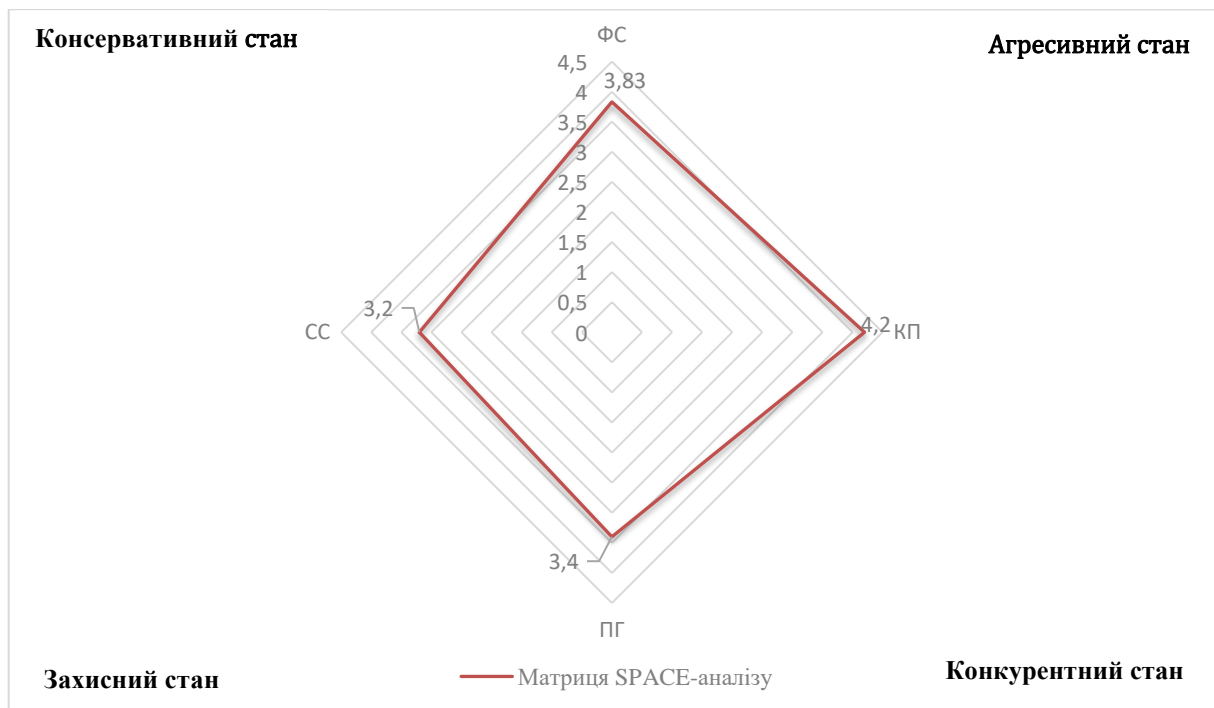

Рис. 3.3. Матриця SPACE-аналізу ТОВ «Омелянівський кар'єр»

**Джерело: створено автором на основі [46].*

Рисунок 3.3 в даному випадку повідомляє, що ТОВ «Омелянівський кар'єр» переважно перебуває в умовах постійної конкуренції, а фінансові результати значно відхиляються від бажаних.

Щоб визначити рекомендовану стратегію, потрібно знайти координати точки Р (х, у) за формулами 3.3 та 3.4 [42].

$$x = \text{ПГ} - \text{КП} \quad (3.3)$$

$$y = \Phi C - C C \quad (3.4)$$

Для ТОВ «Омелянівський кар'єр» значення координат будуть наступні:

$$x = 3,4 - 4,2 = -0,8$$

$$y = 3,83 - 3,2 = 0,63$$

Побудований графік за SPACE-аналізом на рисунку 3.4 з точкою P (-0,8; 0,63) формує точку через яку пролягає вектор рекомендованої стратегії для нашого підприємства. Це означає, що ТОВ «Омелянівський кар'єр» повинен використовувати конкурентну стратегію, при якій маючи певні фінансові нестабільності потрібно утримувати конкурентну позицію на ринку. Критичним в даному випадку є фінансовий потенціал, а тому підприємству потрібно зменшувати ризики, загрози, що негативно впливають на фінансові ресурси та пов'язані з втратою обсягів фінансування. Підприємству надалі потрібно розвивати канали збуту, вдосконалювати комерційну політику і здійснювати пошук додаткових фінансових ресурсів [47].

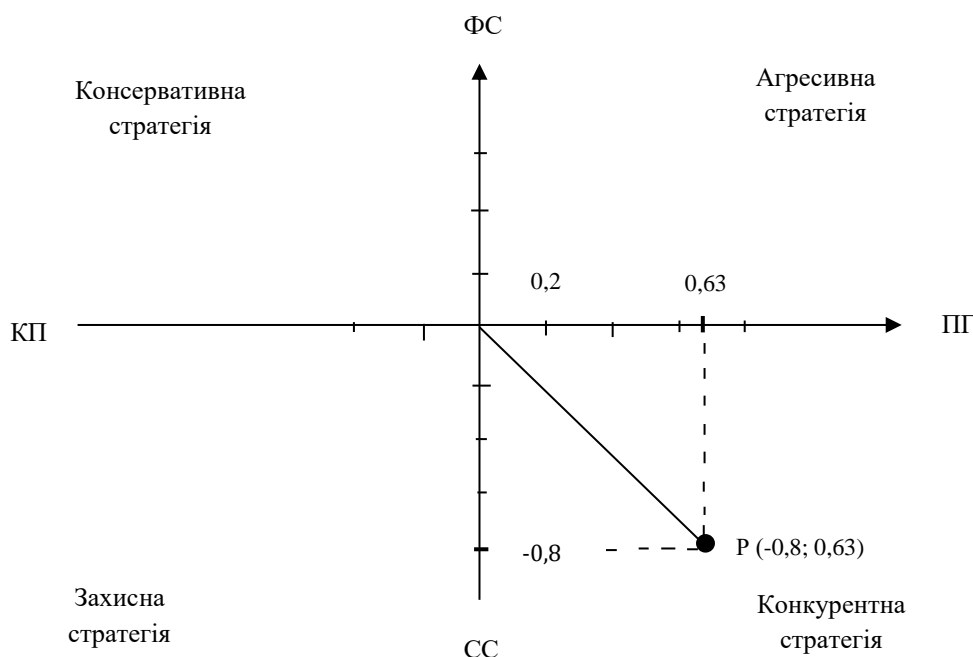

Рис. 3.4. Побудова рекомендованої стратегії ТОВ «Омелянівський кар'єр» за методом SPACE

*Джерело: створено автором на основі [42]

Якщо порівнювати рівень маркетингової політики на трьох підприємствах, можна однозначно стверджувати, що вона здійснюється на мінімальному рівні або взагалі відсутня. Такі висновки зроблені на основі попередніх досліджень, де негативна динаміка спостерігається на ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» де протягом досліджуваного періоду економічна ситуація не змінюється в кращу сторону. Зокрема якщо порівнювати досліджувані підприємства, то найбільш позитивними є зміни у показниках рентабельності ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» та ТОВ «Омелянівський кар'єр», а отже маркетингова політика на цих підприємствах починає застосовуватися та вже демонструє свої перші результати у напрямках зростання прибутку підприємств.

Спільною загрозою для усіх об'єктів дослідження нажаль є модернізація технологічного устаткування, нестача машинного обладнання для забезпечення якісної роботи та безперебійного виробництва. Також потрібно пам'ятати, що в даній галузі можливе настання періоду нестачі сировини, що є основним джерелом доходу для гірничодобувних підприємств. Враховуючи територіальне розміщення підприємств та специфіку їхніх додаткових видів діяльності важливо застосовувати різні маркетингові методи дослідження та поступово використовувати їх для підтримки фінансового становища. Саме тому було продемонстровано різні маркетингові методи для дослідження об'єктів даної роботи, які по різному розкривають проблемні моменти в управлінні фінансовими одиницями.

Отже, проведення маркетингових досліджень аналізованих підприємств є актуальним питанням. Розрахунок показників рентабельності та ефективності не завжди повноцінно розкриває економічну картину яка утворюється внаслідок певних управлінських процесів досліджуваних об'єктів. На сьогоднішній день маркетинг парадоксально розвивається, що підтверджує потребу в спеціалістах даної галузі не тільки для обраних в роботі підприємств.

3.3. Впровадження змін фінансового планування для підвищення прибутковості підприємств

Теперішня фінансова криза значно вплинула на розвиток економіки, а особливо багатьох виробничих галузей. Фінансово-економічна криза негативно відобразилась на доходах населення, а також секторах малого та середнього бізнесу. Щоб мати перевагу в таких фінансових умовах будь-яке підприємство повинне використовувати актуальні способи фінансового планування майбутніх періодів. Рушійними факторами такого планування є можливість передбачити настання ризиків.

Малі підприємства часто не використовують фінансове планування взагалі, хоча воно є одним із найголовніших умов для вдосконалення управління та покращення фінансових результатів в наступних періодах. Воно вважається складним та трудомістким проектом, який є прогнозованим але не остаточним. Фактичні показники завжди відхиляються питання лише в тому як буде організовано роботу підрозділів та наскільки ефективно виконано заплановані задачі на фінансовий період.

Наші об'єкти дослідження здійснюють фінансове планування своєї діяльності, це помітно навіть виходячи з результатів динаміки аналізованих показників рентабельності. В основному після закриття звітного періоду спільно з бухгалтером або начальником фінансового відділу узгоджуються дії щодо покращення окремих фінансових операцій та проводяться зміни в організаційній структурі роботи. Проте такі методи фінансового планування застаріли, оскільки в гірничодобувній галузі з існуючими зовнішніми та внутрішніми загрозами проводиться глибокий аналіз на мікро- та макрорівнях. Залучаються до такої роботи фінансові аналітики, маркетологи, спеціалісти з питань розширення ринків збуту, антикризові менеджери, аудитори [48].

Оцінка економічних показників, прогнозування збільшення прибутку за рахунок визначення окремих резервів, а також проведені маркетингові дослідження підтверджують, що підприємствам не вистачає конкретизованої інформації про

можливості збільшення прибутковості виробництва. Саме тому пропонується вдосконалити фінансове планування з допомогою підібраних моделей у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Використання прийомів у моделях фінансового планування об'єктів дослідження

№	Прийоми моделей фінансового планування	Підібрані моделі фінансового планування для об'єктів дослідження		
		ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр»	ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр»	ТОВ «Омелянівський кар'єр»
		<i>Розробка ефективних фінансових бізнес процесів</i>	<i>Бюджетування</i>	<i>Складання прогнозних фінансових документів</i>
1	Прогноз обсягів реалізації продукції	+	+	+
2	Баланс грошових потоків	+	-	-
3	Матеріальний бюджет	-	+	-
4	Бюджет додаткових вкладень капіталу	-	+	-
5	Складання таблиці доходів і витрат	+	-	+
6	Визначення потреби в зовнішньому фінансуванні	-	-	+
7	Регресійний аналіз	-	-	+
8	Визначення відсотка від продажів	-	-	+
9	Прогнозний баланс активів і пасивів підприємства	+	-	+
10	Розрахунок точки беззбитковості	+	-	+

**Джерело: створено автором на основі [43,49]*

Розробка ефективних фінансових бізнес процесів є важливою моделлю фінансового планування для ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр». Дослідження показало, що показники рентабельності продукції починаючи з 2018 року погіршилися, тому в даному випадку потрібно здійснити прогноз обсягів реалізованої продукції, підготувати ряд заходів для зменшення собівартості продукції та витрат на збут, а також в комплексі сформувати вигідну цінову політику. Для характеристики та оцінки витрат та надходжень фінансової діяльності необхідно скористатися аналізом балансу грошових потоків. Метод складання таблиці доходів та витрат це свого роду аналогія звіту про прибутки та збитки підприємства, необхідний для отримання повної інформації ймовірних джерел отримання прибутку і прогнозування майбутніх витрат. Прогнозування балансу активів і пасивів підприємства

перестраховує власників та інформує, що всі заплановані активи підприємства дійсно забезпечені джерелами формування. Якщо виявлена нестача пасивів її можна перекрити, знайшовши джерела фінансування у вигляді кредитів або коштів від додаткової емісії цінних паперів. Універсальний метод розрахунки точки беззбитковості дозволяє визначити обсяги виробництва і продажів товару за якими підприємство не отримує прибуток та збиток, що важливо враховувати в наступних фінансових періодах ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» так як динаміка чистого прибутку за 3 роки має негативну динаміку.

Наступне досліджуване підприємство яке розглядалося протягом усієї роботи це - ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр», результати дослідження говорять про збалансованість його фінансової структури. Бюджетування буде найбільш підходящою моделлю фінансового планування для цього підприємства. Він формується на короткостроковий період проте є не менш ефективним, в його основу також входить встановлення загальних цілей розвитку, конкретизуються цілі та завдання для кожного підрозділу організації. Тобто керівники підрозділів, без або з допомогою своїх підлеглих, формують стратегічний план розвитку відділу на півроку або рік. Планування прогнозованого прибутку необхідна частина управління, адже це один із способів протистояння можливим ризикам. З метою вдосконалення фінансового планування на підприємстві варто скласти прогноз обсягів реалізованої продукції, так можна розрахувати бажаний обсяг продажів, підготувати завчасно необхідні ресурси для виробництва та збуту, а також порахувати плановий дохід після виконання цих заходів. Характерним для цього методу є формування матеріального, трудового бюджету та бюджету адміністративних витрат, закупівлі, додаткових вкладень капіталу, готівки. Пропонується для ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» формувати матеріальний бюджет, що включає перелік всіх видів сировини і матеріалів, необхідних для реалізації виробничого плану та бюджет додаткових вкладень капіталу, в якому уточнюються заплановані грошові витрати з урахуванням змін: будівництво або придбання додаткових заводів, машин і обладнання, заміна зношених капітальних активів [50].

Заходами щодо вдосконалення планування на ТОВ «Омелянівський кар'єр» пропонується метод складання прогнозних фінансових документів, який розробляється на довгострокову перспективу. Завданням такого планування є складання прогнозу балансу і звіту про прибутки і збитки, на основі яких організація розробляє оперативні бюджети. Якість фінансового планування визначається рівнем бухгалтерського обліку та фінансового контролю. Фінансові звіти організації повинні включати такі ключові позиції, як прибутковість, ринкова позиція, продуктивність, використання активів та інновації. Для складання прогнозних фінансових документів застосовуються такі методи: прогноз продажів; визначення потреби в зовнішньому фінансуванні; регресійний аналіз; розрахунок відсотка від продажів; аналіз беззбитковості. За результатами абсолютних та відносних показників підприємства ми знаємо, що ТОВ «Омелянівський кар'єр» не має достатньої величини власного капіталу для збільшення обсягів виробництва та реалізації продукції, в такому випадку визначається потреба в зовнішньому фінансуванні. Регресійний аналіз розглядає потреби у фінансуванні як функції від обсягу продажів, цей метод допоможе підприємству визначити тенденцію співвідношення між продажами і необхідними обсягами фінансування в майбутньому періоді. Метод відсотка від продажів визначає процентні співвідношення, які відповідають поточній діяльності підприємства та розраховані на основі ретроспективного аналізу як прогнозування заходів для поліпшення фінансових показників [51].

Отже, на підприємствах ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр», ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» та ТОВ «Омелянівський кар'єр» пропонується впровадження конкретних змін у фінансовому плануванні на основі введення підібраних економічних моделей та паралельно застосування окремих прийомів планування. Підбір цих моделей здійснювався завдяки проведеному аналізу балансу підприємства та звіту про фінансові результати. Виконання усіх запропонованих заходів однозначно посприє на збільшення рентабельності.

ВИСНОВКИ

Ключовим показником який найкраще описує результати діяльності суб'єктів господарювання є рентабельність. Поняття «рентабельність» часто співвідносять з прибутковістю, оскільки основним елементом при розрахунку такого показника є прибуток. Аналіз цього показника демонструє наскільки ефективно вкладаються кошти та чи приносить це компанії прибуток. Деталізований аналіз багатьох показників діяльності підприємства в цілому може сформулювати оцінку ефективності фінансових вкладень у нього.

У процесі дослідження були пораховані показники ефективності використання основних засобів, динаміка показників фінансової стійкості, рентабельності, факторний аналіз продемонстрували економічне становище підприємств та проведений факторний аналіз. За результатами цих даних можна стверджувати, що усі об'єкти дослідження змогли досягнути позитивного фінансового результату у 2020 році, тим самим демонструючи позитивну динаміку господарської діяльності. Проте, аналіз фінансової міцності показав, що не усі підприємства в майбутніх періодах зможуть зберегти свої прибутки, як наслідок нестача власних ресурсів зовсім скоро приведе до необхідності залучення позикових коштів.

Отримані дані після проведення аналізу фінансової стійкості та показників рентабельності продемонструвати кризовий стан на ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» та ТОВ «Омелянівський кар'єр», який зумовлений нестачею власних фінансових ресурсів для забезпечення безперебійної роботи виробництва.

Наступні фінансові дослідження лише підтверджували не стійкий стан цих об'єктів дослідження, в той час як на ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» спостерігалось покращення показників рентабельності у динаміці.

Було визначено, що резервами підвищення рентабельності ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» є заходи спрямовані на зменшення оборотності оборотних активів. Підвищення рівня продуктивності праці на ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» у свою чергу також прогнозує покращення фінансових показників. А Для ТОВ «Омелянівський кар'єр» було обрано шляхи

зниження витрат операційної діяльності для стимулювання ефективності виробничого процесу.

Проведені маркетингові дослідження дали можливість запропонувати для підприємств окремі напрями удосконалення маркетингової політики з метою підвищення їхньої рентабельності. Сформована SWOT-матриця для ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» підтверджує досить складне економічне становище підприємства. Основними загрозами на підприємстві виступає застарілість технологічного обладнання, низький контроль фінансової звітності від діяльності, низька рентабельність продажів та інших показників. Структурний аналіз галузі за допомогою п'яти чинників галузевої конкуренції показали, що ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» має певні бар'єри для здійснення діяльності, але також існує ряд можливостей які компанія може застосувати та застосовує для зменшення впливу на свою діяльність. Матриця SPACE-аналізу повідомляє, що ТОВ «Омелянівський кар'єр» переважно перебуває в умовах постійної конкуренції, а фінансові результати значно відхиляються від бажаних.

Враховуючи усі проведені дослідження та розрахунки, пропонується вдосконалити фінансове планування на ПАТ «Коростишівський гранітний кар'єр» впровадженням моделі розробки ефективних бізнес процесів. Відповідно заходами покращення прибутковості ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар'єр» найкраще здійснювати через фінансову модель бюджетування. У довгостроковій перспективі потрібно складати прогнозування фінансових документів на ТОВ «Омелянівський кар'єр» це значно покращить показники прибутковості в наступних фінансових періодах.

Підсумовуючи проведені дослідження варто зазначити, що підприємства гірничодобувної галузі хоч і знаходяться в зоні дії одного економічного сектора, проте мають зовсім різні результати діяльності та по іншому реагують на зовнішні та внутрішні фактори впливу. Повністю ототожнювати та здійснювати порівняльну характеристику цих підприємств не правильно, оскільки заходи щодо покращення показників рентабельності для кожного є індивідуальним процесом трудомісткого планування, реорганізації фінансового та організаційного управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Що таке рентабельність: види, формули розрахунку і способи поліпшення цього показника для різних видів бізнесу + приклади: веб-сайт. URL: <https://itstatti.in.ua/18-biznes/552-rentabelnist.html> (дата звернення 02.04.2021).
2. Савицкая Г. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. 4-е изд., перераб. и доп. – Мн.: ООО «Новое знание», 2000. – 688 с.
3. Білик М. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2005. – 592 с.
4. Коробов М. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посібник. Либідь: 2000. – 285 с.
5. Цал-Цалко Ю. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: ЦУЛ, 2002. – 360 с.
6. Мочерний С.В. Політична економія : навч. посібник. 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 684 с.
7. Антонюк Р.Р. Прибутковість сільськогосподарських підприємств: природа категорії. Вісник Харківського національного технічного університету сільськогосподарства – 2012. – № 126. – С. 50–55.
8. Осипова Т.В. Теоретичні аспекти трактування прибутковості в сучасних умовах господарювання. Київ: - 2012. – № 1. – С. 82–84.
9. Хмелевський О.В. Оцінка якості прибутковості в інноваційно-інвестиційному розвитку підприємств машинобудування. Економіст. – 2008. – № 3. – С. 50–53.
10. Опарін В.М. Фінансові ресурси: проблеми визначення та розміщення. Вісник НБУ, 2009. — №5. — С. 11—16.
11. Шеремет А. Д. Сейфулін Р.С. Методика фінансового аналізу. — М.: Инфра, 2006 р. — 364 с.
12. Встановлено тимчасовий коефіцієнт рентабельності для гірничодобувних підприємств у 2021 році. Головне управління ДПС у м. Києві: веб-сайт. URL: <https://kyiv.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/462897.html> (дата звернення 10.04.2021).

13. Рентабельність (прибутковість) товарних запасів. Продукт – менеджмент: веб-сайт. URL: http://s-tigers.com.ua/2013/09/13/rentabelnost_tz/ (дата звернення 11.04.2021).
14. Рентабельність. Сутність та показники. Фінансовий аналіз онлайн: веб-сайт. URL: <https://www.finalon.com/metodyka-rozrakhunku/229-rentabelnist> (дата звернення 15.04.2021).
15. Баскакова О.В. Экономика предприятия (организации): учебник. — М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков», 2013. — 372 с.
16. Фролова Л.В. Планирование и контроль на предприятии. Курс лекций. - Донецк: ДоНУЭТ, 2012. - 115 с.
17. Розрахунок рентабельності продукції та рентабельності підприємства. Практикум: Економіка підприємства: веб-сайт. URL: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/23azarova_ekonomika_pidpriyemstva/link-10/10.html (дата звернення 11.04.2021).
18. Поняття, сутність та показники рентабельності. Якісна економічна теорія: веб-сайт. URL: <http://www.uaeconomic.com/ulens-1637-5.html> (дата звернення 20.04.2021).
19. Рентабельність продажів. Економічна теорія: веб-сайт. URL: <https://zdamsam.ru/a30213.html> (дата звернення 25.04.2021).
20. Показники рентабельності. Для чого розраховувати рентабельність?: веб-сайт. URL: <https://rebuko.ru/pokazатели-rentabelnosti/> (дата звернення 30.04.2021).
21. Гончаренко М.Л., Рибалка Я.М. Проблеми розрахунку й оцінювання рентабельності сучасних промислових підприємств. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. Випуск 3. 2015. С. 255 – 258.
22. Кошельок Г.В., Малишко В.С. Факторний аналіз рентабельності власного капіталу. Мукачівський державний університет. Випуск 7/2016. С. 361 – 368.
23. Поняття, види, етапи проведення факторного аналізу. Методика факторного аналізу: веб-сайт. URL: https://life-prog.ru/ukr/1_292_ponyattya-vidi-ta-etapi-provedennya-faktornogo-analizu.html (дата звернення 05.05.2021).

24. Пігуль Н.Г., Клименко А.В., Пігуль Є.І. Аналіз фінансової стійкості підприємств України. Класичний приватний університет. Випуск 1(12) 2019. С. 186 – 190.
25. Оксана Трач, Наталія Шведа. Фінансова стійкість як основа успішного підприємства. Матеріали Міжнародної науково-технічної конференції «Фундаментальні та прикладні проблеми сучасних технологій», Тернопіль, 2018.
26. Розрахунок рентабельності: формули, приклади, аналіз результатів. Фінанси: веб-сайт. URL: <https://www.fd.ru/articles/158893-что-takoe-rentabelnost-17-m10> (дата звернення 12.05.2021).
27. Простими словами рентабельність – це. Ідеї для бізнесу: веб-сайт. URL: <https://volgoust.ru/biznes-sekrety/rentabelnost-eto-prostymi-slovami-primery.html> (дата звернення 15.05.2021).
28. Формування методики факторного аналізу показників фінансової стійкості аграрних підприємств. Облік і фінанси АПК: освітній портал: веб-сайт. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/formuvannya-metodiki-faktornogo-analizu-pokaznikiv-finansovoi-stiykosti-agrarnih-pidpriemstv.html> (дата звернення 20.05.2021).
29. Абрамова І. М. Управління запасом фінансової стійкості підприємства: веб-сайт. URL: [http://zt.knute.edu.ua/files/2014/2\(73\)/uazt_2014_2_7.pdf](http://zt.knute.edu.ua/files/2014/2(73)/uazt_2014_2_7.pdf) (дата звернення 21.05.2021).
30. E A Filatov. Analysis of profitability of production in the construction industry of the Irkutsk region. INNOVATIONS AND TECHNOLOGIES IN CONSTRUCTION. IOP Conf. Series: Materials Science and Engineering 945 (2020): веб-сайт. URL: <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1757-899X/945/1/012005/pdf> (дата звернення 25.05.2021).
31. Загальні вимоги до фінансової звітності: НП(С)БО 1, затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07 лют. 2013 р. : Верховна Рада України. – Режим доступу : веб-сайт. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 25.06.2021).

32. Оцінка резервів зростання прибутку і рентабельності від реалізації продукції. Економічний аналіз: веб-сайт. URL: https://pidru4niki.com/12590605/ekonomika/otsinka_rezerviv_zrostannya_pributku_rentabelnosti_vid_realizatsiyi_produktsiyi (дата звернення 15.06.2021).
33. Трегубов О.С., Лісовий Д.І. Резерви підвищення ефективності управління формуванням доходів і прибутку підприємства. Донецький національний університет. Економіка і організація управління. Випуск №3, 2014. С. 281 – 287.
34. Цимбалюк Л. Г., Скригун Н. П. Чинники, резерви та шляхи зниження витрат виробництва як основа зменшення ціни товару. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу № 3(15)2011. С. 88 – 95.
35. Шляхи і джерела зниження собівартості продукції. Економічна теорія: веб-сайт. URL: <https://sdamzavas.net/1-34461.html> (дата звернення 20.06.2021).
36. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції. Економічна теорія: веб-сайт. URL: <https://sites.google.com/site/kostia03061992/potocni-vitrati-pidpriemstva-ta-sobivartist-produktsiie> (дата звернення 25.06.2021).
37. Лисяк Л.В., Кузьмак О.М, Сторонянська І.З. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. Львів, 2017. 233 с.
38. Гончаренко І.М, Ханіна А.О. Особливості конкурентної стратегії торговельного підприємства на засадах маркетингу. III всеукраїнська наукова Інтернет-конференція «Освітньо-інноваційна інтерактивна платформа «Підприємницькі ініціативи». С. 141 – 152.
39. 5 сил Портера. Онлайн – платформа «Дія. Бізнес»: веб-сайт. URL: <https://business.dia.gov.ua/handbook/marketing/5-sil-portera> (дата звернення 25.06.2021).
40. Мартинюк В.П., Панухник О. В., Рибчук А. В. Стратегічний аналіз галузі: навчальний посібник. ТНЕУ-2019, 148 с.
41. Вівчар О. І. Концептуальні підходи SPACE – методики при діагностиці та оцінці економічної безпеки підприємств. Тернопільський національний університет.

42. Клименко С. М. Управління конкурентоспроможністю підприємства / С.М. Клименко, О.С. Дубров(ва, Д.О. Барабась. — К.: КНЕУ, 2006. — 527 с.
43. А. М. Ковальова. Фінанси і кредит. Моделі процесу фінансового планування: навчальний посібник. Миколаїв - 2005, 512 с.
44. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. № 996 – XIV (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 05.08.2021).
45. Аналіз 5 сил Портера: експрес + повна модель аналізу. Економічна теорія: веб-сайт. URL: <http://goldenkey.com.ua/index/2019/12/uk/vklucat-5-sil-portera-ekspres-povna-model-analizu.php> (дата звернення 29.09.2021).
46. Куденко Н. В. Стратегічний маркетинг : навч. посіб. – К. : КНЕУ, 1998. – 152 с.
47. Солнцев С. О. Моделі у стратегічному маркетинговому плануванні. Маркетинг в Україні. – 2002. – № 6 (16). – С. 34-36.
48. Орлов О. О. Планування діяльності промислового підприємства: підручник – К. : Скарби, 2002. – 336 с.
49. Белов Н.М., Євдокимова Н. М., Москалюк В. Є. Планування діяльності підприємства: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – К. : КНЕУ, 2002. – 252 с.
50. Бень Т. Г. Бюджетування як інструмент удосконалення системи фінансового менеджменту підприємств. Фінанси України. – 2000.– №7. – С. 48-55.
51. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз і планування. Посібник – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 224 с.

Додаток А

Підприємство Приватне акціонерне товариство "Коростишівський гранітний кар'єр"
 Територія ЖИТОМИРСЬКА ОБЛАСТЬ
 Організаційно-правова форма господарювання ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
 Вид економічної діяльності НАДАННЯ В ОРЕНДУ ВАНТАЖНИХ АВТОМОБІЛІВ
 Середня кількість працівників 13
 Одиниця виміру : тис. грн.
 Адреса 12502 Житомирська область Коростишівський м.Коростишів вул.Червоних партизанів, 117, т.(04130)5-26-51

Дата (рік, місяць, число)
 за ЄДРПОУ
 за КОАТУУ
 за КОПФГ
 за КВЕД

Коди		
2020	01	01
03343781		
1822510100		
111		
77.12		

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2019 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на МСФЗ
1	2	3	4	01.01.2012
I. Необоротні активи	1000	--	--	--
Нематеріальні активи				
первісна вартість	1001	--	--	--
накопичена амортизація	1002	--	--	--
Незавершені капітальні інвестиції	1005	--	--	--
Основні засоби	1010	1076	972	1937
первісна вартість	1011	4490	4519	5510
Знос	1012	3414	3547	3573
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	6	6	6
інші фінансові інвестиції	1035	--	--	--
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	--	--
Відстрочені податкові активи	1045	--	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	--	--
Усього за розділом I	1095	1082	978	1943
II. Оборотні активи	1100	1953	2044	699
Запаси				
Виробничі запаси	1101	76	--	255
Незавершене виробництво	1102	1877	2044	--
Готова продукція	1103	--	--	444
Поточні біологічні активи	1110	--	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	632	88	705
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	106	78	--
з бюджетом	1135	9	20	--

у тому числі з податку на прибуток	1136	--	--	--
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	45	69	92
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	135	6	8
Рахунки в банках	1167	135	6	8
Витрати майбутніх періодів	1170	--	--	--
Інші оборотні активи	1190	--	--	--
Усього за розділом II	1195	2880	2305	1504
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--	--
Баланс	1300	3962	3283	3447
Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	На дату переходу на МСФЗ
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2425	2425	2425
Капітал у дооцінках	1405	--	--	--
Додатковий капітал	1410	--	--	--
Резервний капітал	1415	21	21	21
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-866	-945	-288
Неоплачений капітал	1425	--	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--	--
Усього за розділом I	1495	1580	1501	2158
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1085	1145	--
Довгострокові забезпечення	1520	--	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--	--
Усього за розділом II	1595	1085	1145	--
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	--	--	--
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--	--
товари, роботи, послуги	1615	495	351	--
розрахунками з бюджетом	1620	1	3	19
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	--	--
розрахунками зі страхування	1625	10	11	21
розрахунками з оплати праці	1630	43	79	53
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	625	137	--
Поточні забезпечення	1660	--	--	111
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	123	56	1085
Усього за розділом III	1695	1297	637	1289
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--	--
Баланс	1900	3962	3283	3447

Голова правління

(підпис)

Вернер Володимир Михайлович

Головний бухгалтер

(підпис)

Довбиш Олена Михайлівна

Додаток Б

Підприємство Приватне акціонерне товариство "Коростишівський гранітний кар'єр"
 Територія ЖИТОМИРСЬКА ОБЛАСТЬ
 Організаційно-правова форма господарювання ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
 Вид економічної діяльності НАДАННЯ В ОРЕНДУ ВАНТАЖНИХ АВТОМОБІЛІВ
 Середня кількість працівників 13
 Одиниця виміру : тис. грн.
 Адреса 12502 Житомирська область Коростишівський м.Коростишів вул. Червоних партизанів, 117, т.(04130)5-26-51

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

2021	01	01
03343781		
1822510100		
111		
77.12		

за КОАТУУ
за КОПФГ

за КВЕД

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2020 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на МСФЗ
1	2	3	4	01.01.2012
I. Необоротні активи	1000	--	--	--
Нематеріальні активи				
первісна вартість	1001	--	--	--
накопичена амортизація	1002	--	--	--
Незавершені капітальні інвестиції	1005	--	712	--
Основні засоби	1010	972	954	1937
первісна вартість	1011	4519	4394	5510
знос	1012	3547	3440	3573
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	6	6	6
інші фінансові інвестиції	1035	--	--	--
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	--	--
Відстрочені податкові активи	1045	--	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	--	--
Усього за розділом I	1095	978	1672	1943
II. Оборотні активи	1100	2044	1736	699
Запаси				
Виробничі запаси	1101	--	75	255
Незавершене виробництво	1102	2044	1661	--
Готова продукція	1103	--	--	444
Поточні біологічні активи	1110	--	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	88	59	705
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	78	--	--
з бюджетом	1135	20	136	--
у тому числі з податку на прибуток	1136	--	--	--
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	69	116	92
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--	--

Гроші та їх еквіваленти	1165	6	63	8
Рахунки в банках	1167	6	63	8
Витрати майбутніх періодів	1170	--	45	--
Інші оборотні активи	1190	--	--	--
Усього за розділом II	1195	2305	2155	1504
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--	--
Баланс	1300	3283	3827	3447
Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	На дату переходу на МСФЗ
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				2425
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2425	2425	
Капітал у дооцінках	1405	--	--	--
Додатковий капітал	1410	--	--	--
Резервний капітал	1415	21	21	21
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-945	-942	-288
Неоплачений капітал	1425	--	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--	--
Усього за розділом I	1495	1501	1504	2158
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				--
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--	
Довгострокові кредити банків	1510	--	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1145	655	--
Довгострокові забезпечення	1520	--	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--	--
Усього за розділом II	1595	1145	655	--
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				--
Короткострокові кредити банків	1600	--	--	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--	--
товари, роботи, послуги	1615	351	905	--
розрахунками з бюджетом	1620	3	167	19
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	--	--
розрахунками зі страхування	1625	11	14	21
розрахунками з оплати праці	1630	79	61	53
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	137	502	--
Поточні забезпечення	1660	--	--	111
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	56	19	1085
Усього за розділом III	1695	637	1668	1289
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--	--
Баланс	1900	3283	3827	3447

Голова правління

(підпис)

Вернер Володимир Михайлович

Головний бухгалтер

Довбиш Олена Михайлівна

Додаток В

Підприємство <u>ТОВ «ВП «Богуславський гранітний кар'єр»</u>	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія <u>Україна, Київська обл.</u>	за ЄДРПОУ	2020 01 01
Організаційно-правова форма господарювання <u>приватне акціонерне товариство</u>	за КОАТУУ	31583505
Вид економічної діяльності <u>добування піску, гравію, глини і каоліну</u>	за КОПФГ	3220610100
Середня кількість працівників ¹ <u>4</u>	за КВЕД	240
Адреса, телефон <u>Україна, 09700, Київська обл., Богуславський район, місто Богуслав, вулиця Корсунська, буд. 179</u>		08.12
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака		
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):		
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку		
за міжнародними стандартами фінансової звітності		

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2019 року**

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На дату переходу на МСФЗ (на 01.01.2018)	На початок звітного періоду (на 01.01.2019)	На кінець звітного періоду (на 31.12.2019)
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	378	354	576
первісна вартість	1001	470	470	720
накопичена амортизація	1002	92	116	144
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1087	1087	-
Основні засоби	1010	1725	1500	2575
первісна вартість	1011	4375	3660	4877
знос	1012	2650	2160	2302
Інвестиційна нерухомість	1015	1854	1743	1694
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	3110	3124	3187
знос інвестиційної нерухомості	1017	1256	1381	1493
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-	-
Усього за розділом I	1095	5044	4684	4845
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	828	1785	248
виробничі запаси	1101	304	109	-
незавершене виробництво	1102	-	-	-
готова продукція	1103	524	1676	248
товари	1104	-	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2537	7076	11535
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	46	-	54
з бюджетом	1135	26	861	849
у тому числі з податку на прибуток	1136	6	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	188	132	150

АКТИ
ЧОБЬ

Додаток Г

Підприємство ТОВ ВП «БОГУСЛАВСЬКИЙ ГРАНІТНИЙ КАР'ЄР»	Дата (рік, місяць, число)	2021 01 01
Територія <u>Україна, Київська область</u>	за ЄДРПОУ	31583505
Організаційно-правова форма господарювання <u>товариство з обмеженою відповідальністю</u>	за КОАТУУ	3220610100
Вид економічної діяльності <u>добування піску, гравію, глини і каоліну</u>	за КОПФГ	240
Середня кількість працівників ¹ <u>4</u>	за КВЕД	08.12
Адреса, телефон <u>Україна, 09700, Київська обл., Богуславський район, місто Богуслав, вулиця Корсунська, буд. 179</u>		
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака		
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):		
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку		
за міжнародними стандартами фінансової звітності		☒

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 року**

Форма № 1 Код за ДКУД

Актив	Код рядка	Примітка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	2а	3	4
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	13	576	551
первісна вартість	1001		720	738
накопичена амортизація	1002		144	187
Незавершені капітальні інвестиції	1005	11	-	7
Основні засоби	1010	11	2575	2439
первісна вартість	1011		4877	5029
знос	1012		2302	2590
Інвестиційна нерухомість	1015	12	1694	1653
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016		3187	3259
знос інвестиційної нерухомості	1017		1493	1606
Довгострокові біологічні активи	1020		-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		-	-
інші фінансові інвестиції	1035		-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		-	-
	1045		-	-
Відстрочені податкові активи	1090		-	-
Інші необоротні активи	1095		4845	4650
Усього за розділом I	1095		4845	4650
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	9	248	32
виробничі запаси	1101		-	32
незавершене виробництво	1102		-	-
готова продукція	1103		248	-
товари	1104		-	-
Поточні біологічні активи	1110		-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	8	11535	2581
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	10	54	1
з бюджетом	1135	10	849	6
у тому числі з податку на прибуток	1136		-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	10	150	84

Ак-
т-то

1	2	2a	3	4
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	7	214	4
<i>Готівка</i>	1166	-	-	-
<i>Рахунки в банках</i>	1167		214	4
Витрати майбутніх періодів	1170	10	-	2
Інші оборотні активи	1190	10	-	-
Усього за розділом II	1195		13050	2710
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		-	-
Баланс	1300		17895	7360
Пасив	Код рядка	Примітка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	2a	3	4
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	15	4000	4000
Капітал у дооцінках	1405	15	2288	2288
Додатковий капітал	1410		49	49
Резервний капітал	1415			
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	19	(2805)	(1555)
Неоплачений капітал	1425			
Вилучений капітал	1430			
Усього за розділом I	1495		3532	4782
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		-	-
Довгострокові кредити банків	1510		-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515		-	-
Довгострокові забезпечення	1520		-	-
Цільове фінансування	1525		-	-
Усього за розділом II	1595		-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600		-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		-	-
товари, роботи, послуги	1615	14	13927	2150
розрахунками з бюджетом	1620	14	364	330
у тому числі з податку на прибуток	1621		58	124
розрахунками зі страхування	1625	14	3	5
розрахунками з оплати праці	1630	14	21	25
одержаними авансами	1635		-	-
Поточні забезпечення	1660	14	48	68
Доходи майбутніх періодів	1665			
Інші поточні зобов'язання	1690			
Усього за розділом III	1695		14363	2578
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		-	-
Баланс	1900		17895	7360

Версійник

Кобзар О.О.

Головний бухгалтер

не призначено

Додаток Д

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ОМЕЛЯНІВСЬКИЙ КАР'ЄР"		за ЄДРПОУ	2020.01.01 00292400
Територія	ГОРЩИК	за КОАТУУ	1822381201
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Вид економічної діяльності	Добування піску, гравію, глини і каоліну	за КВЕД	08.12

Середня кількість працівників 215

Адреса, вул. Центральна, буд. 71, село Горщик, Коростенський район, Житомирська область, 11560, (04142)
телефон 4-20-83

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2019 р.

Форма № 1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на МСФЗ: 01.01.2018
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	1930	2276	171
первісна вартість	1001	2132	2640	247
накопичена амортизація	1002	202	364	76
Незавершені капітальні інвестиції	1005	513	3926	598
Основні засоби	1010	67572	67387	63615
первісна вартість	1011	154054	162946	138700
знос	1012	86482	95559	75085
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0	0
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	0	0
знос інвестиційної нерухомості	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0	0
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	0	0
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	1677	23178	4170
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	71692	96767	68554

1	2	3	4	5
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	18044	19970	14419
<i>Виробничі запаси</i>	1101	10618	11889	9166
<i>Незавершене виробництво</i>	1102	5325	5305	4309
<i>Готова продукція</i>	1103	2101	2776	944
<i>Товари</i>	1104	0	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
<i>Депозити перестраховання</i>	1115	0	0	0
<i>Векселі одержані</i>	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	83366	153776	42497
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	5850	7149	42268
з бюджетом	1135	220	1365	222
у тому числі з податку на прибуток	1136	113	1060	113
<i>Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів</i>	1140	0	0	0
<i>Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх</i>	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	405	10	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	2676	6024	1621
<i>Готівка</i>	1166	3	2	3
<i>Рахунки в банках</i>	1167	2673	6022	1618
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
<i>Частка перестраховика у страхових резервах</i>	1180	0	0	0
у тому числі в:	1181	0	0	0
<i>резервах довгострокових зобов'язань</i>				
<i>резервах збитків або резервах належних виплат</i>	1182	0	0	0
<i>резервах незароблених премій</i>	1183	0	0	0
<i>інших страхових резервах</i>	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	1679	1378	631
Усього за розділом II	1195	112240	189672	101658
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	39	1869	69
Баланс	1300	183971	288308	170281
Пасив	Код	На початок	На кінець	На дату
		рядка	звітнього	звітнього
			періоду	періоду
				переходу на
				МСФЗ
	1	2	3	4
				5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	30000	30000	30000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
<i>Емісійний дохід</i>	1411	0	0	0
<i>Накопичені курсові різниці</i>	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(5627)	(104251)	(18348)
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	24373	(74251)	11652
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
<i>Пенсійні зобов'язання</i>	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	41315
Інші довгострокові зобов'язання	1515	30000	30000	30000
Довгострокові забезпечення	1520	8018	12909	6290
<i>Довгострокові забезпечення витрат персоналу</i>	1521	6032	10161	4548
Цільове фінансування	1525	0	0	0
<i>Благодійна допомога</i>	1526	0	0	0

Страхові резерви	1530	0	0	0
у тому числі:	1531	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань				
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	38018	42909	77605
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610	0	0	0
довгостроковими зобов'язаннями				
товари, роботи, послуги	1615	112212	309332	45161
розрахунками з бюджетом	1620	1788	985	2599
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
розрахунками зі страхування	1625	391	456	7
розрахунками з оплати праці	1630	1695	1715	1375
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	383	138	181
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з	1640	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	2212	2545	2051
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	2899	4479	29650
Усього за розділом III	1695	121580	319650	81024

2019

© SMA

00292400

	1	2	3	4	5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0	0
Баланс	1900	183971	288308	170281	

Примітки: Фінансова звітність Товариства складена за міжнародними стандартами фінансової звітності.

Керівник Феценко Олександр Володимирович

Головний бухгалтер Штиль Ольга Володимирівна

Додаток Е

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ОМЕЛЯНІВСЬКИЙ КАР'ЄР"		за ЄДРПОУ	2021.01.01 00292400
Територія	ГОРЩИК	за КОАТУУ	1822381201
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Вид економічної діяльності	Добування піску, гравію, глини і каоліну	за КВЕД	08.12

Середня кількість працівників 215

Адреса, вул. Центральна, буд. 71, село Горщик, Коростенський район, Житомирська область, 11560, телефон УКРАЇНА, (04142) 4-20-83

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2020 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2276	2188
первісна вартість	1001	2640	2658
накопичена амортизація	1002	364	470
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3926	0
Основні засоби	1010	67387	72320
первісна вартість	1011	162946	181449
знос	1012	95559	109129
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	0	0
знос інвестиційної нерухомості	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	0	0
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	133
Відстрочені податкові активи	1045	23178	3555
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервах фондів	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	96767	78196

Активаци
Чтобы акты

1	2	3	4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	19970	29169
<i>Виробничі запаси</i>	1101	11889	18115
<i>Незавершене виробництво</i>	1102	5305	4654
<i>Готова продукція</i>	1103	2776	6400
<i>Товари</i>	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
<i>Депозити перестраховання</i>	1115	0	0
<i>Векселі одержані</i>	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	153776	292131
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	7149	8167
з бюджетом	1135	1365	6081
у тому числі з податку на прибуток	1136	1060	0
<i>Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів</i>	1140	0	0
<i>Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків</i>	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	10	51
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	6024	4099
<i>Готівка</i>	1166	2	12
<i>Рахунки в банках</i>	1167	6022	4087
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
<i>Частка перестраховика у страхових резервах</i>	1180	0	0
у тому числі в:	1181	0	0
<i>резервах довгострокових зобов'язань</i>			
<i>резервах збитків або резервах належних виплат</i>	1182	0	0
<i>резервах незароблених премій</i>	1183	0	0
<i>інших страхових резервах</i>	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	1378	406
Усього за розділом II	1195	189672	340104
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	1869	0
Баланс	1300	288308	418300

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	30000	30000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	3559	3559
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(107810)	(2787)
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	(74251)	30772
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	30000	30000
Довгострокові забезпечення	1520	12909	14583
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	10161	10651
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:	1531	0	0
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Приватний фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	42909	44583
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	309332	334507
розрахунками з бюджетом	1620	985	1557
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	456	0
розрахунками з оплати праці	1630	1715	55
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	138	372
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	0	130
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	2545	2873
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	4479	3451
Усього за розділом III	1695	319650	342945

1	2	3	4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість акцій недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	288308	418300

Примітки: Фінансова звітність Товариства складена за міжнародними стандартами фінансової звітності.

Керівник: Олександр Володимирович

Головний бухгалтер: Оляга Володимирівна

Додаток Ж

Підприємство Приватне акціонерне товариство "Коростишівський гранітний кар'єр"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

Коди		
2021	01	01
03343781		

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2020 рік**

Форма № 2

Код за ДКУД

180100
3

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4860	3744
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3495)	(2924)
Валовий: прибуток	2090	1365	820
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	448	468
Адміністративні витрати	2130	(1383)	(1084)
Витрати на збут	2150	(1)	(28)
Інші операційні витрати	2180	(361)	(256)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	68	--
збиток	2195	(--)	(80)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	--	--
Інші доходи	2240	--	1
Фінансові витрати	2250	(--)	(--)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(65)	(--)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	3	--
збиток	2295	(--)	(79)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	--	--
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	3	--
збиток	2355	(--)	(79)

Додаток Й

Підприємство ТОВ ВП «БОГУСЛАВСЬКИЙ ГРАНІТНИЙ КАР'ЄР» (найменування)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ	
		2021	01 01
		31583505	

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2020 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	2а	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	16	10478	8996
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	17	(7781)	(6610)
Валовий:				
прибуток	2090		2697	2386
збиток	2095		(-)	(-)
Інші операційні доходи	2120	16	1620	327
Адміністративні витрати	2130	18	(1415)	(609)
Витрати на збут	2150	18	(673)	(657)
Інші операційні витрати	2180	18	(705)	(1125)
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2190	19	1524	322
збиток	2195		(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200		-	-
Інші фінансові доходи	2220		-	-
Інші доходи	2240		-	-
Фінансові витрати	2250		(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255		(-)	(-)
Інші витрати	2270		(-)	(-)
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	2290	19	1524	322
збиток	2295		(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	19	(274)	(58)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		-	-
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	2350	19	1250	264
збиток	2355		(-)	(-)

Додаток К

Підприємство ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ Дата (рік, місяць, число)
"ОМЕЛЯНІВСЬКИЙ КАР'ЄР" за СДРПОУ

КОДИ
2021.01.01
00292400

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2020 рік

1. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	609826	410956
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	<i>2010</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Премії підписані, валова сума</i>	<i>2011</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Премії, передані у перестраховування</i>	<i>2012</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	<i>2013</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	<i>2014</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(442621)	(166199)
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>	<i>2070</i>	<i>(0)</i>	<i>(0)</i>
Валовий:	2090	167205	244757
прибуток			
збиток	2095	(0)	(0)
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>	<i>2105</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>	<i>2110</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	<i>2111</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	<i>2112</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Інші операційні доходи	2120	7407	1127
<i>Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>	<i>2121</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	<i>2122</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	<i>2123</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Адміністративні витрати	2130	(20904)	(15696)
Витрати на збут	2150	(10185)	(339021)
Інші операційні витрати	2180	(9888)	(1013)
<i>Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>	<i>2181</i>	<i>(0)</i>	<i>(0)</i>
<i>Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	<i>2182</i>	<i>(0)</i>	<i>(0)</i>
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2190	133635	0
прибуток			
збиток	2195	(0)	(109846)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	129	489
Інші доходи	2240	0	0
<i>Дохід від благодійної допомоги</i>	<i>2241</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Фінансові витрати	2250	(7222)	(7896)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
<i>Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті</i>	<i>2275</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Фінансовий результат до оподаткування:	2290	126542	0
прибуток			
збиток	2295	(0)	(117253)

Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(21519)	20984
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:	2350	105023	0
прибуток			
збиток	2355	(0)	(96269)

Додаток Л

Підприємство <u>Приватне акціонерне товариство "Коростишівський гранітний кар'єр"</u>	Дата (рік, місяць, число)	2020	01	01
	за ЄДРПОУ	03343781		

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2019 рік**

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3744	3250
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2924)	(2531)
Валовий:			
прибуток	2090	820	719
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	468	455
Адміністративні витрати	2130	(1084)	(1028)
Витрати на збут	2150	(28)	(316)
Інші операційні витрати	2180	(256)	(84)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	--	--
збиток	2195	(80)	(254)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	--	--
Інші доходи	2240	1	--
Фінансові витрати	2250	(--)	(--)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(--)	(--)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	--	--
збиток	2295	(79)	(254)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	--	--
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	--	--
збиток	2355	(79)	(254)

Додаток М

Підприємство <u>ТОВ «ВП «Богуславський гранітний кар'єр»</u> (найменування)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
		2020	01	01
		31583505		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2019 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період поперед нього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	8996	10961
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(6610)	(7761)
Валовий:			
прибуток	2090	2386	3200
збиток	2095	(-)	(-)
Інші операційні доходи	2120	327	449
Адміністративні витрати	2130	(609)	(911)
Витрати на збут	2150	(657)	(693)
Інші операційні витрати	2180	(1125)	(1391)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	322	654
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	322	654
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(58)	(235)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	264	419
збиток	2355	(-)	(-)

Додаток Н

Підприємство ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ОМЕЛ'ЯНІВСЬКИЙ КАР'ЄР" Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ КОДИ 2020.01.01 00292400

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2019 рік

Стаття	I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ	Форма № 2	Код за ДКУД	1801003
1	Код рядка	За звітний період	Код за	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	410956		425855
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	<i>2010</i>	<i>0</i>		<i>0</i>
<i>Премії підписані, валова сума</i>	<i>2011</i>	<i>0</i>		<i>0</i>
<i>Премії, передані у нерестраховування</i>	<i>2012</i>	<i>0</i>		<i>0</i>
<i>Зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	<i>2013</i>	<i>0</i>		<i>0</i>
<i>Зміна частки нерестраховиків у резерві незароблених премій</i>	<i>2014</i>	<i>0</i>		<i>0</i>
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(166199)		(184898)
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>	<i>2070</i>	<i>(0)</i>		<i>(0)</i>
Валовий:	2090	244757		240957
прибуток				
збиток	2095	(0)		(0)
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>	<i>2105</i>	<i>0</i>		<i>0</i>
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>	<i>2110</i>	<i>0</i>		<i>0</i>
<i>Зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	<i>2111</i>	<i>0</i>		<i>0</i>
<i>Зміна частки нерестраховиків в інших страхових резервах</i>	<i>2112</i>	<i>0</i>		<i>0</i>
Інші операційні доходи	2120	1127		9131
<i>Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>	<i>2121</i>	<i>0</i>		<i>0</i>
<i>Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	<i>2122</i>	<i>0</i>		<i>0</i>
<i>Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	<i>2123</i>	<i>0</i>		<i>0</i>
Адміністративні витрати	2130	(15696)		(10415)
Витрати на збут	2150	(339021)		(184279)
Інші операційні витрати	2180	(1013)		(31797)
<i>Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>	<i>2181</i>	<i>(0)</i>		<i>(0)</i>
<i>Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	<i>2182</i>	<i>(0)</i>		<i>(0)</i>
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2190	0		23597
прибуток				
збиток	2195	(109846)		(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0		0
Інші фінансові доходи	2220	489		183
Інші доходи	2240	0		0
<i>Дохід від благодійної допомоги</i>	<i>2241</i>	<i>0</i>		<i>0</i>
Фінансові витрати	2250	(7896)		(8189)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)		(0)
Інші витрати	2270	(0)		(0)
<i>Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті</i>	<i>2275</i>	<i>0</i>		<i>0</i>
Фінансовий результат до оподаткування:	2290	0		15591
прибуток				
збиток	2295	(117253)		(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	20984		(2561)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0		0
Чистий фінансовий результат:	2350	0		13030
прибуток				
збиток	2355	(96269)		(0)